

**KARADENİZ TEKNİK ÜNİVERSİTESİ
FEN BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ**

ORMAN MÜHENDİSLİĞİ ANA BİLİM DALI

**PROF. DR. ROBERT JULIUS BERNHARD VE TÜRKİYE ORMANCILIK
POLİTİKALARI ÜZERİNE ETKİLERİ**

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Orm. Müh. Nisa Nur KAYA

**TEMMUZ 2021
TRABZON**

KARADENİZ TEKNİK ÜNİVERSİTESİ
FEN BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ

ORMAN MÜHENDİSLİĞİ ANA BİLİM DALI

**PROF. DR. ROBERT JULIUS BERNHARD VE TÜRKİYE ORMANCILIK
POLİTİKALARI ÜZERİNE ETKİLERİ**

Nisa Nur KAYA

Karadeniz Teknik Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsünde
“ORMAN YÜKSEK MÜHENDİSİ”
Unvanı Verilmesi İçin Kabul Edilen Tezdir.

Tezin Enstitüye Verildiği Tarih : 04/06/2021

Tezin Savunma Tarihi : 02/07/2021

Tez Danışmanı : Prof. Dr. Cantürk GÜMÜŞ

Trabzon 2021

ÖNSÖZ

“Prof. Dr. Robert Julius Bernhard ve Türkiye Ormancılık Politikaları Üzerine Etkileri”adlı bu çalışma Karadeniz Teknik Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü Orman Mühendisliği Anabilim Dalında Yüksek Lisans Tezi olarak hazırlanmıştır. Yüksek Lisans tez konu seçiminden çalışmamın sonuçlanmasına kadar büyük emeği geçen ve yardımlarını benden esirgemeyen değerli hocam Sayın Prof. Dr. Cantürk GÜMÜŞ’ e sonsuz saygı ve şükranlarımı sunarım. Ayrıca bilgi ve görüşleriyle birlikte değerli katkılarını sunan Sayın Doç. Dr. Seçil YURDAKUL EROL’a, Ömer EKER’e, Erhan KILIÇ’a teşekkürlerimi sunarım. Tez için anket formunun uygulanmasında değerli zamanlarını çok kıymetli Orman Fakültesi hocalarına, Orman Genel Müdürlüğü Daire Başkan ve Yardımcılarına, Şube müdürlerine ve Orman Bölge Müdürlerine teşekkürlerimi sunarım.

Almanya’daki araştırmalarımda değerli katkılarını sunan, uzman arşiv görevlisi ve yüksek lisans öğretmeni Angela BUCHWALD ve Karsten WOLF’a, Tharandt Üniversitesi’nde Üniversite arşivleri başkanı Dr. Matthias LIENERT’e, Tharandt Üniversitesi orman politikası ve orman kaynakları ekonomisi başkanı Prof. Dr. Nobert WEBER’e, Saksonya Orman Başmüdürü Dr. Mario MARSCH’a, Münih Teknik Üniversitesi ormancılık ekonomisi kürsüsü başkanı Prof. Dr. Martin MOOG’a Tharandt Üniversitesi çevre bilimleri başkanı Dr. Stephan BONN’a teşekkürlerimi sunarım.

Yüksek lisans eğitimimde kendilerinden ders aldığım ve değerli fikirleriyle hayatıma ışık tutan Doç. Dr. Oğuz KURDOĞLU’na teşekkür ederim.

Araştırma sırasında yardım ve desteğini benden esirgemeyen anne, babam ve ağabeyime, teşekkürlerimi sunarım.

Nisa Nur KAYA

Trabzon 2021

TEZ ETİK BEYANNAMESİ

Yüksek Lisans Tezi olarak sunduğum “Prof. Dr. Robert Bernhard ve Türkiye Ormancılık Politikaları Üzerine Etkileri” başlıklı bu çalışmayı baştan sona kadar danışmanım Prof. Dr. Cantürk GÜMÜŞ’ ün sorumluluğunda tamamladığımı, verileri/örnekleri kendim topladığımı, başka kaynaklardan aldığım bilgileri metinde ve kaynakçada eksiksiz olarak gösterdiğimi, çalışma sürecinde bilimsel araştırma ve etik kurallara uygun olarak davrandığımı ve aksinin ortaya çıkması durumunda her türlü yasal sonucu kabul ettiğimi beyan ederim. 02/07/2021

Nisa Nur KAYA

İÇİNDEKİLER

	<u>Sayfa No</u>
ÖNSÖZ	III
TEZ ETİK BEYANNAMESİ.....	IV
İÇİNDEKİLER.....	V
ÖZET	VIII
SUMMARY	IX
ŞEKİLLER DİZİNİ	X
TABLolar DİZİNİ.....	XI
KISALTMALAR DİZİNİ	XII
1. GENEL BİLGİLER.....	1
1.1. Giriş.....	1
1.2. Osmanlı Dönemi Ormancılığı	3
1.2.1. Cibali Mübâha Dönemi	4
1.2.2. Orman Müdürlüğü'nün Kurulması (1839).....	5
1.2.3. Kırım Savaşı (1833-1856).....	6
1.2.4. Louis Tassy ve Orman Mektebinin Açılması (1857).....	6
1.2.5. Arazi Kanunnamesi (1858)	7
1.2.6. Orman Genel Müdürlüğü'nün Kurulması (1869)	7
1.2.7. Orman Nizamnamesi (1870)	8
1.2.8. Hoca Ali Rıza Efendi Orman ve Mera Kanunu Tasarısı (1910).....	9
1.2.9. I. Dünya Savaşı Yılları (1914-1918).....	10
1.2.10. Veith ve Stöger Orman Yasa Tasarısı (1917)	10
1.2.11. Ormanların Usul-ü İdare-i Fenniyeleri Hakkında Kanun (1917).....	12
1.2.12. Devlet Ormanlarına Ait Amenajman Talimatnamesi (1919).....	12
1.2.13. Baltalık Kanunu (1920).....	13
1.3. Cumhuriyet Dönemi	13
1.3.1. Cumhuriyet Döneminde Getirilen Yabancı Uzmanlar (1924).....	14
1.3.2. Orman Yüksek Meclisinin Kurulması (1924).....	15
1.3.3. Orman Başmüdürlüklerinin Kurulması (1924)	15
1.3.4. Bolu-Karadere Girişimi.....	15
1.3.5. Ormanların Bilimsel Yöntemlerle İşletilmesi Yasası (1924).....	16

1.3.6.	3116 Sayılı Orman Yasası (1937)	16
1.3.7.	Prof. Bernhard'a Yasa Hazırlama Görevinin Verilmesi	16
1.3.8.	3116 Sayılı Orman Kanununun Çıkarılması	18
1.3.9.	3116 Sayılı Orman Kanununun Çıkarılmasından Sonraki Değerlendirmeler..	19
2.	YAPILAN ÇALIŞMALAR	21
2.1.	Materyal ve Yöntem.....	21
2.2.	Almanya'dan Erişilen Materyaller	22
2.2.1.	Kütüphaneler	22
2.2.2.	Akademik Kuruluşlar (Üniversiteler).....	22
2.2.3.	Ormancılık Örgütü	23
2.3.	Araştırılan Temel Konular	23
2.4.	Anket Formunun Hazırlanması	24
2.5.	Anket Formunun Uygulanması	24
2.6.	Araştırmanın Evreni ve Örneklemi	24
2.7.	Veri Toplama Yöntemi ve Araçları.....	26
2.8.	Verilerin Analizinde Kullanılan İstatiksel Yöntemler	27
2.9.	Veri Toplama Araçlarının Geçerlilik ve Güvenilirlik Analizleri	27
3.	BULGULAR	29
3.1.	Robert Julius Bernhard.....	29
3.1.1.	Prof. Bernhard'ın Hayatı (1862-1943).....	29
3.1.2.	Prof. Bernhard'ın Türkiye'ye Gelişi	32
3.1.3.	Prof. Bernhard'ın Türkiye'deki Seyahatleri.....	38
3.1.4.	Prof. Bernhard'ın Eserleri	42
3.1.5.	Prof. Bernhard'ın Türkiye ile İlgili Önemli Yayınları	42
3.1.5.1.	Türkiye Ormancılığının Mevzuatı, Tarihi ve Vazifeleri (1935)	46
3.1.5.1.1.	I. Kısım: Tarım ve Orman Arasındaki Genel ve Özel İlişkiler	47
3.1.5.1.2.	II. Kısım: Türkiye Ormancılığının Temelleri.....	48
3.1.5.1.3.	III. Kısım: Türk Ormancılığının Tarihi	49
3.1.5.1.4.	IV. Kısım: Türkiye Ormancılığının Ödevleri.....	50
3.1.5.1.5.	V. Beşinci Kısım: Devlete Düşen İş ve Ödevlerin Halli, Bir Orman Kanununun Yayınlanması ve Uygulanması.....	51
3.1.5.2.	Türkiye Ormanları Konferansı (1927)	51
3.1.5.3.	Türkiye'nin Orman Politikası Hakkında (1934)	55
3.1.5.4.	Orman Alanlarının Kaydedilmesi Amacıyla Hava Fotoğrafları: Türk Orman Kanunu Uygulamak İçin (1939).....	58

3.1.5.5.	Türkiye ve Orman (1928).....	60
3.1.5.5.1.	Ormana Karşı Hükümetin Tutumu.....	61
3.1.5.5.2.	Ormanlara Karşı Halkın Tutumu.....	61
3.1.5.6.	Anadolu Çamları (1931).....	62
3.1.5.6.1.	Sarıçam.....	62
3.1.5.6.2.	Karaçam	63
3.1.5.6.3.	Fıstıkçamı	63
3.1.5.6.4.	Kızılçam	63
3.1.5.7.	Ladin Ağacına Zarar Yapan Böcekler Hakkında (1929)	64
3.1.5.8.	Okaliptuslere Dair (1937).....	66
3.1.4.9.	Prof. Bernhard'ın Atatürk'e Yazdığı Mektup (1929).....	67
3.2.	Prof. Bernhard'ın 3116 Sayılı Orman Kanunu'na Etkileri	68
3.2.1.	Ormanın Tanımı	68
3.2.1.1.	Orman Sayılan Yerler.....	69
3.2.1.2.	Orman Sayılmayan Yerler.....	70
3.2.2.	Devlet Ormanlarının İşletilmesi	70
3.2.3.	Devlet Ormanlarının Sınırlandırılması.....	72
3.2.4.	Devlet Ormanlarından Parasız Faydalanma.....	73
3.2.5.	Köylüye Verilen Haklar	74
3.2.6.	Muhafaza Ormanı.....	76
3.2.7.	Ormanlarda İskân	77
3.2.8.	Ormanların Devletleştirilmesi	78
3.2.9.	Ağaçlandırma ve İmar İşleri.....	78
3.2.10.	Ormanların Korunması.....	79
4.	SONUÇLAR VE TARTIŞMA.....	81
5.	KAYNAKÇA	82
6.	EKLER	87
EK 1.	Anket formu	87
EK 2.	3116 Sayılı Orman Kanunu.....	92
EK 3.	Prof.Bernhard'ın Yasa Tasarısı	118
ÖZGEÇMİŞ		

Yüksek Lisans Tezi

ÖZET

PROF. DR. ROBERT JULIUS BERNHARD VE TÜRKİYE ORMANCILIK
POLİTİKALARI ÜZERİNE ETKİLERİ

Nisa Nur KAYA

Karadeniz Teknik Üniversitesi
Fen Bilimleri Enstitüsü
Orman Mühendisliği Anabilim Dalı
Danışman: Prof. Dr. Cantürk GÜMÜŞ
2021, 86 sayfa, 41 Ek Sayfalar

Günümüze kadar birçok yazar ve bilim adamı 3116 sayılı orman yasası ve dolayısıyla Türkiye ormancılık politikaları üzerinde Prof. Bernhard'ın önemli katkıları olduğunu ileri sürmektedir. Bununla birlikte Bernhard'ın katkılarına veya ülkemiz ormancılık politikaları üzerindeki etkilerine yönelik somut bir bilimsel çalışma söz konusu olmamıştır. Bu araştırma ile Prof. Bernhard tarafından 1926 yılında ülkemiz için hazırlanan orman yasa tasarısı ile 3116 sayılı orman yasası karşılaştırılarak, Bernhard'ın ülkemiz ormancılığına yaptığı etkiler olumlu ve olumsuz yönleriyle ortaya konmaya çalışılmıştır. Çalışma sonuçlarının bundan sonra oluşturulacak politikalara yönelik katkısı ise bu araştırmanın en önemli çıktısı ve özgün değerini oluşturacaktır. Çalışmanın somut değerinin oluşması ve konuya objektif yaklaşmak amacıyla anket çalışması uygulanmıştır. Prof. Bernhard'ın kanun tasarısı ve 3116 sayılı orman kanunu karşılaştırılmıştır. İstatiksel analizler sonucunda köylüye verilen haklar ve ormanların devletleştirilmesi maddeleri en az benzerlik göstermektedir. Orman tanımı, devlet ormanlarının işletilmesi, devlet ormanlarının sınırlandırılması, parasız faydalanma, muhafaza ormanı, ormanlarda iskân, ağaçlandırma ve imar, ormanların korunması maddeleri büyük ölçüde benzerlik göstermiştir.

Anahtar Kelimeler: Prof. Bernhard, 3116 Sayılı Kanun, Ormancılık politikası

Master Thesis

SUMMARY

PROF. DR. ROBERT BERNHARD AND HIS EFFECTS ON FORESTRY POLICIES IN
TURKEY

Nisa Nur KAYA

Karadeniz Technical University
The Graduate School of Natural and Applied Sciences
Forest Engineering Graduate Program
Supervisor: Prof. Dr. Cantürk GÜMÜŞ
2021, 86 pages, 41 Appendix

So far, many writers and scientists have studied the Forestry Law No. 3116 and therefore the forestry policies of Turkey. He suggests that Bernhard had important contributions. However, there has been no concrete scientific study of Bernhard's contributions or their impact on our country's forestry policies. With this research, Prof. By comparing the forest bill prepared for our country by Prof. Bernhard in 1926 with the forest law numbered 3116, it will be tried to reveal the positive and negative aspects of Bernhard's effects on our country's forestry. The contribution of the study results to future policies will constitute the most important output and original value of this research. A questionnaire was applied to establish the tangible value of the work and objectively approach the subject. Prof. Bernhard's draft law and the forest law numbered 3116 were compared and the rights given to the villagers and the nationalization clauses as a result of statistical analysis show the least similarity, while definition of forest, operation of state forests, limitation of state forests, free use, conservation forest, dwelling in forests, afforestation and zoning, Forests protection agents were broadly similar.

Keywords: Prof. Bernhard, Law No. 3116, Forestry policy

ŞEKİLLER DİZİNİ

	<u>Sayfa No</u>
Şekil 1. Louis Tassy.....	7
Şekil 2. Hofrat Veith (ortada oturan).....	11
Şekil 3. Robert Julius Bernhard.....	29
Şekil 4. Robert Julius Bernhard.....	32
Şekil 5. Orman işlerinde çalıştırılmak üzere Almanya ve Avusturya'dan getirilecek 9 uzmandan ikisinin (Bernhard ve Heske) 1 ay müddetle çalıştırılmasına ait belge (15.03.1937).....	34
Şekil 6. Orman uzmanı olarak getirilen Prof. Bernhard'ın kadrosunun tasdikine ait belge (01.04.1928).....	35
Şekil 7. Orman uzmanı Bernhard'a ait düzenlenen kadronun yürürlüğe konmasına ait belge (28.05.1928).....	36
Şekil 8. Orman uzmanı Bernhard'ın sözleşmesinin uzatılmasına ait belge (13.02.1929).....	37
Şekil 9. Ips sexdantatus'un Ladin ormanlarındaki tahribat.....	38
Şekil 10. Bozüyük Karaburun ormanında orman hızarı 16.7.1929.....	39
Şekil 11. Tıraşlama kesimi sonuçları Bernhard'ın Bozüyük'te çekmiş olduğu bir fotoğraf.....	39
Şekil 12. Trakya'da yapmış olduğu gezintiden bir fotoğraf.....	40
Şekil 13. Belgrat ormanında Manda arabası ile odun kömürü taşınması 02.06.1929.....	41
Şekil 14. Fıstıkçamı ile çevrilmiş kızılçam Ayvalık-Bergama arası 01.06.1928.....	41
Şekil 15. Tırmanma ve kırma sırıkları ile kozalak toplayıcılar Kozakçay 02.06.1928.....	42
Şekil 16. Cumhuriyet Gazetesi (1937).....	46
Şekil 17. Anadolu çamlarını gösteren harita.....	64

TABLULAR DİZİNİ

	<u>Sayfa No</u>
Tablo 1. Anket katılımcılarının görevlerine göre dağılımı.....	25
Tablo 2. Cronbach's Alpha katsayısının değer aralığı ve yorumları.....	28
Tablo 3. Orman Sayılan Yerlere İlişkin İstatistik Analizi.....	69
Tablo 4. Devlet ormanlarının işletilmesine ilişkin istatistik analizi sonuçları	71
Tablo 5. Devlet ormanlarının işletilmesine ilişkin istatistik analizi sonuçları	71
Tablo 6. Devlet ormanlarının sınırlandırılmasına ilişkin istatistik analizi sonuçları	72
Tablo 7. Devlet ormanlarından parasız faydalanmaya ilişkin istatistik analiz sonuçları.....	73
Tablo 8. Köylüye verilen haklar istatistik analizi sonuçları.....	75
Tablo 9. Köylüye verilen haklar istatistik analizi sonuçları.....	75
Tablo 10. Muhafaza ormanı istatistik analizi sonuçları	76
Tablo 11. Ormanlarda iskân istatistik analizi sonuçları	77
Tablo 12. Ormanların devletleştirilmesi istatistik analizi sonuçları.....	78
Tablo 13. Ağaçlandırma ve imar işlerine ilişkin istatistik analizi sonuçları	79
Tablo 14. Ormanların korunmasına ilişkin istatistik sonuçları	80

KISALTMALAR DİZİNİ

OGM : Orman Genel Müdürlüğü

PROF : Profesör

1. GENEL BİLGİLER

1.1. Giriş

Ormanlar, yenilenebilir doğal kaynakların başında gelmekte olup, ülke ekonomisine sağladıkları katkının yanında, ekolojik, sosyal, kültürel işlevleri de bulunmakta ve doğal dengenin korunmasında önemli rol oynamaktadırlar. Tüm dünyada ve ülkemizde nüfusun hızla artması, kentleşme, çevresel sorunların artması ve ekosistemdeki dejenerasyonlar sebebiyle toplumun ormanlardan beklentileri değişmekte, dönüşmekte ve çeşitlenmektedir.

Ormanların planlanması ve işletilmesinde sunduğu çok yönlü imkânların dikkate alınması, ormanların sürdürülebilir yönetim anlayışı çerçevesinde korunması, geliştirilmesi, genişletilmesi ve bu doğrultuda ormancılık politikalarının oluşturulması giderek daha önemli hale gelmektedir.

Ormanların bir kısmı ekosistem hizmetleri üretmek üzere yönetilirken, bir kısmı varlık değeri, seçenek değeri ya da miras değeri olarak adlandırılan ve genellikle bir ekonomik hesaplama konu edilmeyen faydaları üretmek üzere yönetilmektedir. Ormancılık politikası, toplum ile orman kaynakları arasında denge kurmak, bu çerçevede toplumun orman kaynaklarının sunduğu işlevlerden sürekli olarak yararlanabilmek yani orman kaynaklarını yönetmek amacıyla ortaya konan iradedir (Erdönmez, 2020). Bu çerçevede ormancılık politikası herhangi bir toplumun sahip olduğu orman kaynaklarının gelecek nesillerin de ihtiyaçları gözetilerek planlanması çabalarıyla ilgili bir kavramdır. Ulusal düzeyde ormancılık politikalarının oluşturulmasının temel hareket noktası ise toplum ile toplumun sahip olduğu orman kaynakları arasındaki ilişkilerin geçmişinin, neden sonuç ilişkilerini de ortaya koyarak incelenmesidir. Yani toplum orman ilişkilerinin tarihsel seyri, gelecekte atılması düşünülen adımların başlangıcını oluşturmaktadır.

Türkiye’de ormanlar, sürdürülebilir yönetim ilkesi esas alınarak yönetilmekte, ormanların büyük bir kısmı devletin hükmü ve tasarrufu altında olarak Tarım ve Orman Bakanlığı ve Orman Genel Müdürlüğü tarafından idare edilmektedir (URL-1, 2021).

Türkiye ormancılık tarihi incelendiğinde başlangıçta Fransızların, bir süre sonra da Almanların ve Avusturyalıların etkileri hissedilir (Erdönmez vd., 2010). Türkiye ormancılığı birçok yazarın da belirttiği gibi 1857 yılında İstanbul’da kurulan orman okulu ile başlamıştır. Hem orman okulunun faaliyete geçmesinde ve hem de 1870 yılında çıkarılan orman

nizamnamesinin yürürlüğe konmasında Prof. L. Tassy'nin büyük gayretleri olmuştur Tassy'nin etkisiyle hazırlanan nizamname, bu süreçte yapılan bazı değişikliklerle birlikte 1937 yılına kadar yürürlükte kalmıştır. 1937 yılında Prof. Bernhard'ın yasa tasarısının (1926) etkisi olduğu düşünülen ve günümüz ormancılığının da temelini oluşturan 3116 sayılı orman yasası çıkarılmıştır. 3116 sayılı yasa 1956 yılında yürürlükten kaldırılmış olmakla birlikte bu yasa ile oluşturulan temel ormancılık politikası araçları varlığını sürdürmektedir (Çağlar, 2012).

Prof. Bernhard Türkiye'de ormancılık politikaları üzerine 3116 sayılı orman kanununun hazırlanmasına önemli katkılar vermiş, yeni kurulan Türkiye Cumhuriyeti'nde cumhuriyeti kuran ve yöneten kadrolara Türkiye'deki ormanların yönetilmesine ilişkin ciddi rehberlik sağlamış bir şahsiyettir. Bu araştırma ile Prof. Bernhard tarafından 1926 yılında ülkemiz için hazırlanan orman yasa tasarısı ile 3116 sayılı Orman Kanunu karşılaştırılarak, Bernhard'ın ülkemiz ormancılığına yaptığı etkiler ve katkılar olumlu ve olumsuz yönleriyle ortaya konmaya çalışılmıştır. Ormancılık politikasında yapılacak araştırmalarda başarılı olabilmek için ormancılık tarihinin yakından incelenmesi gerekmektedir. Bu nedenle 3116 Sayılı yasanın çıkarılmasına kadar olan süreçler incelenmiştir. Öncelikle Osmanlı dönemindeki ormancılık incelenmiştir. Daha sonra Cumhuriyet dönemi ormancılığı ve bu tezin odak noktası olan Prof. Bernhard ve Türkiye ormancılık politikası üzerine etkileri ele alınacaktır.

Araştırmanın problemi 3116 sayılı Orman Kanunu yasalaşmadan önce 6 yıl süre ile Türkiye'de ikamet eden ve yeni kurulan Türkiye Cumhuriyeti'nin ormancılık politikasının oluşturulmasında ve taslak orman kanununun hazırlanmasında önemli katkıları olan Prof. Bernhard'ın Kanun Taslağı ile 3116 Sayılı Orman Kanununun hangi ölçüde paralellik gösterdiği ve Prof. Bernhard'ın 3116 sayılı Orman Kanunu'na etkisinin hangi düzeyde olduğunun tespit edilmesidir. 3116 Sayılı Orman Kanunu ile kanunun öncesinde bu kanunun hazırlanmasına önemli katkıları olan Prof. Bernhard'ın taslak kanunundaki maddelerin karşılaştırılarak ormancılık mesleğini profesyonel olarak uygulayan ve ormanları yöneten kişilere ve bilimsel katkılar sağlayan öğretim üyelerine anket uygulanarak yürütülmüştür.

Bu araştırmada, Prof. Robert Bernhard ve Türkiye ormancılık politikaları üzerine etkileri incelenecektir. Günümüze kadar birçok yazar ve bilim adamı 3116 sayılı orman yasası ve dolayısıyla Türkiye ormancılık politikaları üzerinde Prof. Robert Bernhard'ın önemli katkıları olduğunu ileri sürmektedir. Bununla birlikte Bernhard'ın katkılarını veya ülkemiz ormancılık politikaları üzerindeki etkilerine yönelik somut bir bilimsel çalışma söz

konusu olmamıştır. Bu araştırma ile Prof. Bernhard tarafından 1926 yılında ülkemiz için hazırlanan orman yasa tasarısı ile 3116 sayılı orman yasası karşılaştırılarak, Bernhard'ın ülkemiz ormancılığına yaptığı etkiler olumlu ve olumsuz yönleriyle ortaya konmaya çalışılacaktır.

Çalışma sonuçlarının bundan sonra oluşturulacak politikalara yönelik katkısı ise bu araştırmanın en önemli çıktısı ve özgün değerini oluşturacaktır.

1.2. Osmanlı Dönemi Ormancılığı

İnsan-orman ilişkisi günümüzden yaklaşık 3 milyon yıl öncesine kadar uzanmaktadır. İnsanoğlu önce ağaç kovuklarında yaşamış, avcılık ve toplayıcılıkla yaşamını sürdürmüş ve ormanlardan elde ettiği araçlarla yerleşik yaşama geçmiş ve toprağı işlemeye başlamıştır. Zaman ilerledikçe ve çeşitli uygarlıklar doğup battıkça, orman ürünlerine olan ihtiyaç ve ormanlardan yararlanma artmış ve çeşitlenmiştir (Günay, 2003). Bununla birlikte eski çağlardan beri şiddetli orman tahripleri yapılmış ve Anadolu ormanları tükenme safhasına getirilmiştir (Bingöl, 1990). Anadolu'da kurulan birçok uygarlık ve yıllarca süren savaşlar, diğer yandan gelişigüzel faydalanmalar nedeniyle tahribat devam etmiştir (Özdönmez, vd., 1989). Orman varlığındaki azalma oduna ve ormana olan ihtiyacı beraberinde getirmiş ve yasal bazı düzenlemelere gidilmiştir.

Ormanların korunmasına ilişkin ilk önlemlere Fransa'da 10, Almanya 'da ise 11. ve 12. yüzyıllarda rastlanmaktadır. Ayrıntılı olarak hazırlanan yasal düzenlemelere 16. yüzyıldan sonra gerçekleşmiştir. İngiltere, Fransa ve Avusturya gibi bazı ülkeler 1800'lerde Sanayi Devrimi'ni ilk gerçekleştiren ülkelerdendir (Çağlar, 1979). Sanayi Devrimi başlangıç olmasa da ilk yasal düzenlemelerin ortaya çıkmasını etkilemiştir.

Osmanlı İmparatorluğu, Avrupa, Afrika ve Asya toprakları üzerine yayıldığı zaman geniş ve zengin bir orman varlığına sahipti. Saltanatın gerilemesiyle kaybedilen ülkelerle birlikte zengin ormanlar devletten birer birer kopmuştur (Diker, 1947).

Birçok uygarlık döneminde olduğu gibi, Osmanlı İmparatorluğu döneminde de ormanlardan yapılan aşırı ve düzensiz yararlanmalar da devam etmiştir (Özdönmez vd., 1989). Osmanlı Devleti'nin erken dönemlerinde devlete ait ormanlar işletme amacından uzak, ya tersane için gerekli keresteleri temin etmek ya da İstanbul'un yakıt ihtiyacını giderme amaçlı ya da padişah ve hanedan mensuplarının avlanmaları amaçlı kullanılmıştır (Çevre ve Orman Bakanlığı, 2003).

Osmanlı Devleti zamanında 16. yüzyılın ilk yarısı ile 17. yüzyıllar arasında, Anadolu 'da çeşitli ayaklanmalar ve isyanlar olmuştur. Bu isyan ve ayaklanmalardan zarar gören halk, yaşamlarını sürdürdükleri köy ve kasabaları terk ederek, Anadolu'nun iç kesimlerine ve özellikle kendilerini güvende hissedebilecekleri orman alanları içerisine göç etmişlerdir. Böylelikle orman köylerinin ilk oluşumu gerçekleşmiştir (Anıl, 1974).

Celali İsyanları nedeniyle, orman içlerine göç eden halk; bir taraftan barınabileceği mesken için kerestelik odun temin ederken, diğer taraftan gündelik geçimini sağlayacağı tarımsal alan için açmacılık yapmıştır (Tolunay ve Korkmaz, 2005). Osmanlı Devleti girdiği savaşlarda galip gelebilmek adına ormanlardan elde ettiği malzemeleri kullanırken geleceği düşünememiştir Ormanların özellikle çam ormanlarının tahrip edilmesinin nedenlerinden biri de meşaleler olmuştur (Acun, 1945).

Devletin ormanlara yönelik ilgisi tersane, tophane ve darphane gibi kurumlar ile saray ve diğer kuruluşlarının gereksinmelerinin karşılanmasını güvence altına almak amacıyla ortaya çıkmıştır. Böylece, halkın bazı ormanlardan düzensiz yararlanması yasaklanmıştır (Evcimen, 1978). Osmanlı İmparatorluğu döneminde devlet bizzat ormancılık yapmamış, ormanların işletilmesi esas itibarıyla ormanlardan yararlanma konusu olarak ele almış, bunu da devlet adına iltizam ve taahhüt yolu ile kişiler ve şirketler yapmışlardır (Ekizoğlu ve Erdönmez, 2009).

Nitekim Osmanlı Devleti'nde Ormanların korunması konusunda yeterince çaba sarf edilememiştir. Tersane, meşale, kereste, sarayın ihtiyaçları gibi sebeplerle ve halkın da ormanları gelişigüzel kullanması gibi sebeplerden dolayı ne yazık ki ormanlar korunamamıştır. Osmanlı ormancılığı dönemini ormanlardan yararlanmanın tamamen serbest olduğu dönemi ifade eden "cibali mübaha" ve devlet ormanlarının hazineye gelir sağlamak amacıyla işletildiği dönemin başlangıcını ifade eden 1870 orman nizamnamesi dönemi olmak üzere iki farklı bölüm halinde ele almak olanaklıdır.

1.2.1. Cibali Mübâha Dönemi

Devlet ormanları içinde değerlendirilen ve gerek kapsadığı alan gerekse yararlanma biçimi yönünden döneme adını verebilecek kadar büyük önemi cibali-i mübaha olarak anılan ormanlık alanlar taşımaktaydı. Devletin mülkiyet ve gözetiminde olmasına karşın, bu ormanlardan yararlanma hakkı, hiçbir özel ve tüzel kişiye bırakılmamıştı; herkes serbestçe bu ormanlardan yararlanabilmekteydi. Kalıntıları, çeşitli biçimlerde günümüze değin ulaşan

Cibal-i Mübaha düzeninde ormanlar, her yararlanmak isteyenine açık bir doğal kaynak olarak değerlendiriliyordu. Örneğin cibali mübah sayılan ormandan yararlanmak isteyen bir köy halkı, bu ormana daha yakın bir konumda bulunan başka bir köy halkı tarafından engellenemiyordu (Çağlar, 1992).

Orman köylerinde yaşayan insanlar ekonomik açıdan orman kaynaklarına bağımlıdır. Bu nedenle Tanzimat Fermanı'ndan itibaren orman köylülerinin yararlanma haklarına yönelik birçok yasal düzenleme yapılmıştır. Ancak, orman köylerinin ormanlardan yararlanma haklarının, özellikle yapacak ve yakacak ihtiyaçlarının karşılanması yönünde yapılan yasal düzenlemelere rağmen kaçakçılık, açmacılık, otlatma, gibi suçların önüne geçilememiştir. Sorunlara, sadece köylülerin yakacak ve yapacak odun ihtiyaçlarını karşılamak şeklinde yaklaşmanın yeterli olmadığı anlaşılmıştır (Tolunay ve Korkmaz , 2005).

Osmanlı İmparatorluğu'nun sömürgeleştirilmesi çabaları yönünden önemli bir adım sayılan 1838 tarihli Ticaret Sözleşmesi'ni izleyen yılın sonlarında ilan edilen Tanzimat Fermanı ile birlikte, ormanlardan yararlanma biçimine yeni bir düzen verme çalışmaları da gündeme gelmiştir (Çağlar, 1985).

1.2.2. Orman Müdürlüğü'nün Kurulması (1839)

Osmanlı dönemi ormancılığının 1839 yılında ilk Orman Müdürlüğü kurulmasıyla başladığı kabul edilir. Osmanlı Devleti'nin ekonomik olarak sıkıntılar içerisinde olduğu yıllara karşılık gelen bu kuruluş, ormanların sürekliliğini sağlamak amacıyla değil, ekonomik olanaklar sağlayacak yeni bir devlet kurumu oluşturma amacının ürünüdür (Gümüş, 2012).

Ticaret Bakanlığı bünyesinde varlığını sürdüren Orman Müdürlüğü (Gümüş, 2012). Ahmet Şükrü Bey'in yaklaşık bir yıl süren görev süresi içinde ülkenin çeşitli yörelerine gönderilen orman müdürlerinin kereste, yakacak odun ve odun kömüründen alınan vergilerin yan sıra, "Dağ Hakkı" ya da "Kum Hakkı" gibi adlarla anılan keyfi vergiler de aldıkları saptanmıştır. Bu keyfi vergilerin söz konusu orman ürünlerinin fiyatlarını artırdığı, bu yüzden halkın yakınmalarına yol açtığı; bir yandan ormanlar kesilirken bir yandan da yeni ormanların yetiştirilmesini sağlayamadıkları gerekçesiyle 1841 sonlarında çıkarılan bir resmi genelge ile orman müdürlükleri kaldırılmıştır (Çağlar, 1985).

1.2.3. Kırım Savaşı (1833-1856)

Ormanların ekonomik bir değer olarak kabul edilmesi ve işletilmesi Tanzimat'tan sonra, 1856 Kırım savaşı sonuna denk gelmektedir (Birben, 2006). Kırım Savaşı ile başlayan dış borçlar ve bu borçların ödenemez boyutlara ulaşması Osmanlı Devleti'nin ormanlara ilgi duymasının en önemli nedenidir. Dış borçlar sorunu ormancılıkla ilişkisi bu borçların ödendiği 1930'lu yılların başlarına kadar sürmüştür. Devletin, Kırım Savaşı (1853-1856) sırasında milyonlarca altın borca girmesi, savaş sonrasında imzalanan Paris Anlaşması uyarınca, özellikle azınlıklara tanınan ayrıcalıklarla borçlarını ödeyemez duruma gelmesi sonucunda başvurulması düşünülen kaynaklardan birisi de ormanlar olmuştur (Gümüş ve Akesen, 2017). Devlet, borçlarını ödemek için ormanları kullanmaya başlamıştır.

1.2.4. Louis Tassy ve Orman Mektebinin Açılması (1857)

Louis Tassy, Türkiye ormancılığı açısından en önemli kişilerden birisidir. Türkiye'de ilk ormancılık eğitiminin ve ormancılığın şekillenmesinde önemli adımlar atmıştır. Tassy Türk Ormancılığına yön veren eşsiz bir kişidir (Gümüş, 2018).

Osmanlı Devleti ormanları tekniğine uygun olarak işletmek amacıyla, 1857 yılında Fransız Hükümeti'ne başvurmuş ve yüksek düzeyde iki Fransız ormancısının Türkiye'ye yollanmasını istemiştir. Bunun üzerine Fransız Hükümeti, Louis Tassy ve M.Stheme'i Osmanlı Hükümetine göndermiştir. Louis Tassy'e İstanbul'da bir Orman Yüksek Okulu kurmak ve oluşturulacak olan Orman örgütüne gerekli elemanları yetiştirmek görevi verilmiştir. M.Stheme'i ise İmparatorluk ormanlarında incelemeler yapmak ve Orman örgütünü kurmak görevi verilmiştir (Korkmaz, 1995).

Fransız uzmanların takip ettikleri hedef, memleket ormanlarının geliştirilmesi olduğu gibi, bu hedef etrafında meydana getirdikleri birçok iyi işler de takip eden yıllarda devam etmiştir (Bernhard, 1935). 1857 de, Fransız orman uzmanlarının teklifi üzerine, İstanbul'da ilk orman mektebi kurulmuştur. Tassy okulun müdürü ve önemli derslerin öğretmeni olarak tâyin edilmiştir (Acun, 1945).

Şekil 1. Louis Tassy (Kutluk, 1943)

1.2.5. Arazi Kanunnamesi (1858)

Birçok konuda olduğu gibi arazi konusunda da düzenlemeler yapılmıştır. Osmanlı Devleti'nde arazinin çoğunluğu devlete aittir. Bununla birlikte arazi konusunda en kapsamlı düzenleme 11 Haziran 1858 tarihinde çıkarılan Arazi Kanunnamesi ile yapılmıştır. 1858 yılında çıkarılan ve Osmanlı Devleti'nin tümünde uygulamaya konan Arazi Kanunnamesinin büyük bir önemi vardır. Arazi Kanunnamesinin orman ve ormancılıkla ilgili maddeleri de Osmanlı Devleti'nin ormanlara bakışını, dönemin ormancılık anlayışını yansıtmaları bakımından önem taşımaktadır (Gümüş, 2018).

Her eyalet için ayrı ayrı kanunnameler çıkartılırken 1858 yılında çıkarılan Arazi Kanunnamesiyle toprak hukukunda birlik sağlanmıştır. Ahmet Cevdet Paşa'nın başkanlığını oluşturan bir komisyon tarafından rapor hazırlanmış (Kenanoğlu, 2006) ve 132 maddeden oluşan Arazi Kanunnamesi uygulamaya konmuştur (Şendil, 2014).

1.2.6. Orman Genel Müdürlüğü'nün Kurulması (1869)

Osmanlı Devleti Fransa'dan getirilen uzmanların da etkisiyle ormanlardan gelir sağlamak için 1869 yılında "Orman Genel Müdürlüğü" (Orman Müdüriyet-i Umumiyesi) adı altında bir örgüt kurmuştur. Bu örgütün başına da Rum asıllı Osmanlı vatandaşlardan biri olan Aristidi Baltacı Orman Genel Müdürü olarak atanmıştır (Gümüş , 2017).

1.2.7. Orman Nizamnamesi (1870)

Osmanlı ormancılığı için önemli bir zihniyet değişikliğini ifade eden metin 13 Ocak 1870 tarihinde ilan edilmiştir. Türkiye ormancılığının ilk ve en önemli belgesi sayılan nizamname doğrudan ormancıkla ilgili hükümler içermektedir (Koç, 2015).

Orman nizamnamesinin hedefi ormanların korunması ve devlet maliyesi için faydalı bir hale konmasından ibaret olduğu halde pratikte gelir amaçlıdır (Yiğitoğlu, 1937). Bu yüzden ki Ticaret Bakanlığı'na bağlıdır. Fransız orman uzmanlarının ormanlardan yapılacak bir düzenlemede ne denli gelir sağlanacağını devlet yöneticilerine kanıtlamaya yönelik bir girişimdir.

1869 Orman Nizamnamesi iki bölüm, beş kısım ve 52 maddeden oluşmaktadır. Orman Nizamnamesine genel olarak bakıldığında Orman Nizamnamesine tâbi devlet ormanlarında kesimin nasıl ve ne şekilde yapılacağı, köylülerin ne şekilde bu ormanlardan yararlanacakları da düzenlenmektedir. Ayrıca ormanlardan şahıs ihtiyaçları ve ticaret amacıyla odun ve kereste kesmek farklı esaslara bağlanmıştır. Söz konusu nizamnamede izinsiz hayvan otlatmak ve ormanları kasıtlı olarak yakmak yasaklanmıştır. Bu suçları işleyenlerin cezaları düzenlenerek nizamnamede yer almıştır. Nizamnamede devlet ormanlarının imtiyaz yoluyla işletilmesi de düzenlenmiştir. Bu şekilde ormanların işletmesini kendisinin denetleyebileceği kişi ve kurumlara bırakmıştır.

Cibal-i mübaha olarak bilinen herkesin yararlanabildiği topraklar devletin mülkiyetine katılmıştır. Devlet ormanlarından köy ve kasaba halkının kişisel gereksinimleri ve pazar satışları için belirli kayıtlara bağlı olarak bedelsiz yararlanmasını kabul etmiştir (Özdönmez vd.,1989).

Orman Nizamnamesinin uygulanmaya başladığı 1870 yılından itibaren ormanların korunmasında birinci derecede sorumluk valilere verilmiş ve merkezde kurulan Orman Meclisi ile uyumlu çalışmaları istenmiştir. Taşrada ise, özellikle mubah ormanların tasarrufunda ve tarla açmaya yönelik hareketlerde nizamname hükümleri Orman Mektebi mezunlarının kontrolüne bırakılmıştır (OGM, 2009).

Taşrada ormanları korumak için orman müdürlükleri kurulmuş müdürlüklerde çalışan orman okulu mezunlarına yaptıkları işlere göre çeşitli müfettiş unvanları verilmiştir (Gümüş , 2017).

Osmanlı İmparatorluğunda dönemin sonlarına doğru ormanların işletilmesi ve korunması adına birtakım önlemler alınmış olsa da Türkiye Cumhuriyeti Osmanlı'dan büyük

ölçüde tahrip olmuş bir orman varlığı ve ormanları kişisel yararlarına göre işleten orman müteahhitleri ile ormanların yararını kavrayamamış bir toplum devralmıştır (Gülen ve Özdönmez, 1981).

Orman Nizamnamesinin yürürlüğe konduğu yıllarda Osmanlı Devleti ekonomik olarak çöküşü yaşıyordu. İç ve dış borçların artmasıyla birlikte devlet borçların faizini bile ödemekte güçlük çekmiştir. İşte böyle bir dönemde borçların düzenli olarak ödenmesi amacıyla 1881 yılında Duyun-u Umumiye idaresi kurulmuştur. Duyun-u Umumiye idaresinin kurulmasıyla Osmanlı Devleti'nde yabancı sermaye yatırımları artmaya başlamıştır.

II. Abdülhamit dönemi Alman etkisinin Osmanlı Devleti'ne yerleştiği bir dönemdi. Aynı zamanda 19. yy Almanya'nın sömürgecilik arayışına girdiği yıllardır (Ortaylı, 2017).

1888 tarihinde çıkan bir emir ile İstanbul-Bağdat demiryolunun yapımı ve işletilmesi Almanlara verilmiştir. Demiryolu hattının her iki tarafına toplam yirmi kilometrelik bir alanın işletmeye verilmesi ile doğal kaynaklar ve tarihi eserlerin verilmesi de sözleşmede yer almıştır. Demiryolunda kullanılacak keresteler ormanlardan temin edilecek ve karşılıksız verilecektir (Kutluk , 1948).

Almanlarla ekonomik anlamda gelişen bu ilişkiler ve I. Dünya Savaşı'nda müttefikimiz olan Avusturya-Macaristan İmparatorluğu ile gelişen ilişkiler beraberinde ormancılık alanında da kendini göstermeye başlamıştır.

1870 Orman Nizamnamesi 1937 yılına kadar yürürlükte kalmıştır. Zamanla nizamnamede bazı değişiklikler yapılmakla birlikte ormancılık örgütünün yapısı muhafaza edilmiştir. Nitekim Nizamnamenin hazırlanmasında Fransız uzmanların etkisi hissedilse de 19. yy. sonlarına doğru ve 20. yy. başlarında Alman ve Avusturyalı uzmanlar ormancılık alanında daha fazla etkili olmuşlardır.

1.2.8. Hoca Ali Rıza Efendi Orman ve Mera Kanunu Tasarısı (1910)

Ormancılığın önemli isimlerinden Hoca Ali Rıza Efendi, 1908 yılında Orman Genel Müdürlüğü görevini yapmıştır (Gümüş, 2018). Türk ormancılığına benzersiz hizmetlerde bulunan, ormancılığın ilerlemesine önemli katkılar sunan değerli bir insandır.

Hoca Ali Rıza Efendi dönemi, Alman ve Avusturyalıların etkilerinin ülkemizde görülmeye başlandığı yıllara denk gelen döneme rastlamaktadır (Gümüş, 2018).

Hoca Ali Rıza Efendi “Orman ve Mera Yasa Tasarısı” diye bir düzenleme hazırlamıştır. Orman ve Mera Yasa Tasarısı 179 maddeden oluşmaktadır. Bu tasarıda ormanla meranın ormancılık ve hayvancılığın ilişkilendirilmesine ve birleştirilmesine çalışmıştır. Fazla gelir sağlama amacı yerine tahribatı önleyici tedbirler koymuştur. Ormanların korunması, bakımı ve idaresi için tedbirler getirmiştir. Taslak ormanların ilk tarifini içermesi yönünden önemlidir. Ayrıca köylü zati ihtiyaçlarının karşılanması için her aileye on dönümlü ağaçlık saha tahsisi fikri benimsenmiştir. Suçlular için cezalara geniş yer verilmiştir (Bingöl, 1990).

Orman ve Mera yasa tasarısı ile ormancılık hizmetlerine bir düzen getirmek ve işlerin başarıya ulaşabilmesi için kötüye kullanılan nizamnamelerin yerine bunları daha iyi bir hale getirmek ve düzeltmek amaçlanmıştır (Gümüş, 2018). Bu tasarı hükümet tarafından olumlu bulunmuşsa da harp yılları boyunca değerlendirme olanağı görülememiş ve yasalaşmamıştır (Bingöl, 1990).

1.2.9. I. Dünya Savaşı Yılları (1914-1918)

Birinci Dünya Savaşı (1914-1918) o zamana kadarki Dünya'nın en büyük savaşıydı. Savaşın çevresel etkileri o kadar büyüktü ki tüm dünyada ormanlar, Avrupa'nın birçok ülkesinde ve özellikle Fransa'da topçu ateşi ve yol sistemlerinin inşaatı nedeniyle harap olmuştu. Topraklar da savaştan etkilenmiş ve araziler çorak hale gelmiştir (İskender, 2021).

1914-1918 yılları arasında yaşanan I. Dünya Savaşı nedeniyle odun kullanımının artmasıyla beraber ormanlarda kısımlar da başlamıştır. Savaş yıllarında cepheye mühimmat taşınmasında demiryolları çok önem taşımıştır. Savaşın başlamasıyla birlikte yakıt sıkıntısı çekilmiş, kömür bulunamamıştır. Demiryolu yapımını üstlenen şirketlere verilen imtiyazlar neticesinde odun da tükenmiştir. Bu sorunun çözümü için “amele taburları” adı verilen atlı birlikler oluşturulmuş ve bu birlikler vasıtasıyla yakacak odun sağlanmıştır (Gümüş ve Akesen, 2018).

1.2.10. Veith ve Stöger Orman Yasa Tasarısı (1917)

Siyasal alandaki değişimlerin yanı sıra ormancılık alanında da birtakım değişimler yaşanmıştır. 1914 yılında Orman Genel Müdürü olan Tefik Ortaç, I. Dünya Savaşı'nın bütün zorluklarına karşı ormancılık konusunda yararlı çalışmalar yapmıştır. I. Dünya

Savaşı'na Alman ve Avusturyalılarla birlikte katıldığımız için sadece siyasi anlamda değil teknik olarak da ülkeler arasında işbirliği yapmışlardır (Günay, 2003).

Avusturyalı uzman Dr. Hofrat Veith 1914 yılı başlarında Orman Müşaviri olarak ülkeye davet edilmiş ve göreve başlayınca ilk iş olarak ormanların ulusal ekonomideki yerini belirten bir makale yazmıştır (Günay, 2003). H. Veith 46 gün süren bir Güney Anadolu gezisi yaparak görüşlerini 14 Ocak 1914 tarihli raporu ile ilgili mevkilere sunmuştur. Raporda özellikle otlatmanın yangın tahribatını, yangınların sebeplerini ve ormancı kadronun tutumunu, ormanlık alanlara büyük zararları görülen göçebe Yörüklerinin tasarruflarını dile getirerek ciddi bir orman kanunu uygulamaya konma zorunluluğu belirtmiştir. Daha sonra Haziran 1914' te başlayarak Bolu ve Kastamonu ormanlarını gezerek raporlar hazırlamış ve önemli makamlara sunmuştur. Raporda ormanların durumu ve çevrenin iklim özelliklerinin orman kültürüne atfedilmesinin beklendiğine ve bunun değerlendirilmesi için ciddi önlemler alınması gerektiğine işaret ederek, tasarladığı teklifi dile getirmiştir. Veith ayrıca raporlarında mahalli ormancılık hizmetlerinin en az üç senede öğrenmenin mümkün olacağına dikkat çekerek, bu durumun sık sık yer değiştirmeyen ve aynı lokasyonda on beş yıldır çalışan fen memurları için faydalı olacağını belirtmiştir (Bingöl, 1990).

Hoca Ali Rıza tarafından hazırlanan Orman ve Mera Yasa Tasarısı kabul görmeyince Avusturyalı uzman Stöger ve H. Veith'e Orman ve Mera Yasa Tasarısı'nın inceleme ve rapor verme vazifesi verilmiştir. İncelenen tasarının yetersiz olduğunu belirtmişlerdir. 1917 yılında 199 maddelik bir orman kanunu hazırlamışlar ve taslak kanun Osmanlı Mebusan Meclisi'nde görüşülmesine karşın kanunlaşmamıştır (Gümüş, 2018).

Şekil 2. Hofrat Veith (ortada oturan) (Kutluk H. , 1967)

Yasa tasarısının gerekçe bölümünde ormanın tanımı yapılarak ormanın faydalarından söz edilmiş ve ülke ormanlarının yüzde 10'dan az olduğu asıl olması gerekenin yüzde 30 olduğu belirtilmiştir. Tasarının "Genel Hükümler" adı altındaki I. bölümde köy, vakıf, devlet ve ortak mülkiyeti olan ormanlarda uygulanacağı, özel ormanlar için ise arazi kanun hükümleri ve mecelle kurallarının geçerli olacağından söz edilmektedir. Devlete ait ormanların mülkiyetinin şahıslara verilmesi kanunla sınırlandırılmıştır. Stöger ve Veith'in hazırlamış oldukları yasanın özelliklerinden birisi de Muhafaza Ormanı tanımına yer verilerek şahıslara ait olsa bile otlatma, kesim ve ateş yakılması yasaklanmıştır. Ormanlardan faydalanma konusunda izinsiz faydalanma yasaklanmıştır. Kesim işlerinin nasıl ve ne zaman yapılacağı, her yıl belli miktarda kesim yapılacağı, uzmanlar ile ilgili anlaşmalar, görüşmeler gibi konulara ayrıntılı olarak yer verilmiştir. Ayrıca yasada Devlet mülkiyeti esas kriter olarak belirlenerek orman sınırlandırma çalışmalarına oldukça önem verilmiştir (Gümüş, 2018).

1.2.11. Ormanların Usul-ü İdare-i Fenniyeleri Hakkında Kanun (1917)

Hazırlanan tasarı yürürlüğe giremeyince birkaç ay sonra 9 maddelik Veith ve Stöger'in tasarısından "Ormanların Usul-ü İdare-i Fenniyeleri" adlı bir kanun hazırlamış 24 Nisan 1917'de yürürlüğe konmuştur (Gümüş, 2017). 9 maddeden oluşan bu kanunla ormancılık çalışmalarında, teknik konulardaki unsurların geçerli olmasına çalışılmıştır (Gümüş, 2018). Bu yasa tasarısına göre ormanlar Korum ve Baltalık olarak ayrılarak İşletme Planı ile yönetilmesi kanuni güvenceye alınmıştır.

1.2.12. Devlet Ormanlarına Ait Amenajman Talimatnamesi (1919)

Görüşlerini Osmanlı İdaresiyle paylaşan Hofrat Veith, silvikültür için Pinsker, amenajman ve topoğrafya için Gayk, Mihliç, Karaybih, işletme hizmetleri için Anthonaç gibi orman uzmanlarını Türkiye'ye getirterek örnek bir çalışma yaparak beş Avusturyalı uzman ve yedi Türk mühendisinin katılımı ile 1916-1917'de ilk Amenajman Heyeti kurulmuştur. Heyet tarafından oluşturulan Amenajman planı ile Türkiye'de ormanlardan planlı faydalanmanın başlangıcı olmuş ve plansız devre ile planlı devreyi birbirinden ayıran dönüm noktası olmuştur (Bingöl, 1990).

1870 yılında çıkarılan Orman Nizamnamesinde ormanların amenajman planları ile işletileceğine dair hüküm bulunmamaktadır. 1870-1914 yılları ülkemizde amenajman için gerekli hazırlıkların yapıldığı dönem olarak ilişkilendirilebilir. 1914 yılında ormanların korunması ve devamlılık ilkesine göre işletilmesi için çalışmalar hız kazanmıştır (Eraslan, 1955). Ülkemizde çıkan ilk orman amenajman yönetmeliği Devlet Ormanlarına Ait Amenajman Talimatnamesidir (Eler, 2008).

1.2.13. Baltalık Kanunu (1920)

TBMM tarafından kabul edilen Baltalık Kanunu, düşmanla en çetin savaşın yaşandığı anlarda bütün insan-orman arasındaki huzursuzluklara son vermek amacıyla çıkarılmıştır (Cin, 1978). Bu yasa orman köylülerine tanınan haklar bakımından önemlidir.

Yasa halkın sıkıntılarına çözüm üretiyor ve kanundan yararlananların Kurtuluş Savaşı'na katılmasını teşvik edici nitelikteydi. Bu kanun Cumhuriyet'in ilk kanunlardan birisi olması bakımından önemi çok büyüktür (Bingöl, 1990).

TBMM'nin ilk yasal faaliyeti olan Baltalık Kanunu'dur (OGM, 1973). 11 Ekim 1920 tarihinde 39 numaralı Baltalık Kanunu gizli oylama ile üç oturum sonunda yürürlüğe girmiştir. Baltalık Kanunu 11 Ekim 1920'de mecliste oylansa da resmi gazetede yürürlüğe girmesi, (I. İnönü Savaşı'nın kazanıldığı yıllarda) 7 Mart 1921'de gerçekleşmiştir (Kılıç ve Ok, 2018).

Köy civarında devlet ormanı bulunmaz ise köylerin adına özel ormanlar satın alınmaktaydı. Köy civarındaki ormanlar kötü durumda ise köylere verilecek orman alanı geniş tutulmaktaydı. Böylece Baltalık kanunu ailelerin ihtiyacını hareket noktası olarak kabul etmektedir (Acun, 1945). Ayrıca yasada mesleği odun ve kereste ile ilgisi olmayan belirli uzaklık dışında kalan köylere baltalık tahsis edilmemiştir (Gümüş, 2018).

O dönem köylülere verilen bu haklar 4 yıl yürürlükte kalmış ve Kurtuluş Savaşı'nın bitiminde yürürlükten kaldırılmıştır (Çağlar, 1979). Kanunun ormancılık bakımından teknik bir dayanağı yoktur. Siyasi amaçlar doğrultusunda çıkarılmıştır.

1.3. Cumhuriyet Dönemi

Cumhuriyet Dönemi ormancılığı günümüz ormancılığının temelini oluşturduğu için önemli bir noktadır ve ayrıntılı incelemekte fayda vardır. Bu açıdan 1923-1937 yılları

arasında Türkiye ormancılık politikaları işlenecek ve Türkiye ormancılık politikasının tarihsel gelişimi açısından önemli bir yer tutan 3116 sayılı Orman Kanunu'nun çıkmasına neden olan faktörler üzerinde durulacaktır.

Orman sorunlarını ve bu sorunların çözülmesinde nelerin etkili olduğunu anlayabilmek için ülkenin genel durumu hakkında kısaca bilgi vermek yerinde olacaktır.

Misakı Milli ile çizilen sınırlar ile ordunun zaferi taçlanmış ve yurt düşmanlardan tamamen temizlenmiştir. Ankara ve Mudanya antlaşmaları imzalanmıştır. Askeri ve siyasi hareketlerden sonra çalışmalar ekonomik ve politik meseleler haline gelmiştir. Ulusal meclis kendini feshetmiş ve seçimlere gitmiştir. 23 Temmuz 1923'te Lozan'da büyük devletlerle anlaşma yapılmıştır. 14 Eylül 1923'te Atatürk'ün başkanlığında Recep Peker, İsmet İnönü, ve sekiz kişi Halk Partisi'ni kurmuştu. Seçilen milletvekillerinin büyük kısmı siyasi partilere üye olmuştur. Devlet ekonomisinin sağladığı büyük yararlar ile tarım hizmetinin önemi artmıştır. Yeni bir ormancılık teşkilatı'nın hazırlıkları tamamlanmıştır. Orman Meclisi'nin görev ve kuruluş talimatnamesini İktisat Vekâleti hazırlamıştır (Bingöl, 1990).

Mustafa Kemal Atatürk 1920-1923 yılları arasında ölüm-kalım savaşının yapıldığı ve Ankara'da Büyük Millet Meclisi'ni temsil ettiği sıralarda orman sorunlarıyla yakından ilgilenmiştir (Saatçioğlu, 1974). Atatürk, 1 Mart 1922'de mecliste yaptığı konuşmasında şunları söylemiştir: Ormanlarımızı çağdaş tedbirlerle iyi halde bulundurmak, genişletmek ve azami fayda sağlamak esas ilkelerimizden biridir. Cumhuriyet ilan edilmeden ve Lozan Konferansı sonuçlanmadan önce 17 Şubat 1923'te M. Kemal' in girişimleriyle ve Mahmut Esat Bozkurt'un çalışmaları ile toplanmıştır (Tokgöz, 2000). 1923 yılında Türkiye'de ilk olan bu İktisat Kongresi toplanarak ülkenin ekonomik sorunları görüşülmüştür (Kocatürk, 1999). Kongrede ormanların muhafazası, çiftçi ve köylülerin parasız kerestenin ormanlardan karşılanması köylülere baltalık verilmesi gibi konular değerlendirilmiş ve meclise sunulmasına karar verilmiştir (Gümüş, 2018). Ayrıca 1923'te toplanan İzmir İktisat Kongresi ile ormanların korunmasıyla ilgili 17 maddeye yer verilmiştir (Meydan, 2021).

1.3.1. Cumhuriyet Döneminde Getirilen Yabancı Uzmanlar (1924)

Cumhuriyetin ilan edilmesiyle birlikte ormancılık alanında da yeni düzenlemelere gidilmiştir. Nitekim bugün ulaştığımız ormancılık sistemi 1924'ten 1937 yılına kadar yapılan çalışmaların ve uzun uğraşların ürünüdür.

1924 yılında yeniden oluşturulan Ziraat Bakanlığı ülkenin ihtiyacına cevap verebilecek bir orman kanununun çıkarılması için hazırlıklara başlamıştır. Bu amaçla 1925 yılında Fransız Ormancılık uzmanı P. Sabie Türkiye'ye davet edilmiş ve bu uzmandan Türkiye ormancılığına ilişkin iki yıl içerisinde 22 adet rapor alınmıştır. Ardından 1926 yılında Prusya Krallığı Saksonya eski Orman Genel Müdürlüğü'nden emekli Prof. Dr. Bernhard Türkiye'ye davet edilmiş, engin bilgi ve tecrübelerinden yararlanılmıştır (Günay, 2003). Prof. Bernhard daha sonra ayrıntılı olarak işlenecektir.

1.3.2. Orman Yüksek Meclisinin Kurulması (1924)

Cumhuriyetin ilan edilmesinden sonra 7 Şubat 1924 yılında (Kutluk H. , 1967) Fransız Uzman Sabi'nin alınacak kararlara ışık tutması için Orman Yüksek Meclisi'nin kurulması hakkındaki teklifi uygun görülerek bir meclis kurulmuştur fakat bu meclis uzun sürmemiştir (Kamuran, 1986).Orman Yüksek Meclisi, 1924 yılında iki önemli karar almıştır (Gümüş, 2017):

- Orman başmüdürlüklerinin kurulması
- Devlet orman işletmesi kurulması girişimi

1.3.3. Orman Başmüdürlüklerinin Kurulması (1924)

8 Nisan 1924'te 8 orman başmüdürlüğü ve bu müdürlüklerin merkezinde orman müdürlükleri ve başmüdürlüklere bağlı 15 adet orman müdürlüğü ve doğrudan Genel Müdürlüğe bağlı 5 adet bağımsız orman müdürlüğünden oluşmuştur. Ayrıca ilçelerde fen müdürlükleri kurulmuştur (OGM, 1973).

1.3.4. Bolu-Karadere Girişimi

Orman Meclisi Alisi'nin aldığı ilk karar bu dönemde "Bolu-Karadere" ormanlarında, tarım ürünlerinin ihracatı için gerekli olan ambalaj hammaddesi ve Zonguldak kömür işletmelerinin ihtiyacı olan odun hammaddesini üretmek amacıyla, "devlet tarafından işletilen" bir orman işletmesi kurulmuştur. Bolu-Karadere İşletmesi'ne kadar, ormanlarının işletilmesinde, taahhüt ve kiralama yöntemleri kullanılmıştır. Ormanlar belirli bir kira bedeli karşılığında yerli veya yabancı girişimciler tarafından işletilmiş, fakat ormanların

sürekliğine dikkat edilmeden kesimler yapılmıştır. Bolu-Karadere İşletmesi, özel orman işletmeciliğinin sebep olduğu sorunlara çözüm bulma konusunda somut bir göstergedir. Ancak, müteahhit işletmeciliği cumhuriyet döneminin ilk yıllarında bir süre daha devam etmiştir (Gümüş , 2017).

1.3.5. Ormanların Bilimsel Yöntemlerle İşletilmesi Yasası (1924)

1924 yılında çıkarılan “Ormanların Bilimsel Yöntemlerle Yönetilmesi Hakkında Kanun” ile devlet ya da özel orman fark etmeksizin ülkedeki tüm ormanlardan kesim yapılabilmesi için “İşletme Planlarının Düzenlenmesi” zorunluluğu getirilmiştir. Bu yasadan önce sadece devlet ormanlarının işletme planları ile yönetilmesi söz konusu iken bu yasa ile bütün ormanlar bu kapsama alınmıştır (Gümüş, 2018).

1.3.6. 3116 Sayılı Orman Yasası (1937)

1937 yılında çıkarılmış olan 3116 sayılı orman kanunu Türk ormancılığı için bir dönüm noktası olmuştur. 3116 sayılı orman kanunu ile 1870 yılında çıkarılmış olan Orman Nizamnamesi anlayışı terk edilmiştir. 3116 Sayılı Orman Kanunu 1910 Hoca Ali Rıza, 1917 Veith ve Stöger ve özellikle 1926 yılında Prof. Bernhard tarafından hazırlanan yasa tasarılarının somut bir göstergesidir (Gümüş, 2018).

3116 sayılı Orman Kanunu’nun nasıl çıkarıldığı ve kanunun çıkarılmasından sonraki değerlendirmeler sonraki sayfalarda anlatılacaktır.

1.3.7. Prof. Bernhard’a Yasa Hazırlama Görevinin Verilmesi

Prof. Bernhard Türkiye’ye geldiğinde 1870 Orman Nizamnamesinin ormancılık anlayışı vardır. 1870 Orman Nizamnamesi ile ormanlar belirli bir bedel karşılığında yerli ve yabancı şirketlere işletme hakkı yolu ile kiralanmıştır. Devlet gelir elde etmek amacıyla şirketlere imtiyazlar vermiştir. Bu şirketlerden en önemlisi 1923 yılında Albay İbrahim Bey tarafından kurulan Bozüyük ormancılık şirketidir. Bozüyük ormancılık şirketi 1937 yılında devlet orman işletmeleri kurulana kadar diğer şirketler için de örnek olmuştur. Ormancılar tarafından çok iyi bilinen ve devlet ormancılığına geçiş sürecinde, 1923-1937 yılları arasında ormanları işleten ve Türkiye’nin uzun yıllar boyunca orman ihtiyacını karşılayan

şirketlerden biri de Zingal şirkettir (Gümüş , 2019). 1928 yılında Ayancık ilçesinde kereste fabrikası kurarak etrafındaki ormanları işletmek için yabancı sermayeli bir şirket oluşturulmuştur. Zingal Orman Şirketi adını Zindan ve Çangal ormanlarından almıştır. Devletten 30 yıl süreyle ormanları kiralamış ve kötü yönetim tarzı sebebiyle 18 yıl işletebilmiştir. Şirket Zindan ve Çangal ormanlarından ağaç keserek Ayancık merkezindeki fabrikaya taşınması ve bu fabrikadan çıkan ürünlerin dış pazarlara satılmasıdır (Kaya ve Yılmaz, 2018).

Bu düzen 1937 yılında çıkan 3116 Sayılı Orman Kanunu'na kadar devam etmiş ve kanunun çıkmasıyla devlet orman işletmeciliği getirilmiştir.

Prof. Bernhard Türkiye'ye gelince, bir ay kadar Ankara'da kalmış, yetkililerle görüşmüş; kısa zamanda hazırlanması söz konusu bulunan Orman Kanunu hakkında genel olarak görüşlerini belirtmiştir. Kanunda yer almasını öngördüğü konularda kanunun içeriğini, prensipleri ve tariflerini belirten konuları ayrı ayrı değerlendirmiştir (Bingöl, 1990).

Prof. Bernhard Türkiye'ye geldiği zaman bir orman kanununun hazırlanması teklif olunmuştur. Bu teklifin yapıldığı tarihlerde artık halife ve sultanlık makamı sona ermiştir. Ülkede yerleşen mutlak bir Cumhuriyet rejimi de Türkiye'yi batılılaştırmak, ülke ve ulusu modern bir duruma getirmek için uğraşmıştır. O zamanlar yabancı ülkelere ait kanunlar aynen alınıp uygulanıyordu. Bu kanunun da Avrupa devletlerinden aynen alınması arzulanıyordu. Ancak batı kanunlarının aynen kabulü orman kanunlarına uygulanması mümkün olmayan bir konudur. Bir kere kanunun uygulanması için yeterli derecede orman memuru yoktur. Yabancı uzmanlara ödenek de bulunamadığı için fazla uzman çalıştırılmıyordu. Bu ve bu gibi birçok faktör batı ülkelerinde kabul edilen hükümlerin Türkiye'de uygulanamayacağını göstermektedir. Bir orman kanunu bugünden yarına hazırlanacak bir kanun olmayıp birçok hazırlık gerekmektedir. Ekonomik olarak az gelişen ülkelerde kanunun hazırlık işleri de uzundur. Türkiye için bir orman kanununun yayınlanması ve uygulanması artık ertelenmemesi gereken bir zorunluluktur (Bernhard, 1935).

Prof. Bernhard Türkiye'yi gezerek ormancılık sorunlarını yakından tanımış diğer taraftan 1937 yılında çıkarılabilecek 3116 Sayılı Orman Kanunu'nu taslağını hazırlamaya başlamıştır. İlk taslak raporunu 23 ana başlık altında 139 madde halinde bakanlığa sunmuştur. Daha sonra bakanlık Millet Meclisi'ne sunmuş ve Meclis'te maddelerin görüşülmesine başlanmış bulunan kanun tasarısını değerlendirmesi için Prof. Bernhard'a vermiştir. Bernhard bu tasarı yanında kendi görüşlerini de katarak yeni bir taslak

hazırlamıştır. 168 madde haline getirilen tasarı 1926 Şubat ayında ilgili makamlara sunulmuştur. Ancak bu tasarinın geliştirilmesinde Orman Genel Müdürlüğü'nün 1928 yılına kadar süren çabaları etkili olmamış ve bir ilerleme kaydedilememiştir (Bingöl, 1990).

1.3.8. 3116 Sayılı Orman Kanununun Çıkarılması

Atatürk döneminin en coşkulu günlerine rastlayan dördüncü kurultay toplantısında ormancılık en geniş şekilde incelenmiş ve köklü kararlar alınmıştır. 9-16 Mayıs 1935 günleri arasında toplanan kurultayda milliyetçilik ve devletçilik ilkelerinin de anayasamıza ilave edilmesi prensip olarak kabul edilmiş olup 3115 sayılı kanunla Anayasamızdaki yerini almıştır. Modern ormancılığın esasını teşkil eden 3116 sayılı orman kanunu bu kurultayda kabul edilen program gereğince gerçekleştirilmiştir. Zamanın Tarım Bakanı Muhlis Erkmen gerek parti kurultayında gerekse Meclis encümenleri ile Genel Kurulda Orman Kanunu savunmuş ve Prof. Bernhard'dan ilham alarak çetin bir mücadele vermiştir. Tıpkı teokratik ülkelerden kaynaklanan şeriat hukuku gibi eski orman nizamnamesi de kaldırılıp onun yerine yepyeni bir ruh ile Orman Kanunu getirilmiştir (Ardıç, 1987).

2 Ekim 1934 Akşam Gazetesi'nde Bernhard ve kanun tasarısı hakkında bir haber yer almış ve şunlar anlatılmıştır: "Bu sene Millet meclisine verilecek kanun tasarıları hakkında orman kanunu da bulunmaktadır. Tasarının esasları Almanya'da Dresden üniversitesi profesörlerinden Bernhard tarafından yapılmıştır. Bernhard Bakanlığın kendisine ayırdığı bir dairede bu işle meşgul olmaktadır. Yeni orman kanunu orman işlerini yeni baştan düzenlemek ile ormancılık sahasında önemle görüşülmelidir. Her şeyden evvel ormanlar bu kanuna göre sınıflara ayrılacaktır. Şimdiye kadar böyle bir açık tarif olmadığı için uygulamada güçlük çekiliyordu. Yeni orman kanunu münasebeti ile Türkiye'de yeniden bir orman haritası yapılmasına lüzum görülmüştür. Bundan başka orman işleten müesseseler hakkında kanuna bazı kayıtlar konacaktır. Bazı şirketlerin sırf istismar amacı ile ormanlarda kesim yapması dikkati çekmiştir. Bu gibi müesseselerin bir taraftan ormanı istismar ederken diğer taraftan orman yetiştirmesine ait olan mevcut hükümler daha ziyade eklenecektir. Ziraat Vekaletinde Muhlis beyin bir ziyaretinde bir toplantı yapılmıştır. Bu toplantıya orman müdür ve orman müfettişleri katılmışlardır. Toplantıda orman mütehassısı Bernhard da bulunmuştur. Toplantıda ceviz kütüğü ve ihracatı meselesi görüşülmüş ormancuların istismarcı bir şekilde işletilmesine engel olacak tedbirler konulmuştur. Orman muhafaza tasarısı için her gün toplantı yapılması lüzum görülmüştür. Falih Rıfkı Bey Hakimiyeti

Milliye Gazetesinde yazdığı bir makalede ormanların devlet tarafından işletilmesini bugünkü istismar usullerinin zararlı neticeler vereceğini söylemektedir”.

Akis Dergisi’nde (1956) yer alan bir habere göre “3116 sayılı orman kanunu Türkiye’yi ormanları yok olma tehlikesinden korumak amacıyla çıkarılmış bir kanundur”. Birçok ormancının ve bilim adamlarının da ifade ettiği gibi 3116 Sayılı Orman Kanunu Prof. Bernhard’ın yasa tasarısından etkilenilerek çıkarılmış bir kanundur.

1.3.9. 3116 Sayılı Orman Kanununun Çıkarılmasından Sonraki Değerlendirmeler

3116 Sayılı yasa beraberinde birçok yenilik getirmiştir. Orman kadastrosu ve orman tanımı, ormanların korunması, ağaçlandırma, muhafaza ormanları, orman yangınları gibi alanlarda pek çok yenilik vardır.

Prof. Dr. Şeref Nuri İlkmen (1937) 3116 sayılı yasanın çıkmasına olan ihtiyacı şöyle tanımlamaktadır; “Ormancılığımızı belirli bir amaç ve ilkeler çerçevesinde ormancılığımızı kapsamayan kanun ve yönetmeliklerin yanı sıra orman kanunlarının politikası belirli olan bir orman kanuna ihtiyaç vardır”. Ayrıca İlkmen, Kanun ormanın en az 5 hektar büyüklüğünde ve aynı zamanda toplu bir parça olması gerektiğini belirterek orman tanımının belirli bir hektar büyüklüğüne sıkıştırılmasının doğru olmayacağını çünkü bu yaklaşımın zamanla değişebileceğini alansal büyüklüğün ölçüt olamayacağını vurgulamıştır.

1937 yılında çıkan 3116 Sayılı Orman Kanunu’nun 25.10.1935 tarihli gerekçesinde ulusal ormancılık politikası amaçları şöyle belirtilmiştir (Özdönmez vd.,1996) :

- Orman varlığını genişletmek ve korumak suretiyle sağlık, sosyal ve tarımsal yararların gelişmesini halk ve ülke yararı için sürdürmek,
- Devlete ait ormanların devletçe işletilmesini ve ormandaki mahsullerin en yakın yerde satılmasını sağlamak,
- Halkın odun ve kereste ihtiyacını sürekli olarak ormanlardan karşılamak suretiyle odun üretimini arttırmak,
- Halkın ihtiyacını karşıladıktan sonra üretim fazlasını dış ülkelere ihraç etmek.

Cumhuriyet ilan edilmeden önce 1 Mart 1922 yılında Mustafa Kemal Atatürk tarafından TBMM’nin I. Dönem III. Yasama yılında yapmış olduğu konuşmanın ulusal ormancılık politikası amaçları bakımından büyük önemi vardır. Ormanların ülke ekonomisi için önemli olduğunu dile getirerek ormanlardan en çok yararı sağlamayı ve ormanları

geliştirmeyi öngörmüştür. Atatürk'ün 3116 Sayılı Orman Kanunu'nun kabul edildiği yılın meclis açılış konuşmasında orman ve ormancılık konusuna da yer vererek ormanlarımızın korunması gerektiğini ayrıca vurgulamıştır. 3116 Sayılı Kanun'un tartışıldığı dönemde meclis görüşmelerinde Tahsin San (Aydın milletvekili) ülkenin ormancılık politikası açısından ilerlemesi için müstakil bir bakanlık kurulmasını savunmuştur (Gümüş, 2018).

3116 Sayılı Orman Kanunu'nun çıkarılmasının etkisini Kozak (1941) şöyle değerlendirmiştir: Sadece gelir sağlamak amacıyla emek harcamadan sömürülen Anadolu ormanları Türkiye Cumhuriyeti'ne harap bir halde bırakılmıştır. Ormansız ekonominin gerçek olduğu bu günlerde Türkiye bu soruna çözüm bulmak amacıyla ormanlarımızın korunması ve devlet eliyle işletilmesi ilkelerini kabul ederek yeni bir kanun tasarısının hazırlanmış oldu. Bu tasarı TBMM tarafından yıllarca incelenip tartışıldıktan sonra halkın ve ülkenin menfaatlerine en uygun şekilde Orman Kanunu adı altında 1.6.1937 yılında yürürlüğe girmiştir. Orman Kanunu ormanların yok olmasını azaltarak eski yasal düzenlemeleri ortadan kaldırarak ormanların sömürülmesinin yok olması hedeflenmiştir (Kozak, 1941).

3116 Sayılı Orman Kanunu Genel Hükümler başlığı ile başlamış ve bu kısımda ormanların tarifi ve devlet ormanlarının devlet tarafından denetlenmesi yer almıştır. Bu kanunun ormancılığın dönüm noktası olmasında süreklilik ve yararlanma gibi maddelerin yer alması da etkili olmuştur. 1937 yılına kadar çıkan orman yönetmeliklerinde ve tasarılarında süreklilik ilkesi gözetilmeden ormanlar işletilmiştir.

3116 Sayılı Kanun'un taslağını hazırlayan Bernhard'a göre yasa ilk kez orman tanımını yaparak kanunda ormancılığın yeniden teşkilatlanması gerektiğini söylemiştir. Ormanlardan parasız faydalanmayı kaldıran hükümler ve otlatma faaliyetin getirilen yasaklar, orman cezaları, silvikültür, amenajman, ormanın askeri ekipler tarafından korunması hükümleri yer almaktadır.

Bernhard (1940) 3116 sayılı kanunun uygulanmadan önce orman sınırlarının tespit edilmesi işlemlerini hükümetin belirlemesini istemiştir. Bu tespit için gerekirse hava fotoğraflarının kullanılabilceğini önermiştir.

3116 Sayılı Kanun'un yürürlüğe girmesiyle yapılan başka bir değişiklikle Orman Çevirge Müdürlükleri ve Orman Revir Amirlikleri kurulması kararıdır. Orman Genel Müdürlüğü Ziraat Vekâleti'ne bağlanarak bütçeli bir müdürlük haline gelmiştir (OGM, 1973).

2. YAPILAN ÇALIŞMALAR

2.1. Materyal ve Yöntem

Bu tezde araştırmaya ilişkin bulgular iki başlık altında incelenmiştir. Bulgular 1 kısmında Prof. Bernhard ile ilgili bilgilere yer verilmiştir. Bunun için yöntem olarak tarih araştırmalarında kullanılan (dokümanların taranması, belgelerin incelenmesi, çözümleme) yöntemlerden yararlanılmıştır.

Çalışmanın ana materyali 3116 sayılı Orman Kanunu ve Prof. Bernhard'ın hazırladığı yasa tasarısı oluşturmaktadır. 3116 sayılı Orman Kanunu ve Prof. R. Bernhard'ın yasa tasarısı EK 2 ve EK 3 de verilmiştir. Bunlara ek olarak Prof. Bernhard'ın değerli kitapları olan Türkiye Ormancılığının Mevzuatı, Tarihi ve Vazifeleri adlı 1935 yılında yazmış olduğu kitap ile 1927 yılında Türkiye Ormanları adlı vermiş olduğu konferanstan bilgiler elde edilmiştir.

Bulgular 2 kısmında Prof. Bernhard'ın Türkiye ormancılığına katkıları incelenmiştir. Prof. Bernhard'ın hazırladığı yasa tasarısı ve 3116 Sayılı Orman Kanunu karşılaştırılmış veri analizi yapılmış ve istatistik olarak yorumlanmıştır.

Türkiye Ormanlılar Derneği ve Milli Kütüphaneye gidilerek konu ile ilgili tarihsel dokümanlara ulaşılmıştır. Ayrıca Karadeniz Üniversitesi Orman Fakültesi Kütüphanesi'ndeki ilgili kitaplardan faydalanılmıştır.

Konu ile ilgili Tarım ve Orman Bakanlığı dijital kütüphanesinden yararlanılmış, Cumhurbaşkanlığı Arşivi incelenmiştir. Elektronik ortamdaki dokümanlar taranarak literatür çalışması yapılmıştır.

26 Aralık 1924 yılında İstanbul'da kurulan Türkiye Ormanlılar Derneği'nin 1928 yılından günümüze kadar ulaşan süreli yayını "Orman ve Av" dergisinden yararlanılarak tarama yapılmıştır. Bernhard ile ilgili haberlere ulaşabilmek için dönemin gazete haberleri (1926-1937) taranmış ve birtakım bilgilere ulaşılmıştır.

Bernhard'ı daha detaylı araştırmak amacıyla Almanya'daki üniversitelerle ve kütüphanelerle irtibata geçilmiştir. Kütüphaneden Bernhard'ın "Türkiye'nin Orman Politikası Hakkında" "Ormanlık Alanların Kaydedilmesi Amacıyla Hava Fotoğrafları: Türk-orman kanununun uygulanması için" ve "Türkiye ve Ormanlar" gibi özellikle Türkiye üzerine yazmış olduğu eserlere ulaşılmıştır.

2.2. Almanya'dan Erişilen Materyaller

2.2.1. Kütüphaneler

Ülkemizde ve dünyada etkisini gösteren Covid-19 nedeniyle Almanya'ya fiilen gidilemediği için Bernhard'ın biyografisini ve eserlerini incelemek amacıyla Alman milli kütüphanesi ile irtibat kuruldu. Tharandt kampüsünde yer alan Sakson Eyalet Kütüphanesi ve Dresden eyalet ve üniversite kütüphanesi (SLUB) ile iletişime geçildi. Ayrıca Tharandt Üniversitesi'nde bulunan Üniversite arşivleri başkanı Dr. Matthias Lienert sayesinde uzman arşiv görevlisi ve yüksek lisans öğretmeni Angela Buchwald ve Karsten Wolf ile iletişime geçildi. Kendileri taleplerimizi yanıtladılar. Prof. Bernhard'ın kendisinin yazmış olduğu özgeçmişini iletiler.

Kütüphanelerden Bernhard'ın çalışmaları ve fotoğrafı istendi. Fakat salgın nedeniyle kütüphaneler de kapalı olduğu için araştırma kısıtlı kalsa da önemli çalışmalara ulaşıldı.

2.2.2. Akademik Kuruluşlar (Üniversiteler)

Prof. Bernhard ile ilgili bilgi toplamak amacıyla Almanya'da bulunan üniversitelerden orman tarihi, orman ekonomisi dallarında uzman olan öğretim üyeleriyle irtibata geçilmeye çalışılmıştır.

-Freiburg Üniversitesi, Orman ve ormancılık tarihi profesörü Prof. Dr. Uwe Eduard Schmidt ile iletişime geçildi fakat kendisi ilgilenmediklerini ifade etti. Yine aynı üniversitenin orman ve çevre politikası profesörü Daniela Kleinschmit ile iletişime geçildi.

Aynı üniversitenin ormancılık ekonomisi ve orman amenajmanı başkanı Prof. Dr. Marc Hanewinkel ile iletişime geçildi. Kendisinin bu konuda profesyonel bir fikri olmadığını belirterek Tharandt Üniversitesi orman politikası ve orman kaynakları başkanı Prof. Dr. Norbert Weber'e yönlendirdi.

-Göttingen Üniversitesi orman ve doğa koruma politikası başkanı Prof. Dr. Max Krott ile iletişime geçildi.

-Tharandt Üniversitesi çevre bilimleri başkanı Dr. Stephan Bonn ile iletişime geçilerek gerekli dokümanlara ulaşıldı. Kendisi Bernhard'ın fotoğrafını ve özgeçmişini iletti.

Almanya’da irtibat kurduğum birçok bilim insanı Weber’in bu konuyla ilgileneceğini ifade etmiştir. Orman Politikası ve orman kaynakları ekonomisi başkanı Prof. Dr. Nobert Weber ile iletişime geçildi ve gerekli dokümanlara ulaşıldı. Weber, Münih Dijital Kütüphanesi’nden ve Wikipedia’dan biyografisinin bulunabileceğini ifade etmiştir.

Tropikal ve Uluslararası Ormancılık Bölümü öğretim üyesi Prof. Jürgen Pretzsch ile iletişime geçildi. Bununla birlikte kendisini herhangi bir fikri olmadığını belirtmiştir. Orman politikası ve orman kaynakları ekonomisi sekreteri Franziska John ile iletişime geçildi.

-Münih Teknik Üniversitesi ormancılık ekonomisi kürsüsü başkanı Prof. Dr. Martin Moog ile iletişime geçildi. Moog, ulaşabildiği bilim insanlarıyla iletişime geçerek araştırmalar yaptı ve sonuçlarını gönderdi.

2.2.3. Ormancılık Örgütü

Saksonya Orman Başmüdürü Dr. Mario Marsch’ın Prof. Martin Moog sayesinde, Bernhard hakkında görüşlerini alındı. Bunların dışında Alman ormancılar derneğine ve Alman ormancılık konseyi ile iletişim kurulmaya çalışıldı fakat her iki kurumdan da yanıt gelmedi.

Alman bilim insanı Bernhard hakkında yapılan araştırmada, Almanların daha çok ilgileneceği umut edilmiş fakat çalışmada çoğu kurum ve öğretim üyeleri isteklerimizi yanıtsız bırakmış olmasına rağmen bu konuda çabalayan bilim insanları ve kütüphane sayesinde istenilen sonuca ulaşılmış ve Bernhard hakkında bilgiler toplanılmıştır.

2.3. Araştırılan Temel Konular

Tez başlığında yer alan Prof. Bernhard’ın hazırlamış olduğu yasa tasarısının 3116 Sayılı Orman Yasası’na etkisinin olup olmadığını, etkisi var ise de olumlu ya da olumsuz ne şekilde bir etki yarattığını araştırmak amacıyla 10 temel ormancılık politikası konusu seçilmiştir. Bu konular seçilirken Bernhard’ın yasa tasarısı incelenerek soruların nasıl sorulacağı kararlaştırılmıştır. Ana ormancılık politikası konuları belirlenerek sorular aşağıda verilen 10 maddede toplanmıştır.

1. Ormanların Tarifi
2. Devlet Ormanlarının İşletilmesi
3. Devlet Ormanlarının Sınırlandırılması

4. Parasız Faydalanma
5. Köylüye Verilen Haklar
6. Muhafaza Ormanı
7. Ormanlarda İskân
8. Ormanların Devletleştirilmesi
9. Ağaçlandırma ve İmar İşleri
10. Ormanların Korunması

2.4. Anket Formunun Hazırlanması

Literatürlerde taranan bilgilere ek olarak somut ve objektif bir çalışma olması için veri toplama yöntemi olarak anket uygulanması yöntemi seçilmiştir. Anket tarafımızdan hazırlanmıştır Anket formunda neyin nasıl sorulacağı kararlaştırılmıştır. Anketteki sorulara yönelik katılımcıların algı düzeyleri 5'li likert ölçeği ile derecelendirilmiştir. Anket formunun bir örneği Ek 1'de verilmiştir.

3116 sayılı orman yasası Prof. Bernhard'ın tasarısından etkilenilerek hazırlanmış olduğu bir gerçektir. Bu yasanın hazırlanmasında Prof. Bernhard'ın etkisinin olduğu varsayılarak konuya objektif yaklaşmak amacı ile bu konuda uzman insanlar seçildi.

2.5. Anket Formunun Uygulanması

Yukarıda yer verilen parametreler ülkemiz ormancılığının genel hareket ve politika özellikleri ile ilgilidir. Bu nedenle bu konuda ormancılık politikası konusunda fikir sahibi olabileceği noktasından hareketle iki ayrı denek grubundan bilgi alınması düşünülmüştür. Bunlardan ilki Orman Genel Müdürlüğü üst düzey yöneticileridir. Bu çerçevede OGM bünyesinde görev yapan daire başkanları ve daire başkan yardımcılarında görüş alınması yoluna gidilmiştir. Bir kısım daire başkanlarının katılamaması nedeniyle şube müdürlüğü düzeyinde de katılımcı kabul edilmiştir.

2.6. Araştırmanın Evreni ve Örneklemi

Araştırmanın evrenini Türkiye çapındaki uzman ormancılık mesleği mensupları ve ormancılık uzmanlık alanında bilimsel çalışmalar yürüten öğretim üyeleri oluşturmuştur.

Örnekleme olarak seçilen aşağıdaki Tablo 1’de anket katılımcılarının görevlerine dağılımı gösterilen 75 kişi seçilmiştir.

Tablo 1. Anket katılımcılarının görevlerine göre dağılımı

Orman Genel Müdürlüğü Daire Başkanları	8
Orman Genel Müdürlüğü D.Başkan Yardımcıları	18
Orman Genel Müdürlüğü Şube Müdürleri	6
Orman Fakültesi Öğretim Üyeleri (Politika ve hukuk)	25
Orman Bölge Müdürleri	14
Şube Müdürleri	4
Toplam Katılımcı Sayısı	75

Örgüt yapılanmasında 13 Daire Başkanı görev yapmaktadır.Bu Daire başkanlıklarının her birinde 36 kadar da daire başkan yardımcısı görev yapmaktadır. Araştırmada oluşturulan anket formunun doldurulması amacıyla 8 Daire Başkanına ve 18 Daire Başkan yardımcısına ulaşılmış ve katılımları sağlanabilmiştir.Katılım sağlamayan 5 Daire Başkanı ve 18 Daire Başkan Yardımcısı yerine 4 Şube müdürünün katılması uygun görülmüştür. Toplamda 32 kişiyle yüzyüze anket çalışması yapılmıştır.

Türkiye genelinde 28 orman bölge müdürlüğü olup, bölge müdürüyle yüzyüze görüşme imkanı olmadığından Orman bölge müdürleriyle gerek e-posta gerekse telefon ile iletişim kurulmasına rağmen sadece 14 tanesinden yanıt alınmıştır.Araştırmaya bütün bölge müdürlerinin katılımı beklenmesine rağmen bu gerçekleşmemiştir..Anket formunun uygulandığı orman bölge müdürlükleri, Ankara, Bolu, Bursa, Konya, Eskişehir, Sakarya, Trabzon, Kayseri, Isparta, Elazığ, Antalya, Balıkesir, Amasya ve Çanakkale illerindeki bölge müdürlükleridir.

Araştırmada görüşlerine başvurulmuş ormancılık politikası konusunda uzman olan akademisyen öğretim üyeleri olmuştur.Anketin uygulandığı orman fakültesi öğretim üyeleri ise Türkiye’de ormancılık konusunda yüksek eğitim ve öğretim faaliyetlerinde bulunan aşağıdaki fakültelerde görev yapmakta olan öğretim üyeleridir.

1. Düzce Üniversitesi Orman Fakültesi,
2. Çankırı Karatekin Üniversitesi Orman Fakültesi,

3. Kastamonu Üniversitesi Orman Fakültesi,
4. İstanbul Üniversitesi Orman Fakültesi,
5. Artvin Çoruh Üniversitesi Orman Fakültesi,
6. Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi Orman Fakültesi,
7. Karadeniz Teknik Üniversitesi Orman Fakültesi,
8. Bartın Üniversitesi Bartın Orman Fakültesi,
9. İzmir Katip Çelebi Üniversitesi Orman Fakültesi,
10. Bursa Teknik Üniversitesi Orman Fakültesi,
11. Karabük Üniversitesi Orman Fakültesi.
12. Süleyman Demirel Üniversitesi Orman Fakültesi

Türkiye’de toplam 12 adet orman fakültesi bulunmakta olup öğretim üyesi katılımı açısından bütün fakülteler anket uygulamasına katılmışlardır.12 adet orman fakültesinden 28 öğretim üyesinden 25 tanesi katılmışlardır.

2.7. Veri Toplama Yöntemi ve Araçları

Kişilerin ve toplulukların tutumlarını, eğilimlerini ve görüşlerini ölçümlemek için en yaygın olarak kullanılan teknik, Rensis Likert’in (1932) Thurstone ölçeğinin basitleştirilmiş bir versiyonu olarak geliştirdiği Likert ölçeğidir. Likert ölçeği, uygulanması, kodlanması ve ölçülmesi oldukça basit ve kolay olduğu için sosyal bilimlerde, siyaset bilimlerinde, psikolojide, pazarlamada ve eğitim gibi çok sayıda alanda sıklıkla kullanılan bir teknik haline gelmiştir (Turan vd., 2015).

Likert tipi sorularda katılımcıların katılım düzeyini belirlemek amacıyla iki aşırı uç arasında yer alan birden fazla sayıda seçenek sunulmaktadır. Likert ölçeğinde seçenekler “en yüksekte en düşüğe” ya da “en iyiden en kötüye” doğru dereceli olarak sıralanır. Bu araştırmada uygulanan Likert ölçeğinde seçenekler “en yüksekte en düşüğe” doğru sıralanmıştır. Buna göre (1) En Düşük, (2) Düşük, (3) Orta, (4) Yüksek ve (5) En Yüksek şekilde Bernhard’ın Kanun Taslağı ile 3116 sayılı Orman Kanunu arasındaki paralelliği ölçecek şekilde seçenekler sunulmuştur.

Ana ormancılık politikası konuları olan aşağıdaki 10 adet konuyu içeren 3116 Sayılı Orman Kanunu’ndaki hükümler ile Prof. Bernhard’ın Orman kanunu taslağındaki maddeler karşılaştırmalı biçimde sunularak katılımcılardan ikisi arasında paralelliğin derecesini Likert ölçeğine göre derecelendirmeleri istenmiştir:

1. Ormanların Tarifi,
  - A. Orman Sayılan Yerler,
  - B. Orman Sayılmayan Yerler,
2. Devlet Ormanlarının İşletilmesi,
3. Devlet Ormanlarının Sınırlandırılması,
4. Parasız Faydalanma,
5. Köylüye Verilen Haklar,
6. Muhafaza Ormanı,
7. Ormanlarda İskân,
8. Ormanların Devletleştirilmesi,
9. Ağaçlandırma ve İmar İşleri,
10. Ormanların Korunması.

2.8. Verilerin Analizinde Kullanılan İstatiksel Yöntemler

Anket uygulanması sonucunda elde edilen veriler, bir istatistiksel ve ekonometrik veri analizi programı olan SPSS 21 yazılımına girişi yapılmış ve aynı program marifetiyle verilerin istatistiksel analizi yapılmıştır.

2.9. Veri Toplama Araçlarının Geçerlilik ve Güvenilirlik Analizleri

Güvenilirlik, test puanlarının hatadan arınmış olma seviyesini ifade etmektedir. Güvenilirlik, paralel ölçmeler arasındaki korelasyon olarak tanımlanmakta, güvenilirliğe ilişkin kanıt toplama sürecinde, en sık tercih edilen güvenilirlik saptama yöntemleri arasında test maddelerinin paralellik koşulunu sağlaması durumunda hesaplanan ve maddeler arasındaki tutarlılık derecesini belirten katsayılar gelmektedir. Ölçek maddelerinin iç tutarlılığı ile ilgili bilgi sağlayan ve güvenilirlik kanıtı olarak kullanılan katsayılar içerisinde sosyal bilim araştırmalarında en sık kullanılanı Cronbach alfa katsayısıdır. Cronbach alfa katsayısı, hemen hemen tüm ölçme araçlarının güvenilirliğini saptamada kullanılan bir katsayı olarak kabul edilmektedir (Kula Kartal ve Mor Dirlik, 2016).

Cronbach alfa katsayısının ölçeklerin güvenilirliğini belirlemede en çok kullanılan yöntem olması sebepleri aşağıdaki gibi sayılmaktadır (Reha, 2013).

1. Cronbach alfa katsayısının yorumlanması çok kolaydır. Cronbach alfa katsayısı 1'e yaklaştıkça ölçekte yer alan maddelerin iç tutarlılığının yüksek olduğu sonucuna ulaşılmaktadır.
2. Cronbach alfa katsayısı, diğer güvenilirlik saptama yöntemlerine göre öznel yargıları daha az içermesi sebebiyle daha objektiftir.
3. Cronbach alfa katsayısıyla ölçeğin revize edilerek yeniden düzenlenmesi diğer güvenilirlik saptama yöntemlerine göre daha kolaydır. Ölçekteki herhangi bir maddenin ölçeğin dışına çıkarılması durumu için Cronbach alfa katsayısı yeniden kolayca hesaplanabilir. Bu şekilde maddelerin güvenilirliğe olan katkılarını ayrı ayrı incelemek mümkün olmaktadır.
4. Araştırmacıların daha önce bu katsayıyı kullanmış olan binlerce kişinin yanıltmış olma olasılığının düşük olduğuna ilişkin inancıdır. Söz konusu katsayının kullanım sıklığı sayesinde, elde edilen değeri görece olarak yorumlamak için belirli ölçütler geliştirilmiştir.

Cronbach alfa katsayısı, ölçek içinde bulunan maddelerin iç tutarlılığının (homojenliğinin) maddeler arası korelasyon katsayılarına bağlı bir ölçüsüdür. Diğer bir ifadeyle, alfa katsayısı ile ölçekte yer alan k tane maddenin (sorunun) türdeş bir yapıyı açıklamak ya da sorgulamak üzere bir bütün oluşturup oluşturmadıklarının sorgulanması konusunda bilgi elde edilir. Cronbach alfa katsayısı, 0 ile 1 arasında değer alır, ölçeğin alfa katsayısı ne kadar yüksek olursa “bu ölçekte bulunan maddelerin o ölçüde birbirleriyle tutarlı ve aynı özelliğin öğelerini yoklayan maddelerden oluştuğu ya da tüm maddelerin o ölçüde birlikte çalıştığı” yorumu yapılır. Alfa katsayısının yorumu aşağıdaki gibi yapılır (Reha, 2013).

Tablo 2. Cronbach's Alpha katsayısının değer aralığı ve yorumları

Alfa katsayısı	Yorumu
0,80 – 1,00	Geliştirilen ölçek/test yüksek güvenilirliğe sahiptir.
0,60 – 0,79	Geliştirilen test oldukça güvenilirdir.
0,40 – 0,59	Geliştirilen güvenilirliği düşüktür.
0,00 – 0,39	Geliştirilen test güvenilir değildir.

Anket maddelerine verilen cevapların güvenilirliği Cronbach's Alpha testi ile incelenmiş ve uygulamanın yüksek güvenilirliğe (madde sayısı: 10, Cronbach's Alpha katsayısı: 0,803) sahip olduğu görülmüştür.

3. BULGULAR

3.1. Robert Julius Bernhard

3.1.1. Prof. Bernhard'ın Hayatı (1862-1943)

Prof. Bernhard'ın 1940 yılında yazmış olduğu özgeçmişinde de ifade ettiği gibi 30 Mayıs 1862' de eczacı Julius Bernhard ve Camilia Clara'nın oğlu olarak Tharand/Saksonya'da doğmuştur. 1864'te ailesiyle birlikte Dresden'e taşınmıştır. 1868-1873 tarihleri arasında Gelinek Özel Okulu'na daha sonra Dresden'de bulunan Kutsal Haç Lisesi'ne gitmiştir. Bernhard, 1881-1885 yılları arasında Tharandt Orman Akademisi'nde okumuştur. Diploma sınavını geçtikten sonra 1885-1886 arasındaki dönemde 2. Royal Saxon Field Art'ta (2. Kraliyet Sakson Tarla Sanatı) bir yıl süreyle gönüllü olarak çalışmıştır. 1888'de Saksonya Krallığı'ndaki Yüksek Eyalet Orman Hizmet Sınavı'nı" geçtikten sonra 18 Kasım 1889'a kadar Dresden Sakson Ormancılık Enstitüsü'nde işçi olarak çalışmıştır. 19 Kasım 1889'dan 31 Aralık 1899'a kadar Prusya aşağı Lusatia bölgesinin ilk şefi olarak görev yapmıştır. Bu bölge Sazan ve alabalık avcılığının yapıldığı geniş su alanlarının yanında 12.553 hektarlık çam ormanından oluşuyordu. 1 Ocak 1900'den 31 Aralık 1901'e kadar Sakson Eyalet Orman Müdürlüğü'nde memur olarak çalışmıştır. 1 Ocak 1902'de Prusya yukarı Lusatia'daki Muskau'daki Kontlar Arnim Soylu Lordluğunun özel orman yönetimini üstlenmek amacıyla Sakson Eyalet Orman Müdürlüğü'nden istifa etmiştir (Bernhard , 1940).

Şekil 3. Robert Julius Bernhard (Rubner, 1942)

İki yıl sonra, 1 Nisan 1904'te Sakson devlet hizmetine geri döndü. Erzgebirge'deki Hundshübel revirinin Saksonya Müdürlüğü'nü kabul etmiş ve bu görevde I. Dünya Savaşı'na kadar kalmıştır (Wegelin, 1951).

Bernhard, geri döndükten sonra Einbenstock yakınlarındaki Cevher Dağı Orman Şefliği Hundshübel'i devralmıştır. Bu şefliğin sorumluluğundaki ormanlar esas olarak saf ladin ormanlarından oluşuyordu. Bu bölge kar, buz ve rüzgâr zararı gibi sorunlar ile karşılaşılıyordu. Bu zararın ortadan kaldırılması ve esnetilmesi için saf ladin ormanları yerine karışık ormanlar kurulması fikrinin ilk uygulayıcısı olmuştur. Bernhard, Lieberose ve Muskau'daki iki büyük özel orman idaresini devraldıktan sonra idarenin yeniden yapılanması üzerinde çalışmıştır. Ayrıca işletmenin yönetimi ve kötü depolama koşulları da görevleri arasında yer almıştır. Yaklaşık 15 yıllık çeşitli faaliyetlerde bulunan Bernhard, Ormancılık Dairesi Başkanı ve Devlet Orman İdaresi Başkanı olarak görev yapmıştır (Täger, 1987).

I. Dünya Savaşı öncesinde, 1913 yılında bir arkadaşı ile birlikte Dümüstreti yakınlarındaki Romen Karpatlar doğal ormanların yönetimi konusunda bir rapor hazırlamıştır (Bernhard R. , 1940).

Bernhard, I. Dünya Savaşı başladığında 52 yaşındadır. Savaşın başladığı 1914 yılının Ağustos ayında askere alınmış, yüzbaşı rütbesi ile cepheye gönderilmiştir. Aynı yılın Eylül ayında bacağından ağır bir şekilde yaralanmıştır. İyileşmesinin ardından doğu ve batı cephelerinde askerlik görevine geri hizmetlerde devam etmiştir. Savaşın sonlarına doğru binbaşı rütbesine yükselmiş ve bir askeri birliğin komutanlığını yürütmüştür. I. Dünya Savaşı bittikten sonra 1919 yılında Teknik Müşavir ve Saksonya Orman İdaresi'nin Genel Müdürlüğü'ne getirilmiştir. Bernhard bu görevde ormancılık örgütünün yeniden örgütlenmesi ve ormanların idare ve işletmesinde varılması gereken hedeflere ulaşmıştır. (Wegelin, 1951).

Bernhard ormanlardan yapılan ağaç kesimi oranının azaltılmasını istemiştir. Ayrıca karışık orman yetiştiriciliğinin de azaltılması gerektiğine ilişkin talepleri olmuştur (Rubner, 1942). Saksonya Eyaleti Orman Genel Müdürü olarak Bernhard'ın faaliyetleri, politik ve teknik olarak zor bir zamanda gerçekleşmiştir. Bernhard'ın Sakson Eyaleti Ormancılık İdaresi'nin yönetimini devraldığı anda silvikültürel alanda, odun üretimi ve idari alanda hedefleri olmuştur. Silvikültürel alanda hedefi yaprağını döken ağaçların aynı yaştaki saf iğne yapraklı ağaçlarla karışımının güçlendirilmesi olmuştur. Kesim konusunda hedefi istiflemenin 850.000 metreküpten 500.000 metreküpe düşürülmesi iken, idari alanda hedefi

taşrada yürütülen denetim etkinliklerinin kaldırılarak Dresten' de yer alan Maliye Bakanlığı tarafından merkezi olarak yürütülen denetim etkinliklerinin taşrada yürütülen denetim etkinlikleriyle birleştirilmesi olmuştur. Bernhard'ın beş yıllık Saksonya Orman Genel Müdürlüğü döneminde özel mülkiyetteki orman alanlarının başka türden kullanımlara dönüştürülmesinin yasaklanması, bu ormanlardan herhangi bir resmi onay beklenilmeden ağaçlandırma yapılabilmesinin önünün açılması, özel ormanlarla ilgili bir sivil meslek kuruluşu (oda) oluşturulması gibi hedeflere ulaşılmıştır (Bernhard , 1940).

Almanya ekonomisinin zor durumda olduğu savaş sonrasında Maliye Bakanlığı'nın talepleri sonucunda aşırı odun üretimi yapılan Saksonya ormanlarında yoğun taleplere rağmen Bernhard ormanlardaki kesim miktarını 850 bin metreküpten 500 bin metreküpe düşürmeyi başarabilmiştir. Böylece ormanların daha verimli yönetilmeye başlanmasıyla ağaç servetinin artırılması sağlanmıştır. Saksonya Eyaleti ormanları İkinci Dünya Savaşı yıllarında bile yoğun taleplere karşın Bernhard tarafından ortaya konulan ilkelerden ayrılmadan korunabilmiştir. Bernhard tarafından çıkarılan çok sayıda yönetmelik ile ormanların silvikültürel ilkeler çerçevesinde yönetilmesi başarılabilmektedir. Ayrıca Örgütsel anlamda da devlet ormanlarının yönetiminde merkezi otoriteyi sağlamlaştıran bir örgütsel model oluşturmuştur (Rubner, 1942).

Özel ormanlar ile ilgili verilen zor görevler Bernhard'a ormanların yönetimi ile ilgili zengin bir deneyim kazandırmıştır. Bernhard, böcek zararlarını önlemek için uygun ağaç türlerini kullanarak karışık orman yetiştiriciliği ile saf ladin ormanlarının yönetiminin sürdürülebilirlik tehdidine karşı koymuştur. Bernhard, taleplerini büyük ölçüde Sakson eyalet ormanı yararına uygulayabilmiştir (Wegelin, 1943).

Bernhard'ın 1919'da Saksonya Devlet Ormanlık İdaresi Başkanlığına atanmasından sonraki yıllarda, biyolojik ve saha temelli silvikültüre dönüş, çeşitli kararnamelemler şeklinde ayrıntılı bir geliştirme programında ortaya kondu. Bernhard daha çok silvikültürel teknikler üzerine çalışmalar yapmıştır. Ekibiyle birlikte karışık ormanlar kurmaya çalışmıştır. Bunun için ibreli meşcerelerden oluşan ormanların derinliklerinde kümeler ve gruplar şeklinde geniş yapraklı ağaçlar oluşturarak mono kültür saf nitelikteki ibreli ormanların kademeli olarak karışık hale getirilmesi üzerine yoğunlaşmıştır. Bernhard asıl olarak doğal gençleştirmeyi benimsemiştir. Gerçekleştirmeye çalıştığı silvikültürel dönüşümlerde olduğu gibi 1831 yılından beri hemen hemen hiçbir değişime uğramamış olan örgüt yapısını da değiştirmeye çalışmıştır. Bu çerçevede bakanlık bürokrasisinin muhalefetine rağmen yeni bir örgütsel yapı oluşturmayı başarmıştır (Täger, 1987).

Bernhard 1924'te deflasyonun bir sonucu olarak görevden alınmış ve 1924'te Tharandt Ormancılık Üniversitesi'nden gelen bir teklifi kabul etmiştir (Täger, 1987). Tharandt Ormancılık Üniversitesi'ne öğretim üyesi olarak atandı. "Orman Bilimi Profesörlüğü" unvanını aldı. Orada 1924'ten 1926'ya kadar silvikültür ve orman amenajmanı üzerine dersler verdi (Wegelin, 1943).

1 Mart 1926 tarihi itibarıyla Ankara'da Tarım Bakanlığı'nda "Ormancılık Uzmanı" olarak görev yapmak üzere Tharandt'taki işinden ayrılmıştır. Prof. Bernhard meslek hayatında çok saygı gördü ve 17 Nisan 1940 günü Senatonun uygun görmesinden sonra Dr. Reich ve Bilim, Eğitim ve Halk Eğitimi Bakanı'nın onayı ile bu akademinin başkanı tarafından Hermann Göring Alman Orman Bilimlerinin Fahri Üyesi olarak atanmıştır (Bernhard, 1940). Türkiye'de bulunduğu yıllar ve yaptığı çalışmalar ayrıca anlatılacaktır.

Bernhard 1937'de Türkiye'deki işini bitirdikten sonra Dresden yakınlarındaki Klotzsche'ye döndü ve 31 Mart 1943'te emekli olduktan sonra 81 yaşında ölmüştür (Täger, 1987).

Şekil 4. Robert Julius Bernhard

3.1.2. Prof. Bernhard'ın Türkiye'ye Gelişi

Prof. Bernhard 64 yaşında iken, özel ve devlet ormancılığında edindiği tecrübe, bilgi ve becerileri dikkate alınarak Türk Devleti kendine önemli bir görev vermiştir. Kurtuluş mücadelesinden doğan genç Türk devletinin ormancılığının geliştirilmesinde sorumlu bakanın danışmanı olarak 1926 yılında çalışması istenmiştir. Bernhard bu fırsatı büyük bir coşkuyla üstlenmiştir (Wegelin, 1943).

Bernhard Türkiye’de toplam 6,5 yıl görev yapmıştır. Bernhard’ın Türkiye’ye ilk gelişi 1926 tarihindedir. Türkiye’de 1926 yılından 1929’a kadar, 3 yıl boyunca bir genç ormancı ekiple çalışmaya başlamıştır (Täger, 1987). Prof. Bernhard’ın Türkiye’ye ikinci gelişi modern ormancılığa geçiş kararının kesin olarak alınmasından sonra Haziran 1934 ve 1935 yıllarına rastlamaktadır (Wegelin, 1943). Bernhard’a Ziraat Bakanlığı’nda sözleşme ile “Ormancılık Müşavirliği” görevi verilmiştir. Prof. Bernhard ’ın üçüncü ve son kez gelişi 1937’nin başından 1 Haziran 1937 tarihli yeni Türk Orman Kanunu (3116 Sayılı Orman Kanunu) yürürlüğe girene kadar olan dönemi kapsamaktadır (Täger, 1987).

Prof. Bernhard’ın Türkiye’ye davetinin temel amacı; kendisinden orman kanunu yasa tasarısının hazırlanmasıdır. Bu yasa tasarısı hakkındaki ayrıntılar ilerleyen bölümlerde incelenecektir.

Bernhard’ın Türkiye’ye her gelişi dönemin gazete ve dergilerine de konu olmuştur. Verim Dergisi (1935) yılında yayımlanan bir makalede şöyle bir haber yer almaktadır: “Mukavelesi biten orman uzmanı Profesör Bernhard geçen ay içinde memleketine avdet etmiş, İstanbul rıhtımında samimi merasimle uğurlanmıştır. Gelenler arasında Fakülte doçentleri Esat Muhlis, Mazhar Diker, orta orman mektebi direktörü Ahmed Berker, Ziraat Vekâleti müfettişi M. hafi mühendis Necati ve A. Necip ve profesörün yakın dostları bulunuyordu.

20 Nisan 1937 yılında Kurun Gazetesi’nde yayımlanan bir haber şöyledir: “Ziraat Bakanlığı iki orman uzmanı getirecektir. Bu uzmanlar Bernhard ve Heske’dir”.

T. C. BAŞVEKÂLET KARARLAR MÜDÜRLÜĞÜ		Karar sayı 2 6155		Kararname		BAŞBAKANLIK CUMHURİYET ARŞİVİ	
<p>Ücretleri, 1936 mali yılı bütçesinin (E) cetveline dahil 833 üncü Orman işletmesi faslına konulan tahsisattan verilmek ve Orman işlerinde çalıştırılmak üzere 6 sı Almanyadan ve 3 ü Avusturyadan dokuz mütehassıs celbi gerekli görüldüğünden Almanyadan getirilecek altı mütehassıstan Bernhard ve Haske adındaki iki mütehassısın bir ay müddetle celbi ve kendilerine gelip gitme yol masraflarına karşılık net olarak yedişer yüz lira yol parası ve Türkiyede kaldıkları müddette gündeliklerinin ellerine geçecek bir aylık miktarı 800 lirayı geçmemek üzere en çok 27,5 lira gündelik verilmesi ve diğer yedi mütehassısa aid ilişik üç aylık kadronun da tasdiki, Ziraat Vekilliğinin 15.2.1937 tarih ve 598/5612 sayılı tezkeresi ve Maliye Vekilliğinin 12.2.1937 tarih ve III45/960 sayılı mütaleenamesi üzerine İcra Vekilleri Heyetince 15.3.1937 de onanmıştır.</p>							
15.3.1937							
REİSİCÜMHUR K. Atatürk							
Bş. V. J. H. İmri	Ad. V. S. S. S. S.	M. M. V. K. Özet	Da. V. S. Kay	Ha. V. A. B. Oras	Ma. V. V. D. P. Daydany	Mf. V. S. Arkan	Na. V. A. Çet Kayay
İk. V. C. Beyaz	S. İ. M. V. D. P. Daydany	G. İ. V. A. A. A. A.	Zr. V. M. K. K. K.				
030 18 01 02 72 19 1							

Kaynak: (Cumhurbaşkanlığı Arşivi)

Şekil 5. Orman işlerinde çalıştırılmak üzere Almanya ve Avusturya'dan getirilecek 9 uzmandan ikisinin (Bernhard ve Heske) 1 ay müddetle çalıştırılmasına ait belge (15.03.1937)

1937 yılının Eylül ayında çıkan Son Posta Gazetesi'nde ise şöyle bir haber almaktadır: "Bir orman profesörü memleketimizden ayrıldı. Ziraat Bakanlığı yüksek orman fakültesi orman mütehassısı Profesör Bernhard sözleşmesi bitmiş olduğundan memleketine dönmüştür".

Prof. Bernhard'ın Türkiye'ye gelişi ve Bernhard'a verilen kadro ve bu kadronun onaylanmasına ait belgeler aşağıda gösterilmiştir.

T. C.
CUMHURBAŞKANLIĞI
ARŞİVİ

قرادنامه

شماره نامه
۶۷۷۴
(۶۳۷۳)

اورمان مفسحق اولدور و عیب ایلمه اولون تالانت قادیمسی بر و سوروی "صدور برن هارد" ک
سار ۱۹۳۷ دن سار ۱۹۳۸ غایینه قد. اورنج آهجه اجرتنه عارک مربوط قادرونک. موازنه عمومی
قانونک اون برنجی مادی سوجیمینه عارک بودور سنک "و" جدولین سنج ۶۸۴ بجی اجمی مقصد
فصلده نویز ایلمک ۹۴۸ نسی سار غایینه قد. جیز اولور و طبره تقصیری، افتقار و حالت عیبیلده
۱۸ سار ۱۹۳۸ تاریخ و حجتی نور و لوتنر سیز وقوع بولون تکلیفی و سایر و حالت جیلده سنک یا
۱۹ سار ۱۹۳۸ تاریخ و ۱۹۴۴ نور و لوتنر سار و زین بر او بوردی سنک ۱۹ سار ۱۹۳۸ تاریخ
اجرتن تقوی و قبول اولورنقد.

۱۹ سار / ۹۴۸

شیر

باش وکیل
عدلی وکیل
مدافعه ملی وکیل
داخله وکیل
خارجیه وکیل

مالیه وکیل
معارف وکیل
ناصه وکیل
اقتصاد وکیل
صحه و معائنات اجتماع وکیل

000 18 01 01 028 19 8

Kaynak: (Cumhurbaşkanlığı Arşivi)

Şekil 6. Orman uzmanı olarak getirilen Prof. Bernhard'ın kadrosunun tasdikine ait belge (01.04.1928)

4 Eylül 1935 yılında Cumhuriyet Gazetesi'nde yayımlanan bir haber şöyle demektedir: "Ziraat Bakanlığı tarafından Türkiye ormanlarında inceleme yapmak ve genel bir rapor vermek üzere davet edilen Profesör Bernhard bugün incelemelerini bitirerek Almanya'ya hareket etmiştir. Profesör istasyonda bütün Ziraat Bakanlığı ve orman teşkilatı erkanı tarafından uğurlanmıştır. Bernhard ayrılırken "Türkiye'den ayrıldığıma çok üzgünüm demiştir".

115

قرادنامه

شماره 6669

1. تاریخ 28/5/35 نمره 6669 قرارنامه زیر -

اولین قسمت در برلاس در عقده بریدیه در 28/5/35 مورخه 28/5/35 تقاضای بزرگ از بدو تقاضا
تغییرات جدید در اولان اولان اولان اولان اولان اولان اولان اولان اولان اولان اولان اولان
و تقاضای اولان اولان اولان اولان اولان اولان اولان اولان اولان اولان اولان اولان
نمره 28/5/35 قرارنامه 28/5/35 تاریخ 28/5/35 مورخه 28/5/35 قرارنامه 28/5/35
مطابق اولان اولان اولان اولان اولان اولان اولان اولان اولان اولان اولان اولان

28/5/35

پیرمحمد

باش وکیل

عدله وکیل

مدافعه ملیه وکیل

داخله وکیل

خارجیه وکیل

ماليه وکیل

معارف وکیل

نافه وکیل

اقتصاد وکیل

صحه و معاونت اجتماعیه وکیل

030	18	01	01	029	34	4
-----	----	----	----	-----	----	---

Kaynak: (Cumhurbaşkanlığı Arşivi)

Şekil 7. Orman uzmanı Bernhard'a ait düzenlenen kadronun yürürlüğe konmasına ait belge (28.05.1928)

Türkiye Cumhuriyeti
BAŞVEKÂLET

Muamelat müdürlüğü
Şübd. 1
Sayı 4682

Kararname

İktisat Vekâletinden yazılan 31/1/929 tarih ve 2588/32 numaralı teskerede: Orman müttehassısı Her Bernhardın bir müddet daha istihdamı muvafık görüldüğünden hazırlanan mukavelesinin taatisine ve kadronun tatbikine izin verilmesi teklif edilmiş ve Maliye Vekâletinden yazılan II/2/929 tarih ve I6970/315 numaralı mutalânamede; mumaileyhin ücretinin ay iptidasına ve bin lira avdet harcırahının müddetinin bitmesinden bir buçuk ay evvel verilmesi muvafık olmadığından mukavelenin bu esas dahilinde tadilen tanzimile teatisinde ve kadronun - tasdikinde mahzur olmadığı bildirilmiştir .

Keyfiyet İc.V.H. inin 13/2/929 tarihli içtimainda görülserek merbut mukavelenamenin Maliye Vekâletinin mutalâası veçhile tasdik edilerek teatisi ve kadronun da tatbiki tasvip ve kabul olunmuştur.

13/2/929

REİSİCÜMHUR

Gazi M. Kemal

M.M.V.

M. Dülhalit

Ad.V.

N. Gürak

Bş.V.

İsmet

Ma.V.

S. Sarıoğlu

Ha.V.

S. Rüstü

Da.V.

S. Kaya

S.İ.M.V.

Dr. Refik

İk.V.

M. Rahmi

Na.V.

V. Kaya

Mf.V.

İsmet

030 18 01 02 2 15 32

Kaynak: (Cumhurbaşkanlığı Arşivi)

Şekil 8. Orman uzmanı Bernhard'ın sözleşmesinin uzatılmasına ait belge (13.02.1929)

3.1.3. Prof. Bernhard'ın Türkiye'deki Seyahatleri

Bernhard Türkiye ormanlarını belki de Türkiye'de görev yapan uzmanlardan daha geniş ve derin ayrıntılarıyla incelemiştir. Ülkeyi, Türk halkını, köylü ve çiftçiyi içten duygularla seven tanıyan bir insandı. Prof. Dr. Wegelin (1951)'e göre Bernhard I. Dünya Savaşı'nda bacağında ağır yaralandığı için sakat kalmıştır. Sakat ayağı ile ormanların en sarp yerlerini yaya dolaşırken sırtındaki çok sevdiği çantasını hiç kimseye taşıtmayıp yapılan ısrarlı teklifleri daima reddetmiştir.

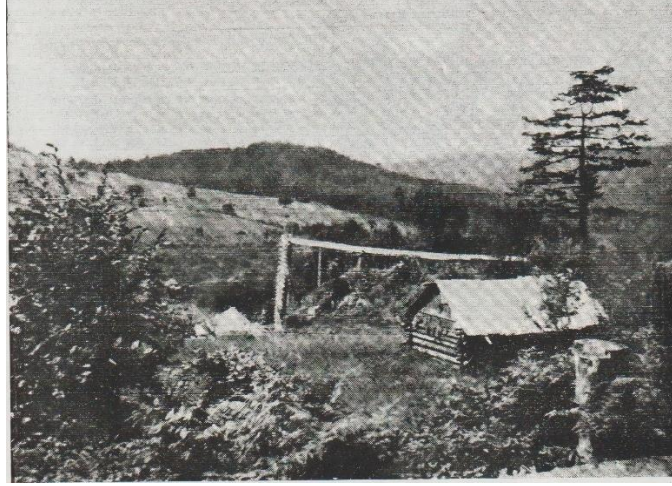
Türkiye'de Ziraat Vekaleti tarafından kendisine yöneltilen talepler son derece kapsamlıydı. Türkiye'deki ormancılık örgütü yeniden düzenlenecek, Türk ormanlarının ekonomisi sıfırdan yeniden ele alınacak ve yeni bir orman kanunu hazırlanacaktı. Ona verilen görevler arasında ayrıca orman amenajman çalışmalarının başlatılması ve Türk ormanlarının işletilmesi ile ağaçlandırma ve orman eğitim sisteminin iyileştirilmesi için öneriler de vardı. Bu amaçla Bernhard Türkiye'nin çeşitli bölgelerine, çoğunlukla at sırtında uzun yolculuklar yapmak zorunda kalmıştır ve 65 yaşın üzerinde olduğu göz önüne alındığında, bu seyahatleri bir başarı olarak kabul edilebilir (Rubner, 1942).

Bernhard Türkiye'nin birçok bölgesini gezmiş böylelikle Anadolu'nun coğrafi durumunu, iklimini, arazi yapısını ve ormanlarını inceleme fırsatı bulmuştur.

Bernhard 1928 yılında Trabzon, Rize, Gümüşhane, Giresun illerini dolaşmış ladin ormanlarını gezmiş ve bu ladin ormanlarına zarar yapan böcekleri incelemiştir (Recep, 1929). Bu gezi ilerleyen böümlerde detaylı olarak incelenecektir. Bernhard'ın 11.09.1928 yılında Santa yöresinde (Gümüşhane) gezerken çekmiş olduğu bir fotoğraf Şekil 3'te gösterilmiştir.

Şekil 9. *Ips sexdentatus*'un Ladin ormanlarındaki tahribat (Bernhard, 1935)

Şekil 10. Bozüyük Karaburun ormanında orman hızarı 16.7.1929 (Bernhard, 1935)

Ardıç'ın (1987) belirttiği üzere ifadelerinde Prof. Bernhard, Türkiye'ye her iki gelişinde de Bozüyük'e uğramıştır. 1929 yılında Bozüyük ormanlarını gezmiş ve 'Bozüyük gezisi raporu' adlı bir rapor (Bernhard, 1929) yayımlamıştır. Prof. Bernhard Atatürk'e yazdığı mektupta Bozüyük ormanlarından bahsetmiş ve ormanların müteahhitler tarafından işletilmesinin Bozüyük ormanları için kötü sonuçlara yol açtığını belirtmiştir. Prof. Bernhard'ın Bozüyük'te çekmiş olduğu bir fotoğrafta tıraşlama kesimleri sonucunda yapılan tahripler Şekil 7'te gösterilmiştir

Şekil 11. Tıraşlama kesimi sonuçları Bernhard'ın Bozüyük'te çekmiş olduğu bir fotoğraf (Bernhard, 1935)

Bernhard Anadolu ve Trakya'nın sıradan yollarından uzak ormanlık alanlara zorlu yolculuklar yapmıştır (Bernhard,1940). 1927 yılında Trakya'ya yapmış olduğu gezintide (meşe baltalığında odunların istif edilmek suretiyle yapılan bir ocak) çekmiş olduğu bir fotoğraf Şekil 5'te gösterilmiştir.

Şekil 12. Trakya'da yapmış olduğu gezintiden bir fotoğraf (Bernhard, 1935)

Prof. Bernhard Ayancık'a iki defa gitmiştir. İlk gelişi 7 Eylül 1929 tarihinde olmuştur. İkinci gelişi 23 Haziran-4 Temmuz 1935 tarihleri arasındadır. İlk gelişinde Fen müşaviri İbrahim Bey ve Sinop orman başmühendisi Şükrü Bey'den oluşan bir heyetle incelemelerde bulunmuştur. İncelemeler sırasında Prof. Bernhard bir kaza geçirmiştir. Heyet Kefken'den Yeni Cuma'ya inerken Bernhard'ın bindiği at ani olarak ürkmüş ve uçuruma yuvarlanmıştır. Olay sonucunda Bernhard'ın sağ ayak kemiği kırılmıştır. Ayancık'ta yapılan bir sedye ile sahile indirilmiş İstanbul'a nakledilerek tedavi altına alınmıştır (Milliyet Gazetesi, 11 Eylül 1929). 2 Ekim 1934 Akşam Gazetesi'nde Ayancık ile ilgili şöyle bir haber yer almaktadır: Ayancık'ta orman işletilmesi etrafında inceleme ilerlemektedir. Bakanlık bu inceleme hakkında yerinden acele bilgi istemiştir. Heyet Zingal şirketinin mukavelesinin tatbikatını da incelemektedir.

Kayseri, Ankara (Elmadağ-Kalecik-Cebeci), Eskişehir (Keçi alan, Çatacık),Balıkesir (Edremit, Alaçam, Ayvalık, Bergama, Balat), Bolu (Aladağ, Semendağ, Abant),İstanbul (Belgrat, Bahçeköy, Üsküdar, Büyükada), Toroslar, Kilikya, Ayvalık, Bergama, Fethiye, Küre Dağları Bernhard'ın yapmış olduğu diğer gezilerdir.

Türkiye'de kaldığı dönemde bu tür 23 gezi yapmış ve ülkenin tüm önemli orman alanlarını ziyaret etmiş, bıçkı fabrikalarının performanslarını kontrol etmiştir (Rubner,

1942). Hiçbir yabancı orman uzmanının yapmadığı şekilde Türkiye'nin çeşitli bölgelerindeki ormanların durumunu ve kullanımını incelemiştir. Böylece Türk ormancılığının en iyi uzmanı olarak kabul edilmiştir. Bernhard'ın Türkiye'de yapmış olduğu bu gezilerde çektiği bazı fotoğraflar Şekil 6,7 ve 8'de gösterilmiştir.

Şekil 13. Belgrat ormanında Manda arabası ile odun kömürü taşınması 02.06.1929 (Bernhard, 1935)

Şekil 14. Fıstıkçamı ile çevrilmiş kızılçam Ayvalık-Bergama arası 01.06.1928 (Bernhard, 1935)

Şekil 15. Tırmanma ve kırma sırtıkları ile kozalak toplayıcılar
Kozakçay 02.06.1928 (Bernhard,1935)

3.1.4. Prof. Bernhard'ın Eserleri

Prof. Bernhard Türkiye'deki uzmanlık çalışmalarının bir parçası olarak, çok sayıda rapor ve konferansı bulunmaktadır. Bernhard gerekli kararlar için belgeleri olağanüstü bir titizlikle toplamış ve kaydetmiştir. Türkiye'de bulunduğu yıllarda Türkiye'nin orman koşullarına ilişkin sorunlar Tharandt Ormancılık Yıllığı'nda ve dünya ormancılığı dergisinde çeşitli yayınlarda yer almıştır.

Prof. Bernhard'ın 85 eseri bulunmaktadır. Bunların 38'i Türkiye ve Türkiye ormanları hakkındadır. Bu eserlerden 13'ü rapor, 21'i kitap, 3'ü gazete makalesi şeklindedir. Ayrıca bir adet de Atatürk'e yazmış olduğu mektup bulunmaktadır. Bu eserlerden Türkiye için yazdığı eserler şunlardır:

3.1.5. Prof. Bernhard'ın Türkiye ile İlgili Önemli Yayınları

1. Belgrad Ormanı Raporu (1926)
2. Bolu ve Kastamonu Yakınlarındaki Pontus Dağları Ormanları Yolculuk Hakkında Rapor: 13 Temmuz-26 Ağustos 1926 Arasındaki Dönemde (1926)
3. Seyahat Raporu Angora (1926/27)

4. Türkiye’de Odun Arzının, Ormanların Artışının ve Değerinin Belirlenmesi (1927)
5. 5.4-21 Aralık 1926 Tarihleri Arasında Eskişehir, Kidji Allan, Tschadadjuek ve Boz Ujuek’e yapılan yolculuk hakkında rapor (1927)
6. Türkiye’de Ormanların Durumu: ders (1928)
7. VI. Alaçam Ormanı Raporu ve Oraya Erişim: Ziyaret zamanı (1928)
8. Eskişehir ve Türkmen Dağ’daki Ağaçlandırma Girişimlerine İlişkin Rapor (1928)
9. Belgrad Ormanı ve Buejuekdere Yakınlarındaki Ormancılık Üniversitesi gezisi hakkında rapor (1928)
10. Karadeniz Kıyısının Doğu Kesimindeki Dağların Ormanlık Alanlarındaki Yolculuk Hakkında Türkiye ve Orman (1928)
11. Rapor: 12 Ağustos - 21 Eylül 1928 Arasındaki Dönemde (1928)
12. Bozüyük Gezisi Raporu: (1929)
13. Ormancılık uzmanı Profesör Bernhard’ın 16 Mart 1926’dan 30 Kasım 1929’a kadar Türkiye’deki Faaliyetleri Hakkında Hazırladığı Nihai Rapor (1929)
14. Ayancık Yakınlarındaki "Zindan" ve "Çangal" Ormanlarına Yapılan Ziyaret Hakkında Rapor: 31 Ağustos- 7 Eylül 1929 arası dönemde (1929)
15. Belgrad Ormanı Ziyareti Raporu: (1929)
16. Türkiye’deki orman koşulları: Tharandt Ormancılık Üniversitesi Cotta binasında 10 Temmuz 1930’da verilen ders (1930)
17. Türkiye’de Orman Yönetimi (1930)
18. Anadolu florası (1930)
19. Yeni bir başkent doğuyor: Türkiye’nin merkezi Ankara: (Gazete makalesi, 1930)
20. Türkiye’den ormancılık: 10 Mart 1927’de Türk Özehak ’ta Angora’da verilen ders (1930)
21. Türkiye’de Orman varlığının Doğal Koşulları (1931)
22. Küçük Asya’nın Çamları (1931)
23. Türkiye Ormanı Tarihi ve Yönetimi (1933)
24. Türkiye’nin ormancılık organizasyonu: (Gazete makalesi, 1933)
25. Türkiye’nin orman politikası hakkında (1934)
26. Tüm Türk ormanının Devlet Mülkiyetine Devredilmesi (1935/36)
27. Türk ormancılığına dair mühim bir eser: (Gazete makalesi, 1936)

28. Küçük Asya'da ormana özel önem verilerek ekonomik yaşam: 20 Kasım 1936 Konferansı, Dresden Coğrafya Derneği (Konferans, 1936)
29. Türk Zingal A.-G: Türkiye'de Kereste Endüstrisi ve Orman İşletmeciliğine Katkı (1933/34)
30. Orman Yasasının Gerekçeleri (1934)
31. 23 Haziran - 4 Temmuz 1935 tarihleri arasında Zindan ve Çangal ormanlarını ziyaret etmek için Ayancık'a yapılan gezi hakkında rapor: Zingal AG'nin sözleşmesi ile hasat için transfer edildikleri sürece (1935)
32. Yeni Türkiye: genel ve ormancılık, ders 2.3.1936, Alman Orman Derneği, bölge grubu Saksonya (1936)
33. Türkiye (1937)
34. Profesör Bernhard'dan Türkiye Cumhuriyeti Cumhurbaşkanı Mustafa Kemal Atatürk'e Mektup (1937)
35. Türkiye Ormancılığının Temelleri, Tarihçesi ve Görevleri (1937)
36. 28 Şubat 1937 Tarihli 3116 Sayılı Orman Kanunu (1937)
37. Orman alanlarının kaydedilmesi amacıyla hava fotoğrafları: Türk Orman Kanununun uygulanması için (1939)
38. Türkiye'deki orman merası: bugünkü boyutu ve gelecekteki ekonomik ve yasal düzenlemesi (1940)
39. Doğa tarafından verilen-İnsan tarafından yaratılacak-ormancılığın temelleri-Türkiye örneğini kullanarak: 4 Ağustos 1940'ta sunulmuştur (1941)

Bernhard'ın Türkiye ormanları hakkında yazmış olduğu eserlerinin dışında çeşitli konularda 30 eseri daha vardır. Bu eserler şunlardır (URL-2, 2021):

1. Kabuk Soyma Konulu Konferans: 23 Ağustos 1909'da Eibenstock'taki bölge orman meclisinde yapıldı (1909)
2. Romanya Karpatlar'ın eteklerinden orman görüntüleri (1914)
3. Mark Brandenburg'un çamlık alanına çalışma gezisi (1921)
4. Saksonya'da toprağın bozulması ve eyalet ormanlarının yönetimine etkisi (1921)
5. Sakson Eyaleti Ormanlarının Verimini Arttırmak İçin Araçlar: 13 Mart 1922'de Orman Bölgelerinin Kurullarıyla Yapılan Toplantıda Önerildi (1922)
6. Orman Yangınlarına Karşı Koruma: Plaun i'de Sakson Orman Derneğinin Konferansı İçin Hazırlanan Ders. V. Haziran 1922'de (1922)

7. Fagus orientalis Lipsky im Taunus (1938) 9-26 Ağustos 1922 arasında Bavyera'ya bir orman araştırma gezisi hakkında rapor (1922)
8. Saksonya ve Saf Toprak Verimi Doktrini (1924)
9. Heinrich Cotta (1925)
10. Bazı Eyalet Orman İdarelerinin Satış Politikası (1925)
11. Prusya Ahşap Ölçüm Talimatlarının Son Versiyonu (Homa) (1925)
12. Sakson koşullarını özel olarak dikkate alan silvikültür ve orman yönetimi: 18 Ocak 1925'te bir açılış dersi olarak verilen ders (1925)
13. Ticari bilanço ve ormancılık: Ders, 16.9.1925 tarihinde Salzburg'da verilen ders (1925)
14. Korucu Krumbiegel (1926)
15. Sakson Eyalet Orman İdaresinin Reformu Hakkında (1926)
16. Oberlandforstmeister Friedrich Gustav Winter : aynı zamanda zamanının orman tarihinden bir alıntı (1927)
17. Orman ve Oyun (1927)
18. Doğal Ormanda Kabuk Böceği Hasarı (1928)
19. Alman Kereste Tarifeleri (1930)
20. Tharandt Ormancılık Üniversitesi'nde profesör olan Arno Groß'un anısına (1933)
21. 1871-1918 tarihleri arasında Alman Yönetimi Altında Alsace-Lorraine Ormanlarının Yönetiminde Sakson Ormancılarının Payı (1933)
22. Orman Yönetiminin Temel İşleri (1933)
23. Kahire, Kudüs, Şam: Özellikler (1933)
24. Enstitünün Yabancı ve Kolonyal Ormancılık İçin Önemi ve görevleri (1933)
25. Az Gelişmiş Ülkelerde Orman Mevzuatı Sorunları (1933)
26. Sakson Orman Müdürlüğü'nün kökeni, tarihi (1933)
27. Yeni Almanya'da Avcılık ve Ormancılık (1933)
28. Ormancılık Yavruları (1933)
29. "Sakson Devlet Orman İdaresi Teşkilatının Tarihi" kitabına ilişkin marjinal notlar (1935)
30. İlkel Ormanın Ticari Ormana Dönüştürülmesi-Ormancının En Zor Görevi (1937)

3.1.5.1. Türkiye Ormancılığının Mevzuatı, Tarihi ve Vazifeleri (1935)

Prof. Bernhard'ın "Türkiye Ormancılığının Mevzuatı, Tarihi ve Vazifeleri" adlı önemli kitabı 5 Şubat 1937 yılında Cumhuriyet Gazetesi'ne konu olmuştur (Çınar, 1937) :

Şekil 16. Cumhuriyet Gazetesi (1937)

Prof. Bernhard'ın "Türkiye Ormancılığının Mevzuatı, Tarihi ve Vazifeleri" adlı kitabı 1934 yılından 1935 Mayıs ayına kadar Ankara Yüksek Ziraat Enstitüsü'nde vermiş olduğu dersleri içermektedir. Yüksek Ziraat Enstitüsü'nde ormancılık öğrenimine başlayan öğrencilere orman işletmesini, aynı zamanda ziraat mühendisliği öğrencilerine Türk ormancılığını anlatacak şekilde düzenlenmiştir.

Kitap, Ziraat Bakanlığı yayını müdürü Nihat Basri Somel tarafından Türkçeye çevrilmiştir. Ankara Yüksek Ziraat Enstitüsü'nün yayını olan kitap, Enstitünün 15.yayıdır. Türkçe ve Almanca olmak üzere iki dilde yayımlanmıştır. Kitap 200 sayfadan oluşmaktadır. Ek olarak 7 harita ve 97 resim vardır.

Kitap 5 kısımdan oluşmaktadır. Kitabın ilk kısmı ormancılığın genel esaslarını içermektedir. Kitabın ikinci kısmı Türkiye ormanlarının durumunu, Türkiye’ de ormanların yetişmesini etkileyen faktörleri ve orman servetinin orman ürünleri ile ilişkisini anlatmaktadır. Kitabın üçüncü kısmı Türk ormancılığının tarihi, dördüncü kısım ise Türk ormancılığının görevlerini içermektedir. Beşinci kısım bir orman kanununun yayımlanması ve uygulanması için devlete ait görevleri anlatmaktadır. Kitapta orman ve ziraat arasındaki yakın ilişki ayrıntılı olarak anlatılmıştır. Kitapta genel olarak şu konular anlatılmıştır (Bernhard, 1935):

Prof. Bernhard kitabının önsözünde devlet makamında bulunanların kendisine çok ilgi gösterdiklerini söyleyerek şu satırları dile getirmiştir: “Her şeyden evvel Ekselans Başbakan General İsmet İnönü ve 1926-1929 ile 1934 yılları arasında Türkiye’de çalıştığım zaman Ziraat Bakanlığı makamında bulunan Mehmet Sabri Toprak, Mustafa Rahmi Köken ve özellikle şimdiki Ziraat Bakanı Reşat Muhlis Erkmen’e işim hakkında göstermiş oldukları ilgi ve yüksek yardımlarından dolayı teşekkür etmeği borç bilirim. Muhlis Erkmen Ziraat Müsteşarlığı zamanından beri memleketin orman işlerine karşı tam bir kavrayış ve ilgi göstermekten geri kalmamış ve bakan olduğu zaman da takip olunan orman siyasetine karşı yapılan eleştirilere rağmen bütün şahsiyeti ile Türkiye ormanlarının devamı ve geleceği uğrunda çalışmaktan ve ilgililerin müdahalelerine cesurca karşı koymaktan geri kalmamıştır”.

3.1.5.1.1. I. Kısım: Tarım ve Orman Arasındaki Genel ve Özel İlişkiler

Bu kısımda yazılanlara genel olarak bakılacak olunursa Prof. Bernhard şu bilgiyi vermiştir: “Tarım ve ormancılık birbiri ile çok yakından ilişkilidir. Aynı toprak hem tarımda hem ormanda kullanılabilir fakat tarım işletmesi için sağlanan faydalardan dolayı ormanların veriminin hiçbir şekilde azalmamalıdır. Tarımda kullanılmak üzere ormandan çıkan odun ve kereste miktarı ormana zarar vermeyecek şekilde düzenlenebilir”.

Bernhard tarım ve orman arasında benzerlik olduğu kadar farklılıkların da mevcut olduğunu belirtmiş ve şöyle anlatmıştır : “Tarım işletmesinde ekim ve hasat arasında geçen zaman orman işletmesine göre çok kısa bir zamandır. Ormanlardan verim almak için en az ağaçların 100 yaşına girmesi gerekmektedir. Fakat tarım işletmesinde ziraatçı, bir senelik ürünü beklemektedir” demiştir. Prof. Bernhard bir sözü ile bunu desteklemiştir : “Orman kuran ormanı göremez derler. Hakikaten toprağa tohum atan, ormanın asıl varlığı gösterdiği

zamanlarda çoktan ölüp gitmiştir” demiştir. Tarım sermayesi orman sermayesine göre daha kolay ve kesin olarak hesabı yapılabilir. Orman sermayesinde hesaplar tam bir kesinlik ifade edilemez. Çünkü hesapların esasını oluşturan faktör olan meşcerelerin ortaya çıkması ile meşcereden elde edile ürün arasındaki süre çok uzundur”.

Görüldüğü üzere Bernhard tarım ve ormancılığın birbiriyle ilişkilendirmiş, benzerliklerini ve farklılıklarını tüm yönleriyle ortaya koymuştur. Ayrıca orman kıymetinin hesabı, ormanın çeşitli faydaları, iklimin orman üzerine ve ormanın da iklim üzerine etkilerinden bahsedilmiştir. Ormanlardaki kesimlerin bir devletin su idaresindeki dengeyi bozup, nüfusun azalmasına hatta devletlerin yok olmasına kadar varan sonuçlarına değinmiştir.

3.1.5.1.2. II. Kısım: Türkiye Ormancılığının Temelleri

Prof. Bernhard ormancılık işlerinin nasıl ve ne şekilde yapılacağına dair görüşlerini ve uygulanması düşünülen durumları anlayabilmek için Anadolu ormanlarının durumunun bilinmesine ihtiyaç olduğunu belirtmiştir. Ormancılığa ait işlerin ancak ülkenin coğrafi konumu ve oluşumu, iklimi, florası, toprağı ve ekonomik durumunun öğrenilmesine bağlı olduğu görüşünü savunmuştur.

Anadolu arazisinin oluşumunu şekillerle anlatılmış ve Anadolu iklimini detaylıca tarif etmiştir. 1926 yılından 1929 yılına kadar Anadolu’da 4 yıl içinde yapmış olduğu seyahatlerde iklim durumunu kendi incelemelerine göre tespit etmeye uğraşmış fakat iklim için ölçüm istasyonlarının faaliyetleri sınırlı kaldığı için sonuçların çok az olduğunu ifade etmiştir. 1928 yılından 1935 yılına kadar Türkiye’de hizmet eden Profesör Kristiyanzan’ın iklim olaylarına ait sonuçları kendisinden daha iyi tespit ettiğini belirterek Anadolu iklimine ait incelemelerini Türk ölçüm örgütünün ve Profesör Kristiyanzan’ın tespitlerine dayanarak anlatmıştır.

Toprağın oluşumunun iklim ve flora gibi birbirinden bağımsız olamayacağını söylemiştir. Akdeniz, Karadeniz ve İç Anadolu bölgelerinin topraklarını incelemiştir. Toprak ile ilgili şu tespitleri yapmıştır : “Sıcaklık azlığı ve rutubetin fazla olması, topraktaki bakterileri azalttığı gibi çürümeyi de azaltır. Tabiat olarak verimli olan topraklar denge halindedirler. Böyle yerlerde ormanlar yetişme sınırının en yüksek seviyesine ulaşırlar. Toprak tabakası olmayan çıplak kayalı yamaçlar üzerinde ormanın oluşması mümkün değildir. Ormandan yapılan kesim fazla olduğu için toprağın oluşumu da zor olmaktadır.

Anadolu’da ziraat açısından uygun olmayan toprak, iklim, yüksek dağlar ve kuralık birçok yerde tarım yapılmasını engellemiştir. Bu nedenle halkın gıda temini için bir başka yol olan hayvancılığa önem verilmek durumunda kalmıştır. Buna rağmen hayvancılık için ne çayır ne de yem mümkündür. Anadolu ekonomik olarak zayıftır ve nüfus azdır. Nüfusun % 75-80’ini ziraat ile uğraşan çiftçi sınıfı oluşturmaktadır”.

Prof. Bernhard Anadolu’da kurak yerlerde gelişigüzel şekilde yapılan kesimlerde ormanların çok büyük zarara uğradığını belirterek çeşitli nedenlerden dolayı yapılan kesimleri anlatmıştır. “1876 tarihinde Türkiye’yi gezen bir Fransız Ormancı Komisyonu’nun raporunda Anadolu’nun her yöresinde bulunan meşe ormanları bugün Anadolu’da kaybolmuşlardır. Batı ve Güney Anadolu’daki meşeler ise buradaki çam ve katran ağaçları gibi kısa ve hayvan sırtında taşınacak şekilde kesilerek tahtacılar tarafından deniz kenarına indirilerek Suriye ve Mısır’a ihraç edilmektedir” demiştir.

Ekonomik olarak zayıf olan ülkelerde ormanların insanlar için ifade ettiği anlam sağlık ve sosyal açıdan faydaları olmayıp ekonomik olarak faydalanmaktır anlamına gelir. Ülkenin en fazla odun tüketimine ihtiyacı olan yerler orman içinde oturan veya ormana yakın halkın oturduğu alanlardır. İnsanların yaşayış ve hayat tarzları orman varlığı üzerinde etki ve sonuçlarını kuvvetli şekilde göstermektedir. Ülkede orman mülkiyetlerini belirleyen sınırlar yoktur. Orman haritaları bulunmamaktadır. Halkın orman içlerine yerleşmesiyle beraber orman ile orman civarı arasındaki sınırlar da değişmeye başlamıştır.

Prof. Bernhard Anadolu ormanları ile ilgili bilgi vererek şunları anlatmıştır: “Anadolu ormanlarının yayılışı ülke ve halk için uygun olmayan bir yapıdadır. Türkiye ormanları hiç iyi bir durumda değildir. İşletme ve yararlanmaya bağlı bulunan ormanların durumu çok kötüdür. İşletme yapılan ormanlar seyrekleştirildiği için bu alanlara hayvan sokmak daha kolaydır ve hayvan otlatılması bu gibi alanlarda ağaç yetişmesine engel olan bir etkendir. Diğer taraftan devamlı meydana gelen orman yangınları ormandaki zararın miktarını arttıran başka bir etmendir. Orman varlığının sürekliliği ilk planda gelirken, ormanlardan işletme ve faydalanma ise ikinci planda gelir. Dolayısı ile ormanların kıymeti para ile ifade edilemez”.

3.1.5.1.3. III. Kısım: Türk Ormancılığının Tarihi

Bu kısımda orman ekonomisi ve orman ilmi hakkında Türkiye’nin bugüne kadar göstermiş olduğu çabalar ve Türk ormancılığının tarihi şöyle anlatılmıştır:

“Yüksek orman öğrenimini bitiren ormancuların mesleki bilgilerinin artması amacıyla Avrupa devletlerine (Avusturya, Almanya, Fransa) öğrenciler gönderilmiştir. Fransız ormancıları büyük bir gayretle Türk ormanlarını tahrip ve zararlara karşı korumuş, toprak ve orman üstündeki mülkiyeti düzenleyen bir kanun çıkarmışlardır. Bu uzmanlar ormanların varlığının devamlılığını sürdürebilmeyi amaçlamışlardır. Fransız uzmanlar tarafından oluşturulan orman haritasının kaybolması çok acı bir durumdur. Türkiye'nin orman idare ve teşkilat sistemi Fransız ormancıların yardımı ile oluşmuştur. Fakat Türkiye'de uzun senelerden beri çalışan orman uzmanlarının düşünce ve teklifleri uygulanmadığı için ormanlarda bu uzmanlardan kalan bir iz görülememiştir”.

3.1.5.1.4. IV. Kısım: Türkiye Ormancılığının Ödevleri

Prof. Bernhard 1926 yılında kendisine verilmiş olan yasa tasarısı hakkındaki görüşleri şöyledir: “1926 yılında bu ödevin bana verilmesi mevcut ve devam eden şeklin değiştirilmesi demek oluyordu; halbuki herhangi bir teşkilatın değişmesi demek, o teşkilat şekline karşı duyulan memnuniyetsizliğin bir sonucu demektir yahut bunu hiç olmazsa böyle kabul etmek mecburiyeti vardır; aksi takdirde eğer mevcut teşkilat şekli ihtiyaca kafi gelseydi herhangi bir değişiklik de gerekli görülmezdi. Bir sistemden elde edilen sonuçlar başarılı olduğu zaman sistemin değiştirilmesi gerekmez. Burada kullandığımız başarı kelimesinden anlaşılacağı gibi orman esas hedefi (idare) şeklinden ziyade, orman işletmesi oluşturmaktadır. 1926'da benden istenen iş “orman teşkilatının değiştirilmesi olmayıp daha ziyade Türkiye ormanlarının istikbâlde daha başkaca ve devlete bugünkünden daha fazla gelir getiren bir tarzda işletilmesi şeklinin temini idi”.

Türkiye'de orman ve ormancılığın esasları ve şimdiki durumuyla ilgili şu bilgileri vermektedir: “Türkiye ormanların durumu günden güne bozulmaktadır. Aşırı derecede işletilen ve çok kötü durumda olan ormanlar olduğu gibi, hiç dokunulmamış ormanlar da bulunmaktadır. Orman memurlarının bilgisi bu ormanları işletecek düzeyde değildir. Orman idaresine düşen en önemli görevlerden biri nem isteği fazla olan ağaç tiplerinden oluşan Akdeniz sahillerindeki ormanların halkın iyiliği için varlıklarının devamı sağlanmalıdır”.

3.1.5.1.5. V. Beşinci Kısım: Devlete Düşen İş ve Ödevlerin Halli, Bir Orman Kanununun Yayınlanması ve Uygulanması

Bu bölümde bir orman kanunun içereceği hükümler, bir orman kanunun yayınlanmasını gerektiren sebepler, orman kanunun yayınlanmasındaki amaç ve bu amaçlar için yapılması gerekenler, Türk orman kanunun amaçları gibi konular anlatılmıştır.

Bu kitapta verilen bütün bilgilerin amacı Türk Ulusu ile Türk topraklarının selameti için Türk ormanlarının çok özel bir dikkatle işletilmeye muhtaç olduklarını ortaya çıkarmaktır. Orman varlığına karşı Türkiye’de yapılan bütün dikkatsiz müdahalelerin sonuçları yalnız bu varlığı tehlikeye sokmakla kalmayıp, ülke ve ulusun kalkınmasını da temelinden sarsmaktadır.

Orman varlığının sürekliliği ilk, işletme ve yararlanması ikinci planda gelir. “İntifa ancak var olan ormanlar içindir”.

3.1.5.2. Türkiye Ormanları Konferansı (1927)

Profesör Bernhard 17 Mart 1927 Perşembe günü Ankara Türk Ocağı Konferans Salonu’nda bir konferans vermiştir. Bu konferansta bazı sorunlara değinmiştir (Bernhard, 1927):

- Türkiye’de bulunan çıplak arazilerin en hızlı şekilde ağaçlandırılması nasıl gerçekleştirilebilir?
- Mevcut ormanlardan Devlet hazinesi için en yüksek faydalanma nasıl sağlanabilir?
- Ormanlarda hayvan merası ve odun üretim alanları nasıl ayrılabilir?

Prof. Bernhard bu konferansta ağaçlandırma konusuna çok önem verdiğini belirterek görüşlerini şöyle dile getirmiştir: “Anadolu’da çıplak sırtların ağaçlanması çok yerindedir. Fakat kendi kendine hükümetin yardım ve desteği olmadan ağaçlanması imkânsızdır. Türkiye’nin steplerinde tabiat şartları ile ormanın iyileştirilmesi mümkün değildir. Ormanın iyileştirilmesi için yüksek masraflar gerekir. Step noktalarında su ihtiyacı sağlanan nehirler ve karlı noktalarına yakın çıplaklıklar ucuz ve kolayca ağaçlandırılabilir. Fakat bu noktaların ağaçlandırılmasından ziyade tarıma açılıp açılmayacağı konusu tartışılmalıdır. Çünkü bu noktaların ziraate açılması daha kolay ve daha ucuzdur. Ayrıca her ağaçlandırma için büyük

masraf gerekir ve ağaçlandırma başarılı oluncaya kadar seneler geçer. Özellikle meydana gelecek ormanlar için uzun zamanlar gerekir”.

Ormanlardaki meraların harap olması yalnız bugüne değil eskiye ait bir konudur. O yüzden bugün ağaçlandırma konusu uzun zaman ve ödünç para ile mümkündür ve ayrıca orman sahalarının harap olmasına sebep hükümettir. Yani ağaçlandırma sahalarından yararlanacak yine hükümettir. O halde bu konudaki masrafın da yalnızca Orman Genel Müdürlüğüne değil, Bakanlar Kurulunun kapsamı lazımdır. Yine yapılacak borç alınmış orman genel müdürlüğü değil, hükümeti de ilgilendirmesi gerekir.

Prof. Bernhard vermiş olduğu konferansta ormanların korunması ve sürekliliği konusunda da düşüncelerini belirtmiş ve dikkat edilecek noktaların şunlar olduğunu söylemiştir:

1. Mevcut ormanların ve özellikle devlet ormanlarının sınırlandırılması şekliyle korunması gerekir.
2. Mera ve ormancılığı doğru ve esaslı bir biçimde ayırarak devlet idaresinde orman varlığını hayvanlara karşı korumak.
3. Odun kesimi konusunda devlet ormanlarındaki mevcut bütün izinleri iptal ederek, ormanları yangın ve insan zararlarına karşı korumak.

Prof. Bernhard mevcut ormanlardan en yüksek hasılatı kazanma konusunda şunları dile getirmiştir: “Mütaahhitler tarafından bu soruya verilecek cevap gayet açıktır. Mümkün olduğu kadar fazla odun keser ve satarım”. Alman orman ekonomisi bilim adamı Prof. Weber’ in en son çıkan eserinde şöyle demektedir: “Odun tüccarı ve keresteciler ormanın en büyük düşmanlarıdır”.

Şimdiye kadar yapılan birçok sözleşmede olduğu gibi mütaahhit ve odun tüccarlarına kesinlikle sahanın ağaçlanması yol ve nakliyenin temini, komiser ve memur maaşlarının ayrı tutulması gibi zorunlulukları yüklemek gerekmektedir.

Orman başlı başına canlı bir varlıktır. Ormanda üretilen ağaçtır. Bununla birlikte elde edilen odundur. Hasılat ve üretim araçları birbirinden ne ayrılır ve ne de soyutlanabilir. İkisi de birbirine bağlıdır. Ağaçlardan her sene elde edilen her cinsteki olan hasılatı elbette kesmek mümkün değildir. Ancak odun varlığının bir kısmı kesilmek suretiyle kullanılması mümkün olabilir.

Ormanlarda kesim miktarının tespitinde her şeyden önce sınır noktalarını ayırmak lazımdır:

1. Ormanların durumu ve yeri,

2. Sahanın ölçümü, büyüklüğü,
3. Odun varlığının türü ve odun serveti, ağaçlandırmanın şekil ve durumu kısaca ormanların kapalılık derecesi

Türkiye ormanlarının kapalılık derecelerine dayanılarak yapılacak bir kıymet takdiri bütün ormanlar gezilip görüldüğü şekilde bile zordur. Bu sorun yalnız orman ağaçlarının yaş, tür, çeşit ve vasıfları ile ilgili olmayıp özellikle memlekette oduna karşı olan talep, orman varlığının tüketim merkezine olan yakınlığı ve ormandan tüketim merkezine kadar taşınması şekliyle ilgilidir.

Türkiye’de insanların şimdiye kadar gidemedikleri yerlerde büyük bir ihtimalle büyük bir odun varlığına sahiptir. Bu varlığın miktarı hakkında bir şey bilinmemekle beraber bu ormanların yerleri ile bugünkü durumları hakkında bir bilgi yoktur. Bu konuda elde kesin haritalar mevcut değildir, olanlar da çoğunlukla küçük ve biraz doğru gibi görünenlere ise kesinlikle güvenilmemelidir ve bu haritaların orman nitelikleri ile de ilişkisi yoktur. Bu sebepten ormanların yerleri ve durumları dikkatlice araştırılmalıdır.

Prof. Bernhard’ın görüşlerine göre devlet ormanlarıyla ilgili yapılması gerekenler şunlardır:

1. Mülk edinmenin düzenlenmesi ve devlet ormanlarının sınırlarının belirlenmesi,
2. Yararlanma şeklinin tespiti ve ziraat ile ormana tahsis olunan arazinin birbirinden ayrılması,
3. Ormanların yer ve durumlarını gösterir haritaların yapılması,
4. Orman yollarının yapımı, tomruk nakliyatında nehirlerden yararlanılması ve demir yollarının yapılması,
5. Nehirlerin düzenlenmesi, demir yol ve araba yolu yapımı ile suretiyle ormanların genel nakliyat ağına bağlanması
6. Odun üretim ve tüketiminin yeni şekillerde arttırılması (demir yolları traversleri, kurumlar ve reçine imalathaneleri),
7. Amaçsız olan ve hiç yararı olmayan odun tüketiminin azaltılması
8. Türk fen memurlarının yetiştirilmesi ve örnek ormanlıkların oluşturulması, mevcut ormanların haritaları için yabancı uzmanların geri çağırılması,
9. Ormancılık bilgisinin yayılmasının amaçlanması ve Türkiye’nin kendi teşkilat ve memurlarını Avrupa düzeyine çıkarması hiç şüphesiz kesin bir istektir.

Mal sahibi devlet ormanın idaresini kesinlikle başkalarına bırakmamalıdır. Çünkü yalnız mal sahibi kendi malına gerçek bir ilgi gösterir. Sahadan yalnızca fazla hasılat almayı

düşünen ve varlığı kısa bir zamanda yok etmek suretiyle ormanın bütün kaynağını kurutmayı amaçlayan müteahhitlere orman varlığını idare ve korumasını bırakmak kesinlikle doğru değildir. Müteahhit ve devlet, ormancılığa aynı çerçeveden yaklaşmış olsalardı eskiden orman olan çıplak arazinin ağaçlandırılması konusunda hükümetin bugünkü endişelerine gerek kalmazdı. Çiftçiler de ormanı başka görüşte incelerler. Birçok yerde çiftçinin çıkarı ormanın çıkarına uygun gelmez.

Ormanların genel hayatımızda yerine getirdiği önemli hizmetler vardır. Sel, kum fırtınaları gibi ülkemizi ilgilendiren felaketlere karşı orman sahasını büyütme ve çıplak araziye ağaçlandırmak uğrunda bugün büyük bir gayretle çalışılmaktadır. Devlet ormanlarında devamlılık gereklidir. Türkiye’de ağaçsız arazinin hiçbir kıymeti olmayacaktır. Bu işler için birçok yabancı uzmanın Türkiye’ye gelmesi gerekir. Bu uzmanların yanına Türk memurları verilerek çalıştırmak suretiyle memurların bilgilerinin artırılmasını ve Avrupa’daki ormancılık işlerine Türk memurlarını göndererek ormancılık bilgilerinin artırılması gereklidir. Odun üretimini arttırmak ve aynı zamanda nakliye giderlerini düşürmek için, üretim merkezlerini mümkün olduğu kadar ormana yakın inşa etmek gerekir.

Ormanın kesim şekli ve kesim miktarının düzenli olarak tespit edilmesi gerekir. Odun varlığının ucuz fiyatlarla satılması yanlıştır. Ormanların plansız bir şekilde kullanılması orman varlığının harap olmasına sebebiyet verilmesidir. Devlet ormanlarının yer, büyüklük ve durumları hakkında proje ve plan düzenlenmesinde dikkate alınabilecek hiçbir esas bilgi mevcut değildir. Ormancılık idari değil ekonomik bir kuruluştur. Bu kuruluşun tamamen özel bir bütçeye sahip olması gerekir. Odun üretimi için yapılan harcamalar, ormanın kaynağını, kazancını temin eden giderlerdir. Bir idarenin başarılarına en açık delil, hiç şüphesiz ki elde edilen fazla hasılattır. Hasılatın artması giderin artmasına göre fazla ise yapılacak masrafın büyüklüğü önemli değildir. Çünkü fazla masrafla gelir de fazlalaşacaktır. Ormancılığın esaslı bir şekilde oluşumu bir idare sermayesinin varlığıyla mümkündür. Türkiye’nin ekonomik durumuna göre bu sermayenin en uygun şekilde sağlanması borç para almak şekliyledir ve devlet ormanlarında borç paraya karşılık gösterilebilecek kaynak servet yeterli miktarda mevcuttur. Türkiye’nin ormancılık politikası, tıpkı tabiatta olduğu gibi kesim ve harcamaları dikkatle düzenleyerek gelecek için bu sahalarda aynı miktar ve aynı vasıfta odunun varlığını sağlamak gerekir. Türkiye halkı odun ihtiyacını kendi memleketinden ve kendi ormanlarından sağlamalıdır. Ekonomisini maden

kömürü üzerine dayandıran devletler bir gün mutlaka tabiat kuvvetlerinden yararlanacak demektir.

Prof. Bernhard konferansına son verirken şu sözleri dile getirmiştir:

“Beni ülkesine büyük bir dostlukla kabul eden Türkiye Devleti için tek isteğim memleket ormanlarının durum ve yerlerinin aydınlatılması, diğer devletler gibi tabiat tarafından sunulan servetin mükemmel olarak işletilmesini ve sermayeden değil faizinden kazanç sağlanmasını istemektir. Orman sermayesi hassas bir konu olduğu için bunu yüzyıllarca sağlam olarak devam ettirmek istenirse dikkatli ve özenli davranmak gerekir. Her şeyden önce idareli harcamada bulunmak, ateş yakmayı yasaklamak, ormanların sınırlarının ayrılmasıyla devlet ormanlarından odun kesimi konusunda mera izinlerini iptal etmek gibi noktalar Türkiye ormanları hakkında isteklerimizin gerçekleşmesi konusunda tek hizmet ve yapılacak iş olacaktır. Türkiye’deki ormanların durumu ve sahip oldukları özellikler açıkça bilinmemektedir. Halbuki orman işletmesinin teşkilatlandırılması bakımından bu gibi özelliklerin bilinmesi en esaslı bir noktayı oluşturur. Zira ekonomik durumu ile vasıf ve niteliği tamamen bilinen herhangi bir işletmenin teşkilatlandırılması imkân bulabilir. Aksi takdirde bu bilgisi bulunmayan teşkilatçının kesin hükümler verebilmesi ve bir amaç çizmesi ve bu amaca ulaşmak üzere yapılacak iş ve ödevlerin örgütlenmesi ve ilgili makamlara yüklemesi mümkün olmaz”.

3.1.5.3. Türkiye’nin Orman Politikası Hakkında (1934)

Prof. Bernhard’ın 1934 yılında “Türkiye’nin orman politikası hakkında” adlı kitabı Almanca olarak yazılmıştır. Kitapta şunlar anlatılmıştır (Bernhard, 1934) :

Prusya Başbakanı Hermann Göring Almanya’ da, devlet orman idaresi başkanlarının katıldığı bir toplantıda ülke ve halk için ormanın değerini şu şekilde vurgulamıştır:

1. Orman ulusal kültür için önemli ve değerlidir: İklima etki eder, rüzgâra karşı koruma sağlar, toprak ve nehirlerin su dengesini etkiler, sel ve kirliliği önler, toprağı bağlar ve güçlendirir.
2. Orman sosyal sorunların çözülmesine katkıda bulunur: Orman ürünlerinin işlenmesi ve kullanılması yoluyla nüfus için iş ve geçim kaynağı yaratır. Orman topluma ormanda kalarak fiziksel ve zihinsel olarak rahatlama fırsatı verir. Her şeyden önce büyükbaş hayvanlara yem ve su imkânı sunduğu için Türkiye nüfusunun beslenmesine katkı sağlar.

3. Son olarak orman, odun ihtiyacını karşılayarak ulusal ekonomiye katkı sağlar.

Dünyadaki ulaşım sistemlerinin gelişmesi ile her ülke, en azından barış zamanında, ulusal sınırlarının dışında rahat ve genellikle ucuz bir şekilde odun talebini karşılayabilmelidir. Ormanın halk için refah etkileri yabancı bir ülkenin ormanı ile değil ancak kendi ormanları tarafından çözülebilir. Bu nedenle ülke ve halk için refah etkilerinin korunması ve ormanın sosyal görevlerinin çözümünün talep edilmesi zorunludur.

Ormanların Korunması

Ormanların korunması çok önemlidir. Örneğin Finlandiya’da orman idaresinin başkanı olan Cajander’in birden çok kez Finlandiya Cumhurbaşkanı olarak seçilmesi ve Almanya’da orman idaresinin tam bağımsızlığı ve Başbakan Hermann Göring’in yönetiminin üstlenilmesi, gelecekte Türkiye ormanının ülke ve halkı için refah etkilerinin güvence altına alınmasına her zamankinden daha fazla önem vermelidir. Ormanın ülke ve halk için refah etkilerini güvence altına almak ve ormanın sosyal görevlerini sürdürebilmek için sadece ormanın korunması gerekiyor. Barış zamanında toplumun odun ihtiyacının kendi ülkesinin ormanlarından karşılanması gibi başka yollarla da mümkündür. Ancak savaş zamanlarında veya döviz sıkıntısı yaşanması durumunda, halkın kendi ihtiyaçlarını ülke ormanlarından karşılanması zorunludur. Bu amaca ulaşmak için gerekli olan sadece mevcut ormanın korunması değil, aynı zamanda ormanı belirli bir ölçüde ve belirli bir durumda sürdürmek de gereklidir.

Toplumun oduna olan taleplerinin karşılanması sadece ormanların sürdürülebilir yönetimine bağlıdır. Bunun için sadece ormanın mevcut haliyle korunması değil aynı zamanda aynı büyüklükte ve yaklaşık olarak eş değerde kalıcı yıllık odun girdisi sağlayan orman yönetimi halkın tüketimi garantilidir.

Türkiye’de ise orman sadece nüfusun odun ihtiyacını karşılamakla kalmaz aynı zamanda hayvanlara yem ve içmek için su da sağlar. Nüfusun kendi tüketimi için odun ihtiyacını, hayvanlar için ormandan yem ihtiyacını ve ormanların verimini belirlemek için yapılacak çalışmalar çok zaman ve işçilik gerektirmektedir. Aynı zamanda yüksek maliyetlere neden olmaktadır. Bu nedenle mümkün olduğu kadar çok insan gücü tasarrufu sağlayan yöntemler uygulanmalıdır.

Sadece ormanın yerini ve boyutunu, sınırlarını, yer aldığı arazinin yerini haritalamak değil, aynı zamanda ormanın doğasını haritalamak da önemlidir. Bu işi karadan yapmak çok zamana ve çeşitli iş süreçlerine mal oluyor. Bu durumda arazi öncelikle yatay ve dikey olarak ölçülmelidir. Ancak yatay yerleşim planları ve katman planları tamamlandıktan sonra bu

planlar orman meşcerelerini kaydetmek için kullanılabilir. Havadan ormanın fotoğrafını uçaktan fotoğraflama yardımı ile çekerken durum tamamen farklıdır. Ormanı bu şekilde kaydederken ormanın stereoskopik görüntüleri alınır, bu işlemde doğru değerlendirme cihazı ve oda tipi sayısı yüksekliği ile oda içinde saha planları ve katman planları çizilebilir. Ormandaki ağaçlar ve dernekteki metreküplere göre odun stoku orman dışında birkaç rastgele numune ile yeterli doğrulukta belirlenebilir.

Ormanın uçaktan havadan kayıt işlemi zamandan işçilikten ve paradan tasarruf sağlar. Mevcut haliyle, ilkel ormanları kaydetmek ve keşfedilmemiş alanlardaki ormanların verimliliğini belirlemek için kullanılacak tek yöntemdir.

Ormanın korunması için işçiler, ordunun yardımıyla kolay ve hızlı bir şekilde temin edilebilir. Bu iş için bilimsel olarak eğitilmiş orman görevlileri ihtiyacını karşılamak daha zordur. Bu görevlileri işe alırken, yabancı orman işçilerini işe almadan başlangıçta mümkün olmayacaktır. Para sorunu orman idaresi tarafından çözülebilir. Orman işletmesi, aynı zamanda devlet işletmesi ve ekonomik bir girişimdir. Devlet orman işletmesinin bir idare değil, ekonomik bir işletme olması, Türkiye’de ormancılığın kalkınmasının finansmanı için elverişli ve devlet orman idaresinin bağımsızlığını talep etmiştir.

Ormancılıkta bu tehlikeler bir yandan sermaye ile rant arasında ve üretim faktörü ile ürün arasında ayırım yapmanın zorluğundan diğer yandan da odunun hasat uygunluğunun belirleniminin zorluğundan kaynaklanmaktadır. En azından bir ülke için ormanın refah etkilerinin değerini, parasal açıdan kesin olarak değerlendirebilen hasat edilen ahşabın değerine kıyasla değerlendirmenin imkansızlığı nedeniyle. Ürün ve üretim faktörü (makine) ahşaptır. Ürün (aynı zamanda faiz olarak da bilinir) üretim faktöründen ayrılabilen, onu bir silindir veya ahşap halka olarak yaratan gövdenin etrafına sarılır.

Ülkede odun kesimi yurt dışına ihraç edilmeli ve ülkeye döviz temin etmeye hizmet etmelidir. Ormanlar söz konusu olduğunda çoğu kişi madencilik yoluyla tahribatın dışlanacağını düşünür, çünkü kuzey Avrupa’da Finli Cajender’in yazılarında, bozulmuş tahrip edilmiş orman, yavaş yavaş yenilenmiş ve doğanın kendisi tarafından değiştirilmiştir. Orta Avrupa’da tahrip edilmiş orman, her halükarda en azından yapay olarak insanlar tarafından yüksek maliyetler olmadan yenilenebilir. Türkiye’de ise yok olan ormanların yenilenmesi için şartlar Kuzey ve Orta Avrupa’dakilerden tamamen farklıdır. Türkiye’de Akdeniz bölgesinde yaz kuraklığı tahrip olmuş ormanların yenilenmesini engellemektedir. Kökleri sadece toprak yüzeyinde olan genç bitki, suyu havaya salması için ihtiyaç duyduğu su miktarını toprakta bulamaz, buharlaşır, kurur ölür. Akdeniz bölgesinde tahrip olmuş

ormanlar, ancak açık alanlarda suni sulama ile ekonomik olmayan yüksek maliyetlerde yenilenebilmektedir.

Ülke ve halk ormanın tüm refah etkilerine ihtiyaç duyduğundan ve nüfusun yabancı ülkelerden bağımsız olarak, odun ihtiyacını yurt içinde savaş zamanlarında bile karşılayabilmesi gerekir.

3.1.5.4. Orman Alanlarının Kaydedilmesi Amacıyla Hava Fotoğrafları: Türk Orman Kanunu Uygulamak İçin (1939)

Bernhard'ın yazmış olduğu “Orman alanlarının kaydedilmesi amacıyla hava fotoğrafları: Türk orman kanunu uygulamak için” adlı kitabı (Bernhard, 1939) Almanca olarak basılmıştır. Kitapta şunlar anlatılmıştır:

8 Şubat 1937’de 3116 Sayılı Türk Orman Kanunu çıkarıldı. Orman Kanununun hedefleri, Türkiye ormancılığını Türk ekonomisi ile bütünleştirmektir. Türkiye’deki ormanların çoğu devlete aittir ve devlete ait ormanların yönetimi geri kalan ormanların denetimi ile birlikte Devlet Orman İdaresi’ne verilmiştir. Bu nedenle ormancılığın devlet idaresine dahil edilmesi gereklidir. “Ekonomi” şu anlama gelir: Bir şirketin gelir ve giderlerini-ister para ister maddi olsun-gelir kaynaklarının sürekli en azından azalmadan akacak ve mümkünse kaynak akışını artıracak şekilde uyumlu hale getirmektir. Zamanla güçlenecek herhangi bir ekonomi için bir ön koşul, yönetilecek nesnenin kesin bilgisidir. Orman Yasası, Türkiye’deki ormanların yönetimi ile ilgilidir. Ekonominin bir amacı olarak, Türkiye ormanı ekonomi hem de yasama organı tarafından tam olarak bilinmelidir. Bu bilgi bugün henüz mevcut değildir. Orman Kanununun 1. paragrafında belirtilen “orman” tanımı ormanın ve doğadaki sınırlarının doğru tanımlanması için yeterli değildir. Bu tür sınırlar yoktur. Ormanın doğada nerede bitip nerede başladığını kimse bilemez. Orman başlar ve sona erer, çünkü orman ağaçları ve büyükbaş hayvanlar ormanda korunur.

Orman hızlı ve kolay bir şekilde kaldırılabilir. Ormanın sınırları ve konumu bu nedenle doğada ve haritalarda açıkça tanımlanmalıdır. İtalya’daki orman kadastrosu gibi orman alanları sürekli olarak bir kayıt defterine girilmelidir. Ülkenin orman olarak kabul edilecek, orman kanununa tabi olan ve bu nedenle yabancıların saldırılarına karşı askeri orman koruması ile korunması gereken alanlarla ilgili herhangi bir şüphe ortadan kaldırılmalıdır. Orman sınırlandırırken, asıl mesele ormanın sahibini belirleme meselesi değildir. Ormanın mülkiyeti, ormanın bulunduğu arazinin mülkiyetine bağlıdır. Türkiye’deki

toprakların çoğu devlete aittir. Bu daha çok bir orman olarak işlenecek arazinin sınırını belirleme meselesidir. Orman yasası orman haritalarının hazırlanmasını da gerektirir.

Tüm bu koşullar, uçaktan alınan fotoğrafın yardımıyla Türk ormanının kaydedildiğine işaret ediyor. Yalnızca bu tür bir kayıt, Orman Yasası tarafından yapılan talepleri karşılayabilir.

Uçaktan alınan fotoğraflardan uygun değerlendirme türleri yardımı ile üretilen kartlar verilmektedir.

1. Yeterli doğrulukla arazideki ormanın konumu,
2. Arazinin şekline genel bir bakış (katman çizgileri- bölünmeyi yansıtmak ve ormanın açılması için gerekli)
3. Ormanın durumunun bir resmi.

Ormanın durumunun resmine dayanarak,

1. Başlangıçta havadan fotoğraf planları yardımıyla orman sınırlarını belirlemek
2. Mevcut orman türleri ve uygun örnek alanları ile bağlantılı olarak orman meşcerelerinde de enine profiller yardımı ile belirlemek
3. Kuronlar ve gövde çapı arasındaki ilişkiye göre mevcut odun kütleini belirlemek

Tüm bu çalışmaların doğası gereği dışarıda tek bir süreçte yapıldığına özellikle dikkat etmek önemlidir. Başka hiçbir kayıt yöntemi bu işi aynı anda tek bir iş döngüsünde yapamaz. Böyle bir başarı, doğal olarak önemli bir iş ve zaman tasarrufu anlamına gelir.

Ormandan nehirlere doğru yürürken ormanın fotoğrafını çekerken ve ormanın üzerinden uçarken, fotoğraf çekerken insanların hareketini karşılaştırırken, mekânın üstesinden gelmek konusunda da bir başka zaman tasarrufu ortaya çıkıyor. İnsanlar, ormanda yürürken olduğu gibi değil, ormanın üzerindeki bir uçakta olduğu gibi, ormandaysa, ormana dair net bir genel bakışa sahip olabilirler. Uçak, insanla birlikte ormanın üzerinde gezinerek orman görüşünün engellenmesini ortadan kaldırır. Ormanın yerden fotoğrafı çekildiğinde, ormanın genel görünümü sadece ormanın karşısındaki bir yamaçtan veya doğanın bu tür arazi noktaları sunduğu ormana bakan çıplak bir dağdan elde edilebilir. Anlatılan avantajlar, uçaktan fotoğraf yardımı ile Türk ormanlarının fotoğraflarının çekilmesi yararınadır.

Gelişmemiş ülkelerde ormanın fotoğraflarını çekerken uçaktan fotoğraf yardımı ile ormanın fotoğrafını çekmek genellikle fotoğraf çekmenin tek yoludur, çünkü ormanın uçaktan fotoğrafları ve bu fotoğraflardan yapılan haritalar sadece site planları değil, arazinin şeklini doğru bir şekilde yansıtan katman haritaları da yapılabilir, ormancılık amaçlarına ek

olarak, ulusal savunma, arazi iyileştirme, toprağın kullanımı, trafiğin geliştirilmesi için de hemen kullanılabilir. (demiryolu, karayolu ve hidrolik mühendisliği) ve mali idare (vergi araştırması) için.

Şu anda Almanya'da hava fotoğrafları için kayıt ve değerlendirme cihazlarının üretimi ve hepsinden önemlisi havadan kaydedilen görüntüleri değerlendirilme yöntemleri o kadar gelişmiştir ki, bu amaca uygun irtifadaki uçuşlar sırasında cihazların işleyişine tam olarak uygun olan ve yöntemlerin uygulanmasında bilgili operasyon ekiplerinin kullanımı, hava fotoğrafı ile ormanın kayıtlarında tam bir başarı ve zamandan tasarruf sağlar. Sadece bu şekilde hızlı ve doğru bir şekilde gerçekleştirilen bir orman araştırması, orman yasasının uygulanması ve ormanın başarılı bir şekilde yönetilmesi için kesinlikle gerekli olan orman bilgisini oluşturur.

3.1.5.5. Türkiye ve Orman (1928)

Bernhard'ın yazmış olduğu “Türkiye ve Orman” adlı kitabı Almanca olarak yayımlanmıştır. Kitapta şunlar anlatılmıştır (Bernhard, 1928):

Türk halkının ormana karşı tutumu, ormanın korunması ve bakımı için elverişli değildir. Nüfusun tüm kesimleri, ormanın refah üzerindeki etkilerine dair bir anlayışa sahip değildir. Orman yalnızca ölçülebilir mallar sağlamakla kalmaz, aynı zamanda bir ülkenin vatandaşlarına binalar, büyükbaş hayvanlarına yem de sağlar, aynı zamanda değeri ölçülemeyen bir ülke için de avantajlar yaratır. Ormanın varlığı, bir ülkedeki hava koşullarını iyileştirir ve bir ülkenin su yönetimi üzerinde olumlu bir etkiye sahiptir. Türkiye'deki insanların ormana karşı tutumu, Avrupa'daki insanların ormana karşı tutumundan büyük ölçüde farklılık gösterir.

Türkiye'de ormancılarının faaliyeti bugüne kadar ağırlıklı olarak orman kullanımına yönelik olmuştur. Ormanın korunması, tahrip olmuş ormanı yeniden inşa etme çabaları olduğu her yerde, bu çabayı gerçekleştirmek için yapılan çalışmalar Türkiye'de orman insanına aktarılmamaktadır. Fakat ormanı kesen, ormanın bakımı ve yeniden kurulmasına ilgi duymayan odun alıcıları, ikinci kez ormanı kullanamazlar. Çünkü orman gücünü geri kazandıktan sonra, 100 yıl sonra artık hayatta değillerdir.

3.1.5.5.1. Ormana Karşı Hükümetin Tutumu

Devlet ormanı kullanmak ve kullanımından mümkün olduğunca çok para elde etmek için çabalamaktadır. Ormancıların ormanı koruma ve ormana bakma girişimleri genellikle engellenir. Ormandan elde edilen tüm gelir doğrudan genel devlet hazinesine gider. Ancak bu gelirin ormanı korumak için talep edilen kısmının ormana yeniden fayda sağlamasına imkân yoktur.

3.1.5.5.2. Ormanlara Karşı Halkın Tutumu

Ormanın yakınında yaşayan her Türk, ormanı kendi malı olarak görür ve ormanı, orman meyvelerini ve büyükbaş hayvan otlaklarını kendi malı gibi kullanır. Türk halkının tarihine ve gelişimine bakıldığında bu düşünce tarzı şaşırtıcı değildir. Çünkü göçebe insanlardan atlılara ve savaşıclardan yerleşmeye doğru gelişimi söz konusudur. Bir tarlanın verimi düşerken, artık kendisini, ailesini ve büyükbaş hayvanlarını beslemeye yetmediğinde, çiftçi ormanı tarlalara dönüştürebilir. Çiftçiye göre memlekette ihtiyaçlarını her zaman ormandan karşılamaya yetecek kadar orman vardır. Fakat Türkiye'de ormanın bir kez tahrip edildiğinde bir daha asla yetiştirilemeyeceği birçok alan vardır.

Odunun ormandan tüketim yerine taşınmasının yüksek maliyetleri ve tüketildiği yerde odunun düşük fiyatı nedeniyle daha önce kullanılmayan ormanlar bile artık nakliye maliyetlerini düşürdüktan sonra, nakliye olanaklarının iyileştirilmesi ve tüketim yerinde odun fiyatının artırılması, kereste ithalat vergisinden avantaj sağlamak için kullanılabilir. Ormandaki odun için gerçekten makul bir fiyat elde etmek için, taşıma olanaklarının daha da önemli ölçüde iyileştirilmesi ve nakliye maliyetlerinin daha da düşürülmesi gereklidir. Taşıma olanaklarının eksikliğinin ve nakliye maliyetlerinin miktarının bir sonucu odun alıcılarının çabası, pahalı nakliye tesislerinden tam olarak yararlanmak için tek bir yerde büyük miktarlarda odun edinme yoluyla nakliyedir. Bireysel tohum ağaçları, ancak sadece en kötü ağaçları, kereste satıcısının kullanamayacağı tüm ağaçları bırakır. Kereste alıcısı için tüm iyi ağaçlar kesilir.

Ormanların giderek yok olması Türkiye'deki ormanın varlığını tehlikeye atmaktadır. Avrupa'nın kuzeyinde doğa her zaman kendini yeniler. Küçük Asya'nın iç kesimlerinde ve güneyinde, büyük mali kaynaklar masrafi olmadan ve yaz kuraklığının bir sonucu olarak suni sulama yapılmadan sürgün edilen ormanların yeniden ağaçlandırılması imkânsızdır.

Orman için sulama sistemlerinin uygulanması için fon mevcut değildir. Yeniden ağaçlandırma da ekonomik görünmüyor, sulama için mevcut olan fonlar tarıma daha iyi aktarılıyor. Türkiye'de ormanın varlığı tehlikeye atılmamalıdır. Halen ülkede bulunan orman kalıntılarının yok edilmesinin ülke için tehlikeli sonuçları olacaktır. Bu nedenle, ormanın korunması ve tüm ülkenin yararı için Türkiye nüfusunun tüm çevrelerinden ormana karşı farklı bir tavır acilen istenmektedir. Tutum değişmezse Türkiye'nin iç ve güneyindeki ormanlar öngörülebilir bir gelecekte ülke aleyhine tamamen yok olacaktır. Ancak ülkenin kuzeyinde, halen var olan değerli ağaç türleri, önceki ormancılık devam ettiğinde yerini daha kaliteli ağaç türlerine bırakacak.

3.1.5.6. Anadolu Çamları (1931)

Prof. Bernhard'ın yazmış olduğu Anadolu Çamları adlı makale Orman ve Av dergisi tarafından 1931 yılında yayımlanmıştır. Makaleye kısaca bakılacak olunursa Bernhard şu bilgileri anlatmıştır (Bernhard, 1931):

1926 Mart ayından 1929 yılına kadar Anadolu'da yapmış olduğum çeşitli seyahatlerde Türkiye'de yerli olarak yalnızca 4 çeşit çam türü tespit edebildim. Sarıçam, Karaçam, Kızılçam, Fıstık Çamı.

Anadolu'daki çam türlerinin doğal olarak yetiştiği yerlere ait bilgiler gezilerim sırasında yapmış olduğum incelemeler ve Türkiye'de orman müfettişi olarak bilinen İbrahim Kutsi Bey'in yazılarına ve 1928 yılında vefat eden Anadolu florasını iyi bilen Walter Siebe'nin ve Prof. Bornmüller'in verdiği bilgilere dayanarak yazmaktayım. Anadolu'nun çeşitli yerlerinde doğal olarak yetişen çamlardan kozalakları olan dalları toplayarak Almanya'ya getirdim. Getirmiş olduğum bu materyali uzmanlar incelediler. Sonuç olarak Halep çamı ve Armenea çamı Anadolu'da bulunmamaktadır veya nadir olarak bulunmaktadır.

3.1.5.6.1. Sarıçam

Sarıçam Anadolu' da yetişen Sarıçamlar ince, uzun tepe çatıları ve düz uzun gövdelerde Almanya'nın dağ çamının şekillerini andırmaktadır. Uzaktan manzaraları itibar ile tıpkı Ladine benzemekte ve gençliklerinde sık ve kapalı orman oluşturmaktadır. Sarıçam Anadolu'da meşe ve çamın olduğu alanlarda ortalama 1000-2000 m arasındaki yükseklikte

yetişir. Sariçam burada orman sınırına kadar çıkar. Anadolu'nun kurak yerlerinde sariçam dağların kuzey yamaçlarında 1400 m'den yukarı olan yerlerde yetişir. Sariamdan oluşan meşcereler yaşlandıkça fazla işığa ihtiyaç duymazlar. Bir orman yangınından sonra büyük ve kurak sahalarda sariçam genç yaşta olağanüstü görünmeye başlanır.

3.1.5.6.2. Karaçam

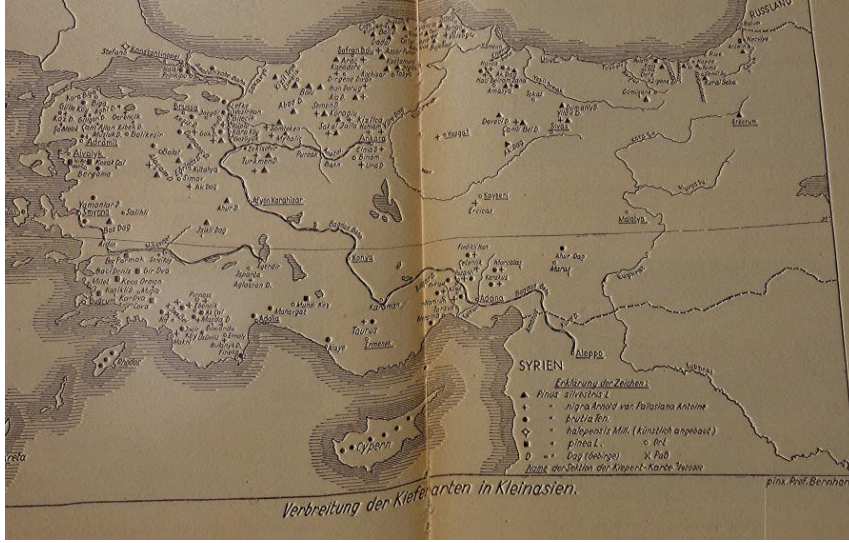
Karaçam fazla miktarda kireci oluşturan toprakları içeriyormuş gibi gözlemlenir. Karaçam gençliğinde kısmen seyrek kısmen sık bir halde büyür. Yaşlı meşcerelerde Karaçam fazla miktarda açılır. En güzel Karaçam oluşumunu Ağrı Dağında meşe ormanında st tabaka olarak görülür. Karaamın Anadolu'daki varlığı çeşitli yüksekliklerde kendini gösterir.

3.1.5.6.3. Fıstıkçamı

Anadolu'nun batı sahilinde 400-600 m yükseklikteki mevkiinde sınırlı alanlarda sık ormanlar oluşturur. Ilıman iklim ve denizin etki ettiği alanlarda varlığı ilk şart gibi görünmektedir. Rutubetli kumlu toprak oluşması ve büyüyüp gelişmesi için müsaittir

3.1.5.6.4. Kızılçam

Kızılamın yayılış alanı Anadolu'nun batı kısmı ve kuzey batıda 38 derece kuzey enlemlerinde 600 m yüksekliğe kadardır. Toroslarda 1300 m'ye kadar yükselir ve denizden sahile doğru ilerler. Kızılçam Fıstıkamına benzemektedir. Karaçam ve Sariamın yetiştiği yerlerde yetişmez. Kızılçam nadiren güzel bir gövde şekli nadiren oluşturur. Bununla beraber çeşitli yerlerde güzel gövdeli Kızılçam meşcereleri bulunmaktadır. Özelikle kuvvetli deniz rüzgarları kısa ve eğri gövde oluşumuna yol açar.

Şekil 17. Anadolu çamlarını gösteren harita (Bernhard, Anadolu Çamları, 1931)

3.1.5.7. Ladin Ağacına Zarar Yapan Böcekler Hakkında (1929)

Prof. Bernhard Ladin ağacına zarar yapan böcekler hakkında bir makale yazmış ve şunları anlatmıştır (Bernhard, 1929):

Orman uzmanı Prof. Bernhard Almanya’da yayınladığı bir makalede seyahat esnasında Trabzon ve Gümüşhane illerinde ladin ormanlarında tahribat yapan bir takım böcekler bulunduğunu ve bunların *Ips typographus* veya *İ.amitinüs* ve ya Avrupa’da yaşamayan diğer bir çeşit olabileceklerini iddia etmektedir. Bu makalede Bernhard şunları anlatmıştır:

1928 senesinin 23 Ağustos ile 12 Eylülü arasında Türkiye’nin Ladin ormanlarını ziyaret ettim. Bu ormanları oluşturan ladin, doğu ladini “*Picea orientalis*”tir. Türkiye’nin ladin bölgesi Karadeniz sahilinin doğu kısmındaki dağlarda bulunup Kafkas sınırından Trabzon’un biraz batısına kadar iner.

Ben Rize ve Trabzon civarında ki ladin ormanlarım ziyaret ettim. Bu yöre Türkiye’nin en fazla yağmur yağan kısmıdır. Rize’de 1927 senesinde 2769 milimetre, yıllık sıcaklık ortalaması Rize’de 14,6 Trabzon’da 15, 5 santigrat derece idi. Burada yaz aylarında da çok yağmur yağar. Türkiye’de yazın dahi yağmur yağan bu yağışlı bölgede ladin ağacının yetiştiği dağlar 3000 metreye kadar yükselir.

Ziyaret edilen ladin bölgesini her tarafında kabuk böcekleri bulunmuştur. Kalapatamus ormanlarında, Yanbolu vadisinin Santa yöresinde, Maçka dağında, Trabzon -

Erzurum yolunun 36 inci kilometresi civarında böcekler tarafından tahrip edilmiş ladinler vardır. Santa yöresinin Yambolu vadisinin sol yamacında takriben 400 hektar, aynı vadinin sağ yamacında tahminen 200 hektar birbirine bağlı kapalı, 80 -120 yaşında iyi büyümüş aynı cins ladin meşcereleri tahrip olmuşlardır.

Böcek zararları başlıca 1928 senesinde meydana gelmiştir. Santa köyleri civarındaki böcekli yöre Karadeniz'den doğru tahminen 40 kilometre mesafede ve denizden 1600 metre yüksekliktedir. Yambolu Irmağı kereste nakliyatına uygun olup, Sürmene'nin biraz batısında denize dökülür. Avrupa'ya nakliyat için kerestenin bu yol ile denize indirilmesi olabilir. Maçka dağındaki odun, kamyonlar aracılığıyla Trabzon- Erzurum şosasından sahile sevk edilebilir.

Böceklerin galerilerine bakılırsa böcekler başlıca *Ips aminitus* tarafından yapılmıştır. Bir ihtimal *Ips aminitus* kadar *Ips typographus* dahi zarar yapmaktadır. Başka bir ihtimal de buradaki böcek Orta Avrupa'da bulunmayan bir çeşittir. Büyük böceklerle beraber küçük kabuk böcekleri de zarar yapmaktadırlar. Bunların zararı büyük böceklerin zararına göre ikinci öneme sahiptir. Galerilerin çoğu bir Diapazon şeklinde olup, bulunan böcekler kanat şivlerinde 8 diş içeriyorlar.

Buradaki böcek yöresinde kabuk böceklerinin etkisi neticesinde çok miktarda bal mantarı *Agarius meileus* vardır. Maçka Dağında da böcekler arız olmadan önce ormanda ne gibi böceğin bulunduğu tespit edilememiştir. Santa yöresinde orman bir müteahhide verilmiştir. Ormanda işlemekte olan her kısmında kesilen ladinlerin tepeleri yerde yatmaktadır. Gövdenin 20-25 santimetre kalınlığındaki kısmından alınan bu tepelerin dalları kesilmemiş ve kabukları soyulmamıştır.

Kalapotamus yöresindeki böcek Santa ve Maçka Dağı yöresine göre azdır. Burada orman henüz az bir zaman önce işlenmeye başlamış olup, diğer iki mıntıkadan çok uzaktadır. Ormanın karışımı çeşitlidir. Başlıca ağaçlar Ladin, Köknar ve Kayındır. Fakat tek cins yapraklarını döken ağaç ormanlarında da münferit ladinler ladin kümeleri, ladin grupları, ladin korucukları vardır. Santa mıntikasında olsun Maçka mıntikasında olsun yapraklarını döken ağaçlardan oluşan ormanların içinde de ladinlerde böcekler tarafından oluşan istila ve tahrip vardır. Alınması gerekli olan tedbirler için çeşitli amaçlar takip edilmelidir. Birincisi ölmüş olan ağacı çürümeden koruyarak satmaktır. İkincisi böcek ile mücadele etmektir. Böceklerin yayılmasının engellenmesi konusundaki tedbirler hükümet tarafından alınmalıdır. Bu tedbirler böcek mıntikasının kenarından hala böcek içeren ağaçların kesilmesi ile başlamalıdır. Bu suretle odun ile kabuk arasındaki böceklerin yok olması ile

açıklanabilir. Türkiye ikliminin durumu gözetilerek böceğin yaşamı konusunda araştırma yapılmalıdır. Bu görevin yerine getirilmesi bir böcekçiye verilecektir. Onun görevi mevcut ve gerçekten zararlı olan kabuk böcekleri çeşidinin tespiti, bir senede bu böceğin kaç nesil verdiği ve ne zaman uçtukları, mücadele vasıtalarını tecrübesi ve böcek mıntıkasına başka böcek etkenlerinin girip girmediğini incelemek olacaktır.

3.1.5.8. Okalıptuslere Dair (1937)

Türkiye de maden direği ihtiyacını karşılamak için Okalıptus ormanları tesisi konu olduktan sonra Ziraat Bakanlığı da Türkiye’de Okalıptus yetiştirilmesinin imkânı olup olmadığını orman uzmanı olan Prof. Bernhard'dan istemiştir. Prof. Bernhard da 3 Ağustos 1937 tarihinde hazırladığı bir raporunu Bakanlığa sunmuştur. Bu raporda sırası ile A. Philippis ve Pavari'nin L'alpe mecmuasının 1935 yılına ait Mayıs ve Haziran sayılarımızda çıkan Prof. Bernhard'ın yazmış olduğu “Okalıptuslara Dair” adlı makalesinde şunları anlatmıştır: (Bernhard, 1937)

1. Okalıptusler kendi vatanlarında,
2. Okalıptuslerin dünyadaki yayılmaları üzerine tarihi araştırmalar,
3. İtalyada Okalıptus yetiştirme imkânları,
4. Okalıptusların dikilme ve bakılması,
5. Yetiştirilmesi tavsiye edilen çeşitli Okalıptus cinsleri üzerine bilgiler adlı yazılarından özetler verilmiş ve sonuna da “Türkiye’de Okalıptüs yetiştirilmesi üzerine görüşlerin sonuçları” adlı bir kısım eklemiştir.

Okalıptüs cinsleri Avusturalya’da Tasmainen, Noykina ve Osean adacıklarında 10-42 derece güney enlemleri kendi vatanları sayılır. Avusturalya kıtasının güney batısı, güney ve güneydoğu sahilleri okalıptüsün vatanıdır.

Okalıptüs yetiştirme ve büyütme üzerine 1855’den beri İtalya’da 1860-1870 den beri Portekiz’de ve İspanyada, 1859-1860 senelerinde Tunus’ta, Marokko’da ve 1865 den beri Mısırdaki (Mısırdaki büyük mikyasta bu işlerle uğraşma 1872 den beridir), 1876’dan beri Kap’ta, 1885 den beri Habeşistan’da denemeler yapılmaktadır. Amerika’da Okalıptus yetiştirmeye yönelik tecrübeler 1856 yılında başlamıştır.

İtalya’da Okalıptus yetiştirme 1870 senesinde başlamıştır. İlk defa bu ağacın dikilmesi sıtmaya karşı mücadele amacıyla yapılmıştır. Daha sonra yetiştirilmesindeki amaç devlet demir yollarına travers temin etmek ve kuvvetli rüzgârları tutmak olmuştur. Yapılan

araştırma ve tecrübeler bu ağacın İtalya’da ekonomik olarak fayda sağlamadığı yönündedir. İtalya’da yetiştirilmiş olan Okaliptusların kış soğuklarına karşı çok hassas ve oldukça serin bir toprak istedikleri görülmüştür.

Okaliptus ağacının başarılı olarak yetişebilmesi için iki önemli faktör bulunmaktadır. Bunlar kış soğuğu ve nem miktarıdır. En az yıllık nem miktarı 600-700 mm’dir. İtalya’da limon ve portakal ağaçlarının yetiştiği yerlerde de Okaliptus yetişeceği düşünülmektedir.

Okaliptuslar 5-10 sene içinde tohum vermeye uygun hale gelirler. Ağaçların üzerinde bulunan tohumları elde etmek için en iyisi ince dalları kırmak ve bunların üzerinde bulunan yaş tohumları topladıktan sonra kâğıtlar üzerinde ve bol havalı yerlerde kurutmaktır. Ancak tohumlar kurutulurken hiçbir zaman güneşe bırakılmamalıdır. Tohumlar her gün karıştırılır ve özen gösterilirse 14 gün içinde tamamen hazırlanmış olur. Ağaçlar çiçek açtıktan 10-12 ay sonra tohumlar olgunlaşmış bir hale geldikleri için tohum toplama şubat ve mart ayları içinde yapılır.

Türkiye’de Okaliptus çeşitlerinin yetiştirilmesi kış soğukları ve nem miktarı ile sınırlanmıştır. Bu ağacın dikilip büyümesinde Adana ve Mersin illeri en başarılı yerlerdir. Okaliptus’un ana vatanı olan Avusturya’da yaşadığı iklime benzer yerler Türkiye’de Karadeniz sahil ikliminde ve Anadolu’nun güney sahillerinin doğu ve orta taraflarında, Ege Denizi sahilinin karşı kesimleri, Anadolu’nun batı sahillerindeki araziler Okaliptus yetiştirmeye elverişli alanlardır. Türkiye’de Okaliptus cinslerinin yetiştirilmeye elverişli türleri *E. saligna*, *E. postrata*, *E. globülüs*, *E. amygdalina*, *E. Tereticornis* ’tur.

3.1.4.9. Prof. Bernhard’ın Atatürk’e Yazdığı Mektup (1929)

Bernhard 3116 Sayılı Kanun öncesinde 1929 yılına Atatürk’e bir mektup yazmıştır. Bu mektupta ormanların korunmasının zorunluluğuna değinerek şunları yazmıştır: (Bernhard, 1951)

“Türkiye’de ormanların korunması gereği ve zorunluluğu üzerinde, 1856 yılından 1876 yılına kadar Fransız ormancılık uzmanları, daha sonra Avusturyalı ormancılar ve nihayet 1926 yılından beri de bizzat ben ısrarla ve fakat hiç bir sonuç almaksızın durmuş bulunmaktayız.”.

Mektupta ormancılık düzenine değinerek ormanların nasıl yok olduğu da anlatılara şu satırlar dile getirilmiştir:

Türkiye'nin hemen her tarafında ormanların müteahhitler tarafından işletilmesi için imtiyazlar verilmiştir. Bu türlü işletmelerin orman için olan kötü sonuçlarını en iyi bir şekilde Bozüyük ormanlarında görmek olanaklıdır. Buradaki durum kısaca "orman tahribi" sözcükleriyle ifade edilebilir. Yerli Türk şirketleri bu şekilde hareket ederlerse, Türk ormanlarının korunması konusunda yabancı şirketlerden ne beklenebilir? Zira bunlar için tek amaç orman işletmesinden olabildiğince fazla para kazanmak ve bu amaçla ormanda var olan ve kıymetlendirilmesi olanaklı olan odunu, hemen ve en kısa sürede hıza indirmekten ibarettir.

Bernhard mektubunun son satırlarında haklı olarak yakınmalarını dile getirmiş ve şunları söylemiştir:

Türkiye'yi tamamen terk etmeden önce, devlet tarafından bana verilmiş olan ve yerine getirilmesi sorumluluğumda olan bütün görevleri eksiksiz olarak yapmış olmak endişesiyedir ki, ormanların bu günkü sınırları içinde ve iyi bir durumda korunmaları amacıyla kişisel olarak zati devletleri nezdinde de teşebbüste bulunmak istedim. Tarafımdan hazırlanan ve Türkiye ormancılığının görevleri şeklinde nitelendirilen orman kanunu tasarısı da aynı amaçları gütmektedir. İki yıldan beri Büyük Millet Meclisi'ne sevk edilmek üzere bekleyen bu tasarı her tarafta özel mukavelelerle karşılaşmaktadır. Eğer bütün Türkiye ormanları istismara terkedilecekse bu taktirde Türk Devleti'nin herhangi bir orman kanununa da ihtiyacı yoktur.

3.2. Prof. Bernhard'ın 3116 Sayılı Orman Kanunu'na Etkileri

3.2.1. Ormanın Tanımı

Araştırmada orman yasası tüm yönleriyle incelenmemiştir. Çünkü ormancılık politikası genel nitelikli amaç ve öncelikleri değerlendirir. Bu nedenle yasada yer verilen her ayrıntı amacı politikayı gerçekleştirmeye yönelik bir değer ifade etse de bu konuya bir bütünlük olarak bakmak daha doğru kabul edilip bu araştırmanın çerçevesi genel nitelikli ana konudaki incelemeye yoğunlaşmıştır.

1937 yılına kadar geçerli olan 1870 Orman Nizamnamesinde bir orman tanımı yapılmamıştır. Bu nedenle yasanın uygulama alanı belirsizdir. Ayrıca bu yasa (1870) sadece devlet ormanlarıyla ilgili olup özel ormanları içermemektedir. Bu nedenle genel nitelikli bir kanun değildir (Ayanoğlu, 1987). Oysa 3116 Sayılı yasa ülkedeki tüm ormanların içeriğinde

yapılan orman tanımı da sadece devlet ormanlarının değil tüm ormanları kapsamaktadır. 3116 Sayılı yasa ile ilk kez ormanın tanımı yapılmıştır.

Orman tanımı 3116 sayılı orman yasasında ele alındığı şekilde Orman Sayılan Yerler ve Orman Sayılmayan Yerler olarak iki ayrı soru halinde incelenmiştir

3.2.1.1. Orman Sayılan Yerler

Madde 1 - (Bernhard)- Odun maddesi, bununla beraber tali ürünler alınmasına yarayacak; kendi kendine veya emekle yetişmiş, yetiştirilmiş, yetişecek ve yetiştirilecek ağaç, ağaççıklar topluluğuna, toprakları ile beraber orman denir.

Madde 1 - (3116)-Bu kanunun tatbikında kendi kendine yetişmiş veya emekle yetiştirilmiş olup da herhangi bir çeşit orman hasılatı veren ağaç ve ağaççıkların toplu halleri yerleri ile beraber orman sayılır.

Taslak ile kanun karşılaştırıldığında, taslakta ormandan alınabilecek “ürünler” üzerinden bir tanım yapılırken kanunda ise “orman hasılatı” kavramı üzerinden bir tanımlama yapıldığı görülmektedir. Ormanın kendi kendine yetişmiş olması veya emekle yetiştirilmiş olması bakımından taslakla kanun arasında tam bir paralellik bulunmaktadır.

Orman sayılan yerlerle ilgili olarak sorulan karşılaştırmaya ilişkin verilen cevaplar için frekans dağılımı ve açıklayıcı istatistikler aşağıda Tablo 1’de verilmiştir:

Tablo 3. Orman Sayılan Yerlere İlişkin İstatistik Analizi

	Sayı	Yüzde
1- Çok Düşük	2	2,7
2- Düşük	10	13,3
3- Orta	9	12,0
4- Yüksek	33	44,0
5- Çok Yüksek	21	28,0
Toplam	75	100,0
Ort.: 3,81 St. Sapma: 1,074		

Maddeye verilen cevaplar için frekans dağılımı ve açıklayıcı istatistikler Tablo 1’de verilmiştir. Verilen cevapların frekans dağılımı incelendiğinde cevapların Yüksek (%44) ve En Yüksek (%28) ifadelerinde yoğunlaştığı görülmektedir. Bu sonuçlar katılımcıların bu maddede ifadeye katılım oranlarının yüksek olduğunu göstermektedir. Aynı şekilde verilen

cevapların ortalamasının yüksek (3,81) olması da ifadeye katılımın yüksek olmasının diğer bir göstergesidir. Katılımcıların toplamda %72'si yüksek oranda Prof. Bernhard'ın orman yasası taslağındaki bu madde ile 3116 Sayılı Orman Kanunu'ndaki maddenin paralel olduğunu düşünmektedir.

3.2.1.2. Orman Sayılmayan Yerler

Bernhard tasarısında “orman sayılmayan yerler” diye bir tanımlama yapmamıştır. Aksine birinci fıkrada yaptığı tanım kapsamına girmeyen bazı yerleri de orman kapsamında değerlendirmiştir. Buna göre Bernhard “Etrafı tamamen veya çoğunlukla ormanla çevrili arazide ormanların dış kenarlarında tenebbütü tabii ve orman inkişafının gerektirdiği miktar arazide ormandan sayılır yerleri de orman tanımı kapsamına alınmıştır.

Oysa 3116 sayılı orman yasası önce bir tanım yapmış ve arkasından bu tanım kapsamına girmekle birlikte “orman sayılmayacak” yani “bu yasa kapsamında değerlendirilmeyecek” alanları açıklamıştır. Buna göre yasa “Sazlıklar ve muhitin tabiatı itibarı ile kuru ve baltalık yapılamayan veya step florası ile örtülü yerler her çeşit dikenlik ve fundalıklarla parklar ve ormanlara bitişik olmayan beş hektardan az sahipli arazi üzerindeki ağaçlar ve ağaççıklar ormandan sayılmaz diyerek bu alanlara açıklık getirmiştir. Bu durum Bernhard'ın tasarısı ile 3116 sayılı yasa arasında çok temel bir anlayış farkını da ortaya koymuştur.

3.2.2. Devlet Ormanlarının İşletilmesi

1870 Orman Nizamnamesi ile devam eden devlet ormanlarını işletme hakkının kişi ve kuruluşlara satılması 1937 yılında çıkarılan 3116 sayılı orman yasası ile son bulmuş ve ormanların devlet tarafından işletilmesi hükmü getirilmiştir.

3116 sayılı Orman Kanunu Türkiye'deki orman varlığının olması gerekenin altında olduğu, mevcut orman varlığının ülke genelinde dengesiz dağıldığı ve ormanların özel kişiler eliyle işletilmesinin ormanlara zarar verdiği anlayışı çerçevesinde çıkarılmıştır. Bu sebeple kanun, ormanların devlet mülkiyetine alınması (Devlet ormanlarının içinde ve bitişigindeki ormanlık alanların kamulaştırılması), devlet tarafından işletilmesi ve devamlılık olmak üzere üç temel ilke üzerine inşa edilmiştir (Ayanoglu, 1995).

Devlet ormanlarının işletilmesi A ve B olarak iki ayrı soru halinde incelenmiştir çünkü devlet ormanlarının işletilmesine dair Prof.Bernhard'ın kanun taslağında birden fazla madde yer almıştır.

A. (Bernhard)- Madde 12- Devlet ormanlarının işletilmesi yalnızca iktisat vekâletine aittir. (3116)-Madde 31- Devlet ormanları, Devlet tarafından işletilir

Tablo 4. Devlet ormanlarının işletilmesine ilişkin istatistik analizi sonuçları

	Sayı	Yüzde
1- Çok Düşük	9	12,0
2- Düşük	10	13,3
3- Orta	13	17,3
4- Yüksek	19	25,3
5- Çok Yüksek	24	32,0
Toplam	75	100,0
Ort: 3,52 Std. Sapma: 1,379		

Prof. Bernhard'ın Kanun Taslağı ile 3116 Sayılı Orman Kanunu'ndaki devlet ormanlarının işletilmesine ilişkin hükümlerin lafzı ifadelerine "iktisat vekaleti" konusunda farklılaşmaktadır. Dolayısıyla katılımcıların %32'si iki metnin paralelliğinin en yüksek düzeyde olduğunu, %25'i ise yüksek düzeyde olduğunu ifade etmişlerdir. Devlet ormanlarının işletilmesine ilişkin maddeye verilen cevaplara bakıldığında taslakla kanun paralelliğine ilişkin olarak katılımcıların yüksek olduğu yönündedir.

B. (Bernhard)- Madde 41-Devlet ormanlarının doğrudan devletçe işletilmesi asıldır.

(3116)-Madde-31- Devlet ormanları, Devlet tarafından işletilir.

Tablo 5. Devlet ormanlarının işletilmesine ilişkin istatistik analizi sonuçları

	Sayı	Yüzde
1-Çok Düşük	1	1,3
2- Düşük	1	1,3
3- Orta	7	9,3
4- Yüksek	10	13,3
5- Çok Yüksek	56	74,7
Toplam	75	100,0
Ort: 4,59 Std. Sapma: 0,824		

Prof. Bernhard'ın Kanun Taslağı ile 3116 Sayılı Orman Kanunu'ndaki devlet ormanlarının işletilmesine ilişkin hükümlerin lafzı ifadeleri neredeyse aynıdır. Dolayısıyla katılımcıların %74,7'si iki metnin paralelliğinin en yüksek düzeyde olduğunu, %13,3'ü ise yüksek düzeyde olduğunu ifade etmişlerdir.

3.2.3. Devlet Ormanlarının Sınırlandırılması

3116 sayılı Orman Kanunu'nun çıkarıldığı 1937 yılında Devlet henüz kendi ormanlarına sahip değildir. Bu tarihlerde ormanlar sözleşme ile müteahhitler tarafından işletilmektedir. Ormanların tahdidi (sınırlandırılması) ise, yeni bir kavram olup; yine 1937 yılında bu sınırlandırma işini yapabilecek bir orman teşkilatı bulunmamaktadır. Her ne kadar kanunda sınırlandırma işinin 5 yılda yapılması hükme bağlanmışsa da 1937 yılını takip eden 10 yıl içinde Devlet, ancak kendi teşkilatını kurabilmiş, mevcut sözleşmeleri feshederek Devlet orman işletmeciliğine başlayabilmiştir.

(Bernhard)-Madde-7-Bu kanunun yürürlüğe girmesinden itibaren 2 sene zarfında devlet ormanlarının sınırlandırılmasına başlanacaktır. En geç 10 senede bitirilecektir. Orman sınırları arazide belirli şekilde tespit edilecektir.

(3116)-Madde-10- Her yıl en az 250.000 ha ormanın sınırlandırılması işi verilerek, ormanların sınırlaması işleminin 5 senede bitirilmesi mecburidir.

Tablo 6. Devlet ormanlarının sınırlandırılmasına ilişkin istatistik analizi sonuçları

	Sayı	Yüzde
1- Çok Düşük	5	6,7
2- Düşük	14	18,7
3- Orta	20	26,7
4- Yüksek	31	41,3
5- Çok Yüksek	5	6,7
Toplam	75	100,0
Ort: 3,23 Std. Sapma: 1,047		

Prof. Bernhard'ın kanun taslağındaki ormanların sınırlandırılmasına ilişkin hüküm ile 3116 Sayılı Orman Kanunu'ndaki hükme ilişkin olarak en yüksek düzeyde katılımcı yüzdesi % 6,7 iken, katılımcıların %43'ü ise yüksek düzeyde olarak cevap vermişlerdir.

Aslında iki metnin temel yönlerden çok farklı oldukları görülmektedir. Bernhard'ın kanun taslağında Türkiye'deki ormanların sınırlandırılması için 10 yıllık bir süre öngörülürken, 3116 sayılı Orman Kanunu'nda bu süre 5 yıl olarak hükme bağlanmıştır. 3116 Sayılı Orman Kanunu'nda her yıl en az kaç hektar ormanın sınırlandırılması gerektiği (250.000 ha) hükme bağlanmıştır.

Bernhard'ın ön gördüğü 10 yıllık orman sınırlandırma süresi uygulama ile örtüşmüştür. 3116 sayılı kanununla ormanların kadastroına esas teşkil edecek haritaların alınması işi için 10 yıllık bir süre konulmuşsa da (3116 Sayılı Kanun Md. 21) 1984 yılı itibariyle kadastro yapılabilen orman alanı tüm orman alanının %45'i kadardır (Ayanoglu, Ormanlar Üzerinde Sınırlı Ayni Haklar, 1993).

3.2.4. Devlet Ormanlarından Parasız Faydalanma

1870 Orman Nizamnamesi ile devlet ormanlardan gelir sağlamak için yararlanmaya başlamıştır. Nizamname ile serbestçe yararlanma sınırlandırılmış, yalnızca kişisel ihtiyaçlar için serbest bırakılmıştır. Ticari amaçlı faydalanmalara da kısıtlamalar getirilmiştir (Ayanoglu, 1987). Bu işletmecilik düzeni 1937 yılına kadar devam etmiştir. 1937 yılında çıkarılan 3116 sayılı orman kanunu ile parasız faydalanma hakkı kaldırılmıştır.

(Bernhard)-Madde-33- Devlet ormanlarından parasız faydalanamaz.

(3116)-Madde-17 -Parasız intifa hakkı kaldırılmıştır.

Tablo 7. Devlet ormanlarından parasız faydalanmaya ilişkin istatistik analiz sonuçları

	Sayı	Yüzde
1- Çok Düşük	3	4,0
2- Düşük	3	4,0
3- Orta	5	6,7
4- Yüksek	22	29,3
5- Çok Yüksek	42	56,0
Toplam	75	100,0
Ort: 4,29 Std. Sapma: 1,037		

Bernhard'ın kanun taslağı ile 3116 sayılı Orman Kanunu'nun devlet ormanlarından parasız faydalanma %56 düzeyinde en yüksek düzeyde, %29,3 seviyesinde ise yüksektir.

Devlet ormanlarından parasız faydalanmaya ilişkin olarak gerek Bernhard'ın kanun taslağı ile 3116 Sayılı Orman Kanunu'ndaki iki hükmün birbirine eş anlamlı olduğu görülmektedir.

3.2.5. Köylüye Verilen Haklar

1870 Orman Nizamnamesi ile orman köylülerine bazı haklar tanınmıştır. Orman nizamnamesinin 5.maddesinde köylülere tanınan haklar şunlardır (Gümüş, 2018) :

- Baltalığı bulunmayan bütün köylüler yaşamlarını sürdürmek için gerekli olan yapacak ve yakacak odunu bir bedel ödmeden devlet ormanlarından kesebileceklerdir.
- Eskiden beri kendilerine ait kuru ve baltalığı olmayan, devlet ormanları içinde veya bu ormanlara bir iki saat uzaklıkta bulunan köylerde oturan ve öteden beri odun, kömür ve kereste ticareti ile geçimini sağlayan köylüler, ticaret amacı ile mensup oldukları pazar yerlerine kendi araçları ile götürüp satacakları odun ve kömürü devlet ormanlarından bedelsiz alabileceklerdir. Ancak, köyün mensup olduğu pazar yerinde satılabilecek miktardan fazla ve başka vasıtalarla diğer pazarlarda satacakları odun ve kömür için idarece tayin edilen bedeli ödemeleri gerekmektedir.
- Yine bu köylerde oturan halk, ticari amaçla idare tarafından belirlenen bedeli ödemek suretiyle devlet ormanlarından kerestelik odun kesebileceklerdir.

Orman nizamnamesi ile ormanlardan faydalanma bir düzene bağlanmıştır. Köylülerin devlet ormanlarından ihtiyaçları için karşılıksız kesim yapabilecekleri ticari amaçla kesim için ise belirli bir bedel ödeyecekleri hükmü yer almaktadır.

1937 yılında çıkan 3116 sayılı orman kanunu köylülerin kişisel ihtiyaçları için belirli bir bedel karşılığında orman ürünleri vermesini öngörmüştür.3116 sayılı orman kanunda köylüye verilen haklar 18. ve 19. maddelerde yer almıştır. O yüzden köylüye verilen haklar A ve B olarak iki ayrı soru halinde incelenmiştir.

A. (Bernhard)-Madde-34-Ormanlar yakınında bulunan ve baltalığı bulunmayan geçim sıkıntısında olan köy, nahiyeler taksitle ödenmek üzere, devlet ormanlarının müsait yerlerinden bir miktar ağaçlı saha verilir.

(3116)-Madde-18- Ormanların içinde veya yakınında (Orman sınırına 5 km uzaklığa kadar) yerleşmiş olan köylülere kişisel ihtiyaçları için tarife bedelinin dörtte birini ve kesme-taşıma giderlerini ödemek şartıyla yapacak ve yakacak orman ürün verilir.

Tablo 8. Köylüye verilen haklar istatistik analizi sonuçları

	Sayı	Yüzde
1- Çok Düşük	17	22,7
2- Düşük	17	22,7
3- Orta	10	13,3
4- Yüksek	25	33,3
5- Çok Yüksek	6	8,0
Toplam	75	100,0
Ort: 2,81 Std. Sapma: 1,332		

Devlet ormanlarından faydalanmada köylüye verilen haklara ilişkin %33,3 oranında yüksek düzeydedir. En yüksek ise % 8 oranındadır. Bu maddeye verilen cevaplar Bernhard'ın kanun taslağı ile 3116 Sayılı Orman Kanunu arasında paralelliğin az olduğu yönde ağır basmaktadır.

B. (Bernhard)-Madde-34- Ormanlar yakınında bulunan ve baltalığı bulunmayan geçim sıkıntısında olan köy, nahiyeler taksitle ödenmek üzere, devlet ormanlarının müsait yerlerinden bir miktar ağaçlı saha verilir.

(3116)-Madde-19- Ormanlar içerisinde yer alan kazalarda yer alan ihtiyaç sahibi köylülere ev, samanlık, ahır gibi kişisel gereksinimleri için kesme-taşıma giderleri ve tarife bedeli alınmak suretiyle ve ayrıca bu yöredeki köylere cami, okul ve köy yollarındaki köprülerin yapımı ve onarımı için sadece kesme ve taşıma giderleri alınarak kerestelik tomruk verilir.

Tablo 9. Köylüye verilen haklar istatistik analizi sonuçları

	Sayı	Yüzde
1- En Düşük	19	25,3
2- Düşük	19	25,3
3- Orta	13	17,3
4- Yüksek	16	21,3
5- Çok Yüksek	8	10,7
Toplam	75	100,0
Ort: 2,67 Std. Sapma: 1,349		

3.2.6. Muhafaza Ormanı

1870 Orman Nizamnamesinde muhafaza ormanı konusunda yararlanmanın düzenlenmesi amacıyla ormanların korunmasıyla ilgilenilmiş olup kamu yararı görüşü benimsenmemiştir. 1917 yılında Veith ve Stöger tarafından hazırlanan tasarıda Muhafaza ormanları konusu ele alınmıştır. Memleket yararı için muhafazası zorunlu olan ormanlar şeklinde tanımlama yapılmıştır.

Modern ormancılıkla birlikte muhafaza ormanı kavramında değişiklik olmuştur. 1937 yılında çıkarılan 3116 sayılı yasanın ile 43-46.maddeleri Muhafaza Ormanları ile ilgilidir.

(Bernhard)-Madde-83-Umumi menfaat icabı köy,nahiye,müessesat(kurum ve kuruluşlar) şahıslar ormanları daimi veya geçici olarak muhafaza ormanı olarak ilân olunabilir.

(3116)- Madde 43- Ormansızlık yüzünden arazi kayma ve yağmurlarla yıkanma tehlikesine maruz olan yerlerdeki memleket müdafaası için muhafazası zarurî olan ormanlar İcra Vekilleri Heyeti kararı ile muhafaza ormanı olarak ayrılabilirler.

Tablo 10.Muhafaza ormanı istatistik analizi sonuçları

	Sayı	Yüzde
1- Çok Düşük	1	1,3
2- Düşük	11	14,7
3- Orta	17	22,7
4- Yüksek	26	34,7
5- Çok Yüksek	20	26,7
Toplam	75	100,0
Ort: 3,71 Std. Sapma: 1,063		

İstatistik sonucunda ormanların muhafaza ormanı olarak ayrılmasına ilişkin sonuçlar Bernhard'ın kanun taslağı ile 3116 Sayılı kanun hükümleri arasındaki benzerlik yüksek olduğu yönündedir. Katılımcıların %34,7'si paralelliğin yüksek olduğunu, %26,7'si ise en yüksek seviyede olduğunu yönündedir.

3.2.7. Ormanlarda İskân

İskân sorunu 1877-1878 Osmanlı-Rus Savaşı ile birlikte ortaya çıkmış ve Cumhuriyetin ilanı ile birlikte de ülkeyi uzun yıllar boyunca uğraştırmıştır (Gümüş, 2018). 1937 yılında çıkan orman kanunu iskan sorunuyla ilgilenmiştir.

(Bernhard)-Madde-31-Bu kanundan itibaren iktisat vekâletinin izni olmadıkça ormanlar içinde muhacir iskânı, ev ve her nevi inşaat yapılması, yeni tarla açılması yasaktır. Kanunun tarihinden evvel iskân edilmiş olanlarla inşa olunmuş binalar ve tarlaların ormana zararlılığı yönünden kaldırılmasına bakanlıkça lüzum görüldüğü takdirde İçişleri Bakanlığı'nca kararlaştırılacak şartlar ve şekillerde bunlar devlet ormanlarından çıkarılarak başka yerlere nakl ve iskân edileceklerdir.

(3116)-Madde-15-Sınırlanmış devlet ormanları içinde veya dışında bulunan köylerin ve dağınık evlerin ve açılmış tarlaların ormanlara zararı dokunduğu anlaşılır veya halkın, memleketin sıhhat, selamet ve menfaati icabı orman olmayan belirli bir sahada orman yetiştirmek icap ederse, burada oturanlar Vekiller Heyeti kararıyla başka yerlere kaldırılabilir. Bunların bıraktıkları gayrimenkul orman tanımına girer. Bu suretle orman tanımına giren bu malların bedellerinin sahiplerine ödenmesi ve bu yerlerde oturanların nakilleri ve yerleştirilmeleri 2510 numaralı İskân Kanunu hükümlerine göre yapılır.

Tablo 11. Ormanlarda iskân istatistik analizi sonuçları

	Sayı	Yüzde
1- Çok Düşük	1	1,3
2- Düşük	7	9,3
3- Orta	23	30,7
4- Yüksek	33	44,0
5- Çok Yüksek	11	14,7
Toplam	75	100,0
Ort: 3,61 Std. Sapma: 0,899		

Ormanlarda iskana yönelik olarak katılımcıların %44'ü Bernhard'ın kanun taslağı ile 3116 sayılı Orman Kanunu arasındaki paralelliğin en yüksek seviyede olduğunu, %14,7'si yüksek düzeyde olduğunu düşünmektedir.

3.2.8. Ormanların Devletleştirilmesi

3116 sayılı orman yasası ile devletçilik kavramı esas alınmış ve istimlak kavramı kullanılmak suretiyle ormanlar devletleştirilmiştir.

(Bernhard)-Madde-77-Şahıs ormanları hiçbir suretle kaldırılamaz.

(3116)-Muvakkat Madde-1-Mülkiyeti Devletten başkasına aid ve bu kanunun yürürlük tarihinde mevcut olan ormanlardan:

- A. Devlet ormanlarına bitişik olanlar; köylülerin şahsî mülkiyetinde olup da sahaları miktarı elli hektarı geçmeyenler hariç olmak üzere miktarları ne olursa olsun,
- B. Devlet ormanlarına bitişik olmayanlar; sahaları miktarı bin hektarı geçenler Devletçe istimlak olunur

Tablo 12.Ormanların devletleştirilmesi istatistik analizi sonuçları

	Sayı	Yüzde
1- Çok Düşük	37	49,3
2- Düşük	20	26,7
3- Orta	12	16,0
4- Yüksek	6	8,0
5- Çok Yüksek	0	0,0
Toplam	75	100,0
Ort: 1,83 Std. Sapma: 0,978		

Verilen cevaplar için frekans dağılımı ve açıklayıcı istatistikler Tablo 11’de verilmiştir. Verilen cevapların frekans dağılımı incelendiğinde cevapların %49,3 ve %26,7 ifadelerinde yoğunlaştığı görülmektedir. Bu sonuçlar katılımcıların bu maddeye ifade edilen katılım oranlarının düşük olduğunu göstermektedir. Aynı şekilde verilen cevapların ortalamasının (1,83) olması da ifadeye katılımın düşük olmasının diğer bir göstergesidir.

3.2.9. Ağaçlandırma ve İmar İşleri

1937 yılından önce ağaçlandırma konusunda devletin herhangi bir politikası olmamıştır.1870 Orman Nizamnamesi ormanların korunmasıyla ilgili olduğu için ağaçlandırma konusuna yer verilmemiştir.3116 Sayılı Orman Kanunu ile (Madde 77-87)

“Ağaçlandırma ve İmar İşleri” başlığı altında ağaçlandırmayla ilgili oldukça önemli maddeler yer almıştır.

(Bernhard)-Madde-55-Her nahiye merkezinde 10, kazada 20, vilayette 30 dönümlük arazide orman kurulması mecburidir.

(3116)-Madde 80-Belirli bir ormanı olmayan, ağaçsız yörelerdeki köy ve belediyeler en az 5 hektar büyüklüğünde bir orman yetiştirmekle mükelleftirler.

Tablo 13.Ağaçlandırma ve imar işlerine ilişkin istatistik analizi sonuçları

	Sayı	Yüzde
1- Çok Düşük	2	2,7
2- Düşük	17	22,7
3- Orta	15	20,0
4- Yüksek	34	45,3
5- Çok Yüksek	7	9,3
Toplam	75	100,0
Ort: 3,36 Std. Sapma: 1,022		

Ormanların ağaçlandırma ve imar işlerine ilişkin olarak Bernhard’ın kanun taslağı ile 3116 sayılı orman kanunu arasında paralelliğin yüksek olduğunu düşünenler %45,3, en yüksek olduğunu düşünenler ise %9,3 düzeyindedir.

3.2.10. Ormanların Korunması

Ormanların korunması ile ilgili ilk hükümler 1870 Orman Nizamnamesi’nde yer almasına rağmen ormanlar yeterince korunamamıştır. 3116 sayılı yasa ile birlikte ormanların korunmasına (madde 23-30) oldukça önem verilmiştir.

(Bernhard)- Madde-31-Bu kanunun tarihinden itibaren iktisat vekâletinin izni olmadıkça ormanlar içinde muhacir iskânı, ev ve her nevi inşaat yapılması, yeni tarla açılması yasaktır.

(3116)-Madde-25-Devlet ormanları içinde yeniden yerleşilmesi ve ormanların Devlet tarafından işletilmesine ve muhafazasına ilişkin her çeşit binalar ve ağıl inşası ve hayvanların barınmasına mahsus yerler yapılması ve yeniden tarla açılması yasaktır.

Tablo 14.Ormanların korunmasına ilişkin istatistik sonuçları

	Sayı	Yüzde
1- Çok Düşük	6	8,0
2- Düşük	4	5,3
3- Orta	13	17,3
4- Yüksek	22	29,3
5- Çok Yüksek	30	40,0
Toplam	75	100,0
Ort: 3,88 Std. Sapma: 1,23		

Ormanların korunmasına ilişkin Bernhard'ın kanun taslağı ve 3116 sayılı orman kanunu arasında katılımcıların %40'ı en yüksek düzeyde, % 29,3'ü ise yüksek düzeyde paralel olduğu yönündedir. Bernhard'ın kanun taslağı ile 3116 Orman Kanunu ormanların korunmasına ilişkin hükümlere bakıldığında lafzen farklı gibi görülseler de anlam olarak eşdeğer oldukları görülmektedir.

4. SONUÇLAR VE TARTIŞMA

Bulgularda ele alınan genel ormancılık politikası konularında 1937 yılına kadar bir ilerleme kaydedilememiştir. 1937 yılına kadar yaşanan süreçte 1870 orman nizamnamesi, Hoca Ali Rıza Efendi, Veith ve Stöger tarafından yasa tasarıları yapılmışsa da devlet orman işletmeciliğine geçilememiştir. 3116 sayılı kanun ile bir kırılma yaşanmış ve önemli adımlar atılmıştır. 3116 Sayılı Kanun ile devlet işletmeciliği ve devlet orman mülkiyeti kavramlarına yer verilmiştir. 3116 Sayılı kanunla ormanların korunması konusunda büyük adımlar atılmıştır.

Prof. Bernhard'ın Türkiye Ormancılığının Mevzuatı ve Vazifeleri adlı kıymetli eser ile 3116 Sayılı ilk Orman Kanunu'nun hazırlanmasındaki katkısı büyük olmuştur. Prof. Bernhard'ın Türkiye ormancılık politikaları üzerine etkilerini olumlu ve olumsuz yönleriyle açıklayan bu çalışma sonucunda elde edilen sonuçlar ve yapılan değerlendirmeler şu şekilde olmuştur:

- Orman tanımında orman sayılan yerler maddesinde ve devlet ormanlarının işletilmesi, devlet ormanlarından parasız faydalanma konularında Bernhard ve 3116 sayılı kanunun karşılaştırılması sonucu bu iki kanun maddesi **çok yüksek benzerlik göstermektedir.**
- Köylüye verilen haklar, muhafaza ormanı, ormanlarda iskân, ağaçlandırma ve imar işleri, ormanların korunması, devlet ormanlarının sınırlandırılması konularında istatistik analizler sonucunda Bernhard ve 3116 sayılı kanunun karşılaştırılması sonucu bu iki kanun maddesi **yüksek benzerlik göstermektedir.**
- Ormanların devletleştirilmesi konusunda Bernhard ve 3116 sayılı kanunun karşılaştırılması sonucu bu iki kanun maddesi **en düşük oranda benzerlik söz konusudur.** Yani Bernhard'ın “Şahıs ormanları hiçbir suretle kaldırılamaz” önerisi dikkate alınmamış ve önerisinin tam tersi hükümler 3116 sayılı kanunda yer almıştır.

Tüm bu sonuçlar ışığında Bernhard'ın kanun taslağı ve 3116 sayılı orman kanunu yüksek oranda benzerlik göstermiştir. Ayrıca 3116 sayılı kanun Bernhard'ın kanun taslağından etkilenecek ortaya çıkmış olduğu sonucu söylenebilir.

5. KAYNAKÇA

- Acun, N., 1945. Ormanlarımız ve Cumhuriyet Hükümetinin Orman Davası, Ankara.
- Anıl, Y., 1974. Orman Köylerinin Oluşumuna Tarihsel Açıdan Bakış, Ormancılık Araştırma Enstitüsü Dergisi.
- Ardıç, K., 1987. Prof.Bernhard. Orman ve Av Dergisi
- Ayanoğlu, S., 1987. 3116 Sayılı Orman Kanunu ve Sonrası,Cumhuriyet Dönemi Ormancılığımızda 3116 Sayılı Orman Yasası ve Sonrası Sempozyumu, Türkiye Ormancılar Derneği Yayını, Ankara.
- Ayanoğlu, S., 1993. Ormanlar Üzerinde Sınırlı Ayni Haklar, İstanbul Üniversitesi Orman Fakültesi Dergisi.
- Ayanoğlu, S., 1995. Orman ve Çevre Üzerinde Olumsuz Etki Yaratan Yasal Düzenlemeler. İstanbul Üniversitesi Orman Fakültesi Dergisi.
- Bernhard, R., 1927. Türkiye Ormanları Konferansı, Ankara.
- Bernhard. R., 1928. Türkiye ve Orman, Ankara.
- Bernhard. R., 1929. Tabi Ormanda Kabuk Böceği Hasaratı, Orman ve Av Dergisi.
- Bernhard. R., 1931 . Anadolu Çamları, Orman ve Av Dergisi.
- Bernhard. R., 1934. Türkiye'nin Orman Politikası Hakkında.
- Bernhard. R., 1935. Türkiye Ormancılığının Mevzuatı, Tarihi ve Vazifeleri, Çev. N. B. Somel, Çev. Ankara: Yüksek Ziraat Enstitüsü Yayını Sayı 15.
- Bernhard.R., 1937. Prof.Bernhrad'ın Ormancılığımız Hakkındaki Kitabı, Orman ve Av Dergisi
- Bernhard.R., 1939. Orman Alanlarının Kaydedilmesi Amacıyla Hava Fotoğrafları: Türk Orman Kanunu Uygulamak İçin.
- Bernhard. R., 1951. Prof. Bernhard'dan Atatürk'e Mektup. Orman ve Av Dergisi.
- Bernhard, R., 1929. Bozüyük Gezisi Raporu.
- Bernhard, R.. 1940. Robert Julius Bernhard'ın Özgeçmişi, Dresden Üniversite Arşivlerinde (TUD).
- Bernhard, R., 1940. Türkiye'de Orman Kanununun Tatbikine Dair. Orman ve Av Dergisi, Yıl 12 Sayı 1.

- Bingöl, İ., 1990. Geçmişten Günümüze Ormanlarımız ve Ormancılığımız Cilt I. Ormanlık Eğitim ve Kültür Vakfı Yayın No:3, İstanbul.
- Birben, Ü., 2006. Türkiye'de 1937 Yılından Sonra Ormanlık Mevzuatında Yaşanan Gelişmeler ve Toplumsal Yaşamla Etkileşimler, Yüksek Lisans Tezi, Ankara Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Cin, H., 1978. Tanzimattan Sonra Ormanların Hukuki Rejimi, Ankara Üniversitesi Orman Fakültesi Dergisi.
- Cumhurbaşkanlığı Arşivi, Fon No: 30 18-1-2
- Çağlar, Y., 1979. Türkiye'de Ormanlık Politikası (Dün) Çağ Matbaası, Ankara.
- Çağlar, Y., 1985. Tanzimattan Cumhuriyete Türkiye Ansiklopedisi, İletişim Yayınları.
- Çağlar, Y., 1992. Türkiye Ormanları ve Ormanlık, Cep Üniversitesi İletişim Yayınları.
- Çağlar, Y., 2012. Türkiye Ormanlık Tarihi, ODTÜ, Ankara.
- Çevre ve Orman Bakanlığı, 2003. Osmanlı Ormanlığı İle ilgili Belgeler II. Orman Bakanlığı Yayını No:216, Ankara
- Çevre ve Orman Bakanlığı, 2017. Ormanlıkta 1839'dan Bugüne Osmanlı Ormanlığı I-II-III.
- Çınar, T., A., 1937. Tahlil ve Tenkit : Türk Ormanlığına Dair Mühim Bir Eser. Cumhuriyet Gazetesi.
- Akis Dergisi, 29 Eylül 1956. İktisadi ve Mali Sahada.
- Diker, M., 1947. Türkiye'de Ormanlık Dün-Bugün-Yarın, Akın matbaası, Tarım Bakanlığı Yayını Sayı 61, Ankara.
- Ekizoğlu, A. ve Erdönmez, C., 2009. Devlet Ormanlarının Mukavele Yoluyla ve Dikili Satışlar ile İşletilmesinin Ormanlık Tarihi Açısından İrdelenmesi, Bartın Orman Fakültesi Dergisi, I. Cilt.
- Eler, Ü., 2008. Türkiye'de Orman Amenajman Yönetmeliğinin Tarihsel Gelişimi, Süleyman Demirel Üniversitesi Orman Fakültesi Dergisi.
- Eraslan, İ., 1955. Türkiye'de Yapılan İlk Amenajman Planının Analitik ve Kritik Olarak İncelenmesiyle Varılan Neticeler, İstanbul Üniversitesi Orman Fakültesi Dergisi Sayı 2 Seri B.
- Erdönmez, C., <https://avesis.istanbulc.edu.tr/cihanerdönmez/dokumanlar> 7 Ocak 2021
- Erdönmez, C., Erdoğan, A. ve Özden, S., 2010. Türkiye'de Ormanlık Politikası, Türkiye Ormanlıklar Derneği Yayın No:6, Ankara.
- Evcimen, B., 1978. Türkiye'de Orman Amenajmanı'nın Gelişimi, İstanbul Orman Fakültesi Dergisi.

- Gülen, İ. ve Özdönmez, M., 1981. Türkiye'de Orman ve Ormancılık, İstanbul Üniversitesi Orman Fakültesi Dergisi, Cilt 3 Seri B, Sayı 2
- Gümüş, C., 2018. Türk Orman Devrimi, Türkiye Ormancılar Derneği Yayını, Ankara.
- Gümüş, C., 2012. Türkiye'de Ormancılığın Yapısı ve Sosyal Hayata Yansımaları.
- Gümüş, C., 2012. Türkiye'de Ormancılık Eğitiminin Tarihsel Gelişimi.
- Gümüş, C., 2017. Devlet Ormancılığına Geçişte Karadere Serüveni. Trabzon: Türkiye Ormancılar Derneği Yayını.
- Gümüş, C., 2019. Bozüyük Ormancılık Tarihi, Ogem Vakfı, Trabzon.
- Gümüş, C. ve Akesen, A., 2017. İnsan Doğa Etkileşiminde Orman ve Ormancılık, IV.Ulusal Ormancılık Kongresi. Türkiye Ormancılar Derneği Yayını, Antalya.
- Gümüş, C. ve Akesen, A., 2017. Savaşlar,Ormanlar ve Ormancılık, IV.Ulusal Ormancılık Kongresi, Antalya.
- Günay, T., 2003. Ormancılığımızın Tarihçesine Kısa Bir Bakış, Tarım Orkam-Sen Yayını. Ankara.
- İlkmen, Ş., 1937. Orman Kanunu Layihamıza Bir Bakış, Orman ve Av Dergisi.
- İskender, A., Birinci Dünya Savaşının Avrupa Toprakları ve Ormanlar Üzerine Etkileri. <https://www.muhaberetarihi.com/birinci-dunya-savasinin-avrupa-topraklari-ve-ormanlari-uzerine-etkileri> 7 Ocak 2021.
- Kamuran, A., 1986. Ormancılık Tarihimize Kısa Bir Bakış, İstanbul Üniversitesi Orman Fakültesi Dergisi, Cilt 36, Seri B, Sayı 1.
- Kaya, M. ve Yılmaz, C., 2018. Bir Anadolu Kentinin Kuruluş ve Gelişmesinde Sanayinin Etkisi, Adnan Menderes Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi.
- Kenanoğlu, M., 2006. 1858 Arazi Kanunnamesi ve Uygulaması, Türk Hukuk Tarihi Araştırmaları, Sayı 1.
- Keskin, Ö., 2005. Orman ve Ma'adin Nezareti'nin Kuruluşu ve Faaliyetleri, Doktora Tezi. İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Kılıç, E. ve Ok, K., 2018. Kazım Karabekir Paşa Kurtuluş Savaşını Ormanlar Sayesinde Kazandık, Ormancılık Araştırma Dergisi.
- Kocatürk, Ü., 1999. Atatürk'ün Fikir ve Düşünceleri, Atatürk Kültür,Dil ve Tarih Yüksek Kurumu Atatürk Araştırma Merkezi, Semih Ofset.
- Koç, B., 2005. 1870 Orman Nizamnamesi'nin Osmanlı Ormancılığına Katkısı Üzerine Bazı Notlar, Ankara Üniversitesi Tarih Araştırmaları Dergisi, Cilt 24, Sayı 37.
- Korkmaz, E., 1995. Türkiye'de Ormanlar ve Ormancılık, Cumhuriyet Dönemi Türkiye Ansiklopedisi, İletişim Yayınları, İstanbul.

- Kozak, F., 1941. Orman Kanununun Tatbikatı ve Orman Teşkilatının Hizmet ve Vazifeleri, Orman ve Av Yıl 13.
- Kula, K. ve Mor D., 2016. Geçerlilik Kavramının Tarihsel Gelişimi ve Güvenirlikte En Çok Tercih Edilen Yöntem: Cronbach Alfa Katsayısı. Abant İzzet Baysal Üniversitesi Orman Fakültesi Dergisi.
- Kutluk, H., 1943. Türkiye'de Yabancı Orman Mütahassısları Tassy, Orman ve Av dergisi, Yıl 15, Sayı:6.
- Kutluk, H., 1948. Türkiye Ormancılığı İle İlgili Tarihi Vesikalar 803-1339 (Osmanbey Matbaası.
- Kutluk, H., 1957. Türk Ormancılığı Yüzüncü Tedris Yılına Girerken 1857-1957, Doğu Matbaası, Türkiye Ormancılar Derneği Yayını, Ankara.
- Kutluk, H., 1967. Türkiye Ormancılığı İle İlgili Tarihi Vesikalar, 102-1341 (1787-1925), Ogun Kardeşler Matbaası, Ankara.
- Meydan, S., 2021. Atatürk'ün Son Devrimini de Yok Etiler! Türk Orman Devrimi. <https://www.sozcu.com.tr/2019/yazarlar/sinan-meydan/ataturkun-son-devrimini-de-yok-ettiler-turk-orman-devrimi> 21.01.2021
- Milliyet Gazetesi, 11 Eylül 1929. Ormanlarda Tetkikata Giden Heyet Geldi.
- OGM, 1973. Cumhuriyet'in 50.Yılında Ormancılığımız, Orman Genel Müdürlüğü Yayını Sıra No: 187 Seri No : 145, Ankara.
- OGM, 2009. 1839-2009 Geçmişten Günümüze Ormancılık, Orman Genel Müdürlüğü Yayını, Ankara.
- Ok, K., 2017. Türkiye'de Ormancılığın Yapısı ve Sosyal Hayata Yansımaları.
- Ortaylı, İ., 2017. Osmanlı İmparatorluğunda Alman Nüfuzu, Timaş Yayınları.
- Özdönmez, M., İstanbullu, T. ve Akesen, A., 1989. Ormancılık Politikası, Taş Matbaası, İstanbul.
- Özdönmez, M., İstanbullu, T., Akesen, A. ve Ekizoğlu, A., 1996. Ormancılık Politikası, İstanbul.
- Recep, M., 1929. Tabii Ormanda Kabuk Böceği Hasaratı, Orman ve Av Dergisi.
- Reha, A., 2013. Uygulamalı Çok Değişkenli İstatistik Yöntemler, 4.Baskı, Detay Yayıncılık.
- Rubner, 1942. Tharandt Ormancılık Yıllığı, Cilt 9, Paul Parey kitabevi, Berlin.
- Saatçioğlu, F., 1974. Atatürk'ün Orman Görüşleri ve Türkiye Ormancılığı Hakkındaki Direktifleri, İstanbul Üniversitesi Orman Fakültesi Dergisi, Cilt 24, Sayı II, Seri No B.

- Şendil, F., 2014. Osmanlıdan Cumhuriyet'e Orman Fakültesi, Yüksek Lisans Tezi. İstanbul İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Täger, F., 1987. Orman Çiftçisi, İdare Başkanı ve Reformcu Bernhard 125. Doğum gününde.
- Terzi, Y., 2018. Temel İstatistik II Ders Notları, <http://ist.fef.omu.edu.tr/tr/hakkimizda/ders-notlari/TEMEL%20C4%B0ST%20II-2018>. 06.03.2021
- Tokgöz, E., 2000. Türkiye İktisat Kongresi mi? İzmir İktisat Kongresi mi? Hangisi Doğru? Hacettepe Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, Cilt 18, Sayı 1.
- Tolunay, A. ve Korkmaz, M., 2005. Orman Köylülerinin Orman Kaynaklarından Yararlanma Haklarının Tarihsel Gelişimi, I. Çevre ve Ormanlık Şurası. Antalya.
- Turan, İ., Şimsek, Ü. ve Aslan, H., 2015. Eğitim Araştırmalarında Likert Ölçeği ve Likert-Tipi Soruların Kullanım Analizi, Sakarya Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi.
- Turhan, G., 2003. Ormanlık Tarihimize Kısa Bir Bakış, Tarım Orkam-Sen Yayını, Ankara.
- Wegelin, M., 1943. Orman Arşivi: Orman Bilimleri Dergisi, Ekonomik Kayıp; Schaper, Hannover.
- Wegelin, M., 1951. Ormanlığımıza Hizmeti Olanlar, Orman ve Av Dergisi.
- Yiğitoğlu, A., 1937. Ormanlığımız ve Yeni Orman Kanunu, Orman ve Av Dergisi Yıl 10, Sayı 3.
- URL-1, Özel İhtisas Komisyonu Raporu. Ankara. https://www.sbb.gov.tr/wp-content/uploads/2018/10/10_SurdurulebilirOrmanYonetimi. 18 Şubat 2021.
- URL-2, Orman Bilimi Şube Kütüphanesi: [https://katalog.slub-dresden.de/?tx_find_find\[q\]\[author\]\[0\]=Bernhard%20Robert%20Julius](https://katalog.slub-dresden.de/?tx_find_find[q][author][0]=Bernhard%20Robert%20Julius). 2 Nisan 2021.

6. EKLER

EK 1. Anket formu

Prof. Bernhard'ın Türkiye Ormancılık Politikası ve 3116 Sayılı Yasa Üzerine Etkileri Karşılaştırma Anketi

Prof. Bernhard'ın Yasa tasarısı ile 3116 Sayılı Orman Kanununun Paralellik Sağlaması Yönünden Değerlendirme Yapınız? (1)En Düşük (5) En Yüksek

1. Ormanların Tanımı

Orman Sayılan Yerler

(Bernhard)- Madde 1 -Odun maddesi, bununla beraber tali ürünler alınmasına yarayacak; kendi kendine veya emekle yetişmiş, yetiştirilmiş, yetişecek ve yetiştirilecek ağaç, ağaççıklar topluluğuna, toprakları ile beraber orman denir.

(3116)-Madde 1 - Bu kanunun tatbikında kendi kendine yetişmiş veya emekle yetiştirilmiş olup da herhangi bir çeşit orman hasılatı veren ağaç ve ağaççıkların toplu halleri yerleri ile beraber orman sayılır.

Çok Düşük

Çok Yüksek

(1)

(2)

(3)

(4)

(5)

2. Devlet Ormanlarının İşletilmesi

A.(Bernhard)- Madde 12- Devlet ormanlarının işletilmesi yalnızca iktisat vekâletine aittir.

(3116)- Madde 31 — Devlet ormanları, Devlet tarafından işletilir.

Çok Düşük

Çok Yüksek

(1)

(2)

(3)

(4)

(5)

B.(Bernhard)- Madde 41- Devlet ormanlarının doğrudan devletçe işletilmesi asıldır.

(3116)- Madde 31 — Devlet ormanları, Devlet tarafından işletilir.

Çok Düşük

Çok Yüksek

(1)   (2)   (3)   (4)   (5)

3. Devlet Ormanlarının Sınırlandırılması

(Bernhard)-Madde-7-Bu kanunun yürürlüğe girmesinden itibaren 2 sene zarfında devlet ormanlarının sınırlandırılmasına başlanacaktır. En geç 10 senede bitirilecektir. Orman sınırları arazide belirli şekilde tesbit edilecektir.

(3116)-Madde-10- Her yıl en az 250.000 ha ormanın sınırlandırılması işi verilerek, ormanların sınırlaması işleminin 5 senede bitirilmesi mecburidir.

Çok Düşük

Çok Yüksek

(1)   (2)   (3)   (4)   (5)

4. Parasız Faydalanma

(Bernhard)-Madde-33- Devlet ormanlarından parasız faydalanılmaz.

(3116)-Madde-17 -Parasız intifa hakkı kaldırılmıştır.

Çok Düşük

Çok Yüksek

(1)   (2)   (3)   (4)   (5)

5. Köylüye Verilen Haklar

A.(Bernhard)-Madde-34-Ormanlar yakınında bulunan ve baltalığı bulunmayan geçim sıkıntısında olan köy, nahiyeler taksitle ödenmek üzere, devlet ormanlarının müsait yerlerinden bir miktar ağaçlı saha verilir.

(3116)-Madde-18- Ormanların içinde veya yakınında (Orman sınırına 5 km uzaklığa kadar) yerleşmiş olan köylülere kişisel ihtiyaçları için tarife bedelinin dörtte birini ve kesme-taşıma giderlerini ödemek şartıyla yapacak ve yakacak orman ürün verilir.

Çok Düşük

Çok Yüksek

(1)   (2)   (3)   (4)   (5)

B.(Bernhard)-Madde-34-Ormanlar yakınında bulunan ve baltalığı bulunmayan geçim sıkıntısında olan köy, nahiyeler taksitle ödenmek üzere, devlet ormanlarının müsait yerlerinden bir miktar ağaçlı saha verilir.

(3116)-Madde-19-Ormanlar içerisinde yer alan kazalarda yer alan ihtiyaç sahibi köylülere ev, samanlık, ahır gibi kişisel gereksinimleri için kesme-taşıma giderleri ve tarife bedeli alınmak suretiyle ve ayrıca bu yöredeki köylere cami, okul ve köy yollarındaki köprülerin yapımı ve onarımı için sadece kesme ve taşıma giderleri alınarak kerestelik tomruk verilir.

Çok Düşük

Çok Yüksek

(1)   (2)   (3)   (4)   (5)

6. Muhafaza Ormanı

(Bernhard)-Madde-83-Umumi menfaat icabı köy,nahiye,müessesat(kurum ve kuruluşlar) şahıslar ormanları daimi veya geçici olarak muhafaza ormanı olarak ilân olunabilir.

(3116)- Madde 43- Ormansızlık yüzünden arazi kayma ve yağmurlarla yıkanma tehlikesine maruz olan yerlerdeki memleket müdafaası için muhafazası zarurî olan ormanlar İcra Vekilleri Heyeti kararı ile muhafaza ormanı olarak ayrılabilirler.

Çok Düşük

Çok Yüksek

(1)   (2)   (3)   (4)   (5)

7. Ormanlarda İskân

(Bernhard)-Madde-31-Bu kanundan itibaren iktisat vekâletinin izni olmadıkça ormanlar içinde muhacir iskânı, ev ve her nevi inşaat yapılması, yeni tarla açılması yasaktır. Kanunun tarihinden evvel iskân edilmiş olanlarla inşa olunmuş binalar ve tarlaların ormana zararlılığı yönünden kaldırılmasına bakanlıkça lüzum görüldüğü takdirde İçişleri Bakanlığı'nca kararlaştırılacak şartlar ve şekillerde bunlar devlet ormanlarından çıkarılarak başka yerlere nakil ve iskân edileceklerdir.

(3116)-Madde-15-Sınırlanmış devlet ormanları içinde veya dışında bulunan köylerin ve dağınık evlerin ve açılmış tarlaların ormanlara zararı dokunduğu anlaşılır veya halkın,memleketin sıhhat, selamet ve menfaati icabı orman olmayan belirli bir sahada orman yetiştirmek icap ederse, burada oturanlar Vekiller Heyeti kararıyla başka yerlere kaldırılabilir.Bunların bıraktıkları gayrimenkular orman tanımına girer.

Bu suretle orman tanımına giren bu malların bedellerinin sahiplerine ödenmesi ve bu yerlerde oturanların nakilleri ve yerleştirilmeleri 2510 numaralı İşkân Kanunu hükümlerine göre yapılır.

Çok Düşük

Çok Yüksek

(1)

(2)

(3)

(4)

(5)

8. Ormanların Devletleştirilmesi

(Bernhard)-Madde-77-Şahıs ormanları hiçbir suretle kaldırılamaz.

(3116)-Muvakkat Madde-1-Mülkiyeti Devletten başkasına aid ve bu kanunun yürürlük tarihinde mevcut olan ormanlardan:

A - Devlet ormanlarına bitişik olanlar; köylülerin şahsî mülkiyetinde olup da sahaları miktarı elli hektarı geçmeyenler hariç olmak üzere miktarları ne olursa olsun,

B - Devlet ormanlarına bitişik olmayanlar; sahaları miktarı bin hektarı geçenler Devletçe istimlak olunur.

Çok Düşük

Çok Yüksek

(1)

(2)

(3)

(4)

(5)

9. Ağaçlandırma ve İmar İşleri

(Bernhard)-Madde-55-Her nahiye merkezinde 10,kazada 20, vilayette 30 dönümlük arazide orman kurulması mecburidir.

(3116)-Madde 80-Belirli bir ormanı olmayan, ağaçsız yörelerdeki köy ve belediyeler en az 5 hektar büyüklüğünde bir orman yetiştirmekle mükelleftirler.

Çok Düşük

Çok Yüksek

(1)

(2)

(3)

(4)

(5)

10. Ormanların Korunması

(Bernhard)- Madde-31-Bu kanunun tarihinden itibaren iktisat vekâletinin izni olmadıkça ormanlar içinde muhacir iskânı, ev ve her nevi inşaat yapılması, yeni tarla açılması yasaktır.

(3116)-Madde-25-Devlet ormanları içinde yeniden yerleşilmesi ve ormanların Devlet tarafından işletilmesine ve muhafazasına ilişkin her çeşit binalar ve ağıl inşası ve hayvanların barınmasına mahsus yerler yapılması ve yeniden tarla açılması yasaktır.

Çok Düşük

Çok Yüksek

(1)

(2)

(3)

(4)

(5)

EK 2. 3116 Sayılı Orman Kanunu

Kabul Tarihi : 8/ 2/1937

Birinci Kısım

Umumi Hükümler

BİRİNCİ FASIL

Ormanın Tarifi, Taksim, Murakabesi

Madde 1- Bu kanunun tatbikinde kendi kendine yetişmiş veya emekle yetiştirilmiş olup da herhangi bir çeşit orman hasılatı veren ağaç ve ağaççıkların toplu halleri yerleri ile beraber orman sayılır.

Sazlıklar ve muhitin tabiatı itibarı ile kuru ve baltalık yapılamayan veya step florası ile örtülü yerler her çeşit dikenlik ve fundalıklarla parklar ve ormanlara bitişik olmayan beş hektardan az sahipli arazi üzerindeki ağaçlar ve ağaççıklar ormandan sayılmaz.

Madde 2 – Buldukları mevki ve vaziyet ve haiz oldukları hususiyet noktasından halkın, memleketin sıhhat, selamet, ve menfaatine yarayacak olup da birinci madde şumulüne giremeyecek olan muayyen ağaçlı sahalar İcra Vekilleri Heyeti kararı ile belli edilerek buralarda ki ağaç kat'iyati orman idaresinin iznine tabi tutulabilir.

Madde 3- Ormanlar dörde ayrılmıştır: Devlet ormanları: Umuma mahsus ormanlar. (köy, belediye ve idari hususiyeler gibi hükmi haiz amme müesseselerine ait ormanlar) Vakıf ormanlar Hususi ormanlar

Madde 4- Devletten başkasına aid olan bütün ormanlar da bu kanunun hükümleri dairesinde Devletin murakıbesi altında olup Devletin namına bu murakabe orman idaresi tarafından yapılır.

İkinci Kısım Devlet Ormanları

BİRİNCİ FASIL

Ormanların Sınırlanması

Madde 5- Devlet ormanlarının ve bu ormanların içinde ve bitişigindeki otlak, yaylak, kışlak, sulak ve diğer ormanlar ve her nevi arazi ile sınırları tespit olunarak sınırlanması işini

aşağıdaki komisyonlar yapar. Bu komisyonlar, Ziraat Vekâletince tayin edilecek bir orman başmühendisi veya mühendisinin başkanlığı altında yüksek orman tahsili görmüş bir orman memuru ve Adliye Vekâletince hukuk mezunları arasından tayin edilecek bir hukukçu ve vukuf erbabından olarak beldelerde belediye encümenleri, köylerde ihtiyar heyetleri tarafından seçilecek ikişer zattan teşekkül eder. Bu komisyonlara lüzumu kadar katip verilebilir. Askeri memnu mıntıklaradaki ormanların sınırları tespit olunurken Milli Müdafaanın da bir mümessili bu komisyonlara iştirak eder. Komisyonların işe başlayacakları gün mahallin en büyük mükiye memuru tarafından ilişiği olan kaza ve nahiyelerde bir ay evvel ilan olunur.

Madde 6- Komisyonlar , yaptıkları tahdit işlerini bir defter üzerinde tespit ederler. Başlanan istikamette gelen bir komşu için defterin sağ sayfasına bir madde açılır. Buraya hudut, zaviye ve komşu arazi olan münasebetler yazılır. Sol sayfaya da kroki tersimati yapılır. Her maddenin altı komisyon ve gelmiş ise komşu tarafından zabıt halinde imzalanır.

Madde 7 – Komisyonların tahdit mezbatalarının hulasaları Resmi Gazete ilan edilir. Hududu gösteren kroki de dahil olduğu halde bunların birer sureti alakalı belde ve köylerin münasip yerlerine talik olunur. Asılma tarihi beldelerde belediye encümenlerinin, köylerde ihtiyar heyetlerinin tasdik edecekleri bir vesika ile teşvik olunur. Bu talik şahsen tebliğ hükmündedir. Zabıt münderecatına razı olmayanalar, talik tarihinden itibaren üç ay içinde manalli mahkemelerine müracaatla itiraz edilebilir. Bu müddet içinde itiraz vuku bulmazsa komisyon kararı kat'ileşir. Komisyonların alâkadar ile birlikte yaptığı uzlaşma mezbatalarındaki hükümler kat'i olup imza edenin buna itiraza hakkı yoktur.

Madde 8- Tahdit edilecek ormanların bitişiğinde veya içinde mülkü veya toprağı olanlar tahdit gününde bizzat kendileri veya vekilleri hazır bulunur ve mülklerinin hududlarını gösterirler ve bu husustaki vesikalarını ibraz ederler. İlan olunduğu halde alâkası olanların tahdidde bulunmamaları komisyonun tahdid 282 işlerini durduramaz.

Madde 9- Sınır işaretleri, zaviyelerde ve uzun tuller istikametinde hendekler, yontma taşlar ve kuru duvarlarda tasbit olunur. Bunların her türlü masrafı Devlete aiddir.

Madde 10- Tahdit komisyonlarının, kanunun tatbikından itibaren her yıl en az 250 bin hektar orman üzerinde çalışmaları ve sınırlama ve ayırma işinin nihayet beş senede ikmal mecburidir.

Madde 11- Tahdit komisyonları müretteb adedin yarısından bir fazlasile toplanabilir ve mevcudun ekseriyetle karar verebilir. Reyle müsavi çıkarsa, reisin bulunduğu taraf ekseriyet kazanmış sayılır.

Madde 12- Tahdit komisyonlarına tayin edilecek olan reis ve azalar memur değillerse, bunların her birine ayda 100 liradan 200 liraya kadar ücret verilir. Belediye ve köy ihtiyarı heyetleri tarafından ahli vukuf olarak seçilecekler 100 kuruştan 150 kuruşa kadar yevmiye, kâtiblere ayda 75 lirayı geçmemek şartı ile münasip ücret verilir. Ehli vukuf ile kâtiblere vazifeye gidecekleri yerlere kadar kilometre başına 30 kuruşu geçmemek üzere mutad vekil nakil vasıtaları ücretli olarak sarfedecekleri hakiki miktar derecesinden nakil vasıtası ücreti verilip başkaca harcırah verilmez. Memur olsun, ücretli reis ve azalara dahi aynı şekilde nakil vasıtası ücreti verilmekle beraber vazife başında geçirecekleri her gün için 150 kuruş yevmiye verilip başkaca harcırah verilmez. Tahdid koomisyonlarındaki gerek memur ve gerekse memur olmayan reis ve azalarla kâtiblerin maaşı, ücret, yevmiye venakil vasıtası paraları ve sair masrafları her yıl hesap edilerek bütçeye konur.

Madde 13 – tahdidi yapılmış ve kat'ileşmiş olan ormanlar tapuca hiçbir harç ve resim alınmaksızın Hazine namına tescil olunur.

İKİNCİ FASIL

İstimlâk ve mübadele

Madde 14 – Devlet ormanlarının ağaçlı ve yahut ormandan açılmış çıplak yerlerindeki yaylak, kışlak, otlak ve sulama gibi her nevi haklarla binalar ve hızarlar her nevi mallar istimplâk olunabilir veya bunlar mukabilinde bunların sahiplerine rızalarile değerince arazi ve imlâk verilebilir. Binalar ve hızarlar gibi mallarını söküp götürmek isteyenlere müsaade olunur.

Madde 15- Sınırlanmış Devlet ormanları içinde veya dışında bulunan köylerin ve dağınık evlerin ve açılmış tarlaların ormanlara ziyanı dokunduğu anlaşılır veya halkın, memleketin sıhhat, selâmet ve menfaati icabı orman olmayan muayyen bir sahada orman yetiştirmek icab ederse, burada oturanlar Vekiller Heyeti kararıyla başka yerlere kaldırılabilir. Bunların bıraktıkları gayrimenkullar orman mefhumuna girer. Bu suretle orman mefhumuna giren bu malların bedellerinin sahiplerine ödenmesi ve bu yerlerde oturanların nakilleri ve yerleştirilmeleri 2510 numaralı İskân Kanunu hükümlerine göre yapılır.

ÜÇÜNCÜ FASIL

Devlet ormanlarının satılması ve bunlar üzerinde irtifak hakkı tesisi ve bu ormanlara civar köylerin hakları

Madde 16- Devlet ormanların toprağı ile birlikte şahıslara veya müesseselere devir ve temlik bir kanun ile izin alınmasına ve bunlar üzerinde her hangi bir şekilde irtifak hakkı tesisi Vekiller Heyetince karar verilmesine bağılıdır.

Madde 17- Parasız intifa hakkı kaldırılmıştır. Türkiye'ye yeniden gelecek ve İskân Kanunnuna göre göre memleket içinde bir yerden diğeri bir yere nakledilecek ve topluca köy kuracak göçmenlerle yer sarsıntısı, yangın ve sel gibi sebeble felâkete uğramış veya bu kanun mucibince ormanlara zararı olduğu için ormanların içinde veya dışında oturanlardan veya oturdukları yerlerde yeniden orman yetiştirileceğı için başka tarafa nakledilmiş olan köylülerden ihtiyaçları tahakkuk edenlere, yapacakları ev, ahır ve samanlık için bir defaya mahsus olmak üzere orman idaresinin göstereceğı ormanlardan İcra vekilleri Heyeti kararı ile parasız olarak kerestelik ağaç veya tomruk veya kereste verilebilir ve bunlar mümkün mertebe en yakın ormanlardan temin olunur.

Madde 18 - Ormanların içinde veya orman sınırlarının köy ortasından ufki hattı müstakim üzerinde beş kilometre uzaklığa kadar bulunan köylülere zati ihtiyaçları için dikili ağaçlara aid tarife bedelinin dörtte birini ve ayrıca kesme ve taşıma masraflarını ödemek şartile ormanların istif edilmiş yerlerinden veya orman memurunun göstereceğı mahallerden kerestelik tomruk ve mahrukat verilir. Aynı mesafe dahilinde bulunup da ötedenberi geçimleri kendi vasıtaları ile iç pazarlara getirip sattıkları kereste, odun ve kömüre bağılı olan köylülerin iştirak edeceğı ufak partiler arttırmaya çıkarılır. Bu artırımlara, bu köylülerden başkaları iştirak edemez. Zati ihtiyaçları için tenzilatlı tarife ile verilen malların başkasına satılması yasaktır.

Madde 19- Ormanların buldukları kaza ve bu ormanlara bitişik kazalar dahilindeki muhtaç köylülere ev, samanlık, ahır gibi zati ihtiyaçları için kesme, taşıma masrafları ile tarife bedeli ödemek şartile ve bu mıntıka dahilindeki köylülerin cami , mekteb ve köy yollarındaki köprülerinin yapılması ve tarifi için yalnız kesme ve taşıma masrafları alındıktan sonra lüzumu derecesinde ormanların istif edilmiş yerlerinden veya orman memurlarının göstereceğı mahallerden kerestelik tomruk verilir.

Madde 20- Ormanlardan çıkarılan kerestelik ve mahrukattan başka diğher her nevi orman mahsülleri de artırmaya çıkarabileceği gibi geçimleri ötedenberi bu mahsulleri toplayıp satmaya bağılı olan 18 inci maddede gösterilen mesafe dahilindeki köylülere tarife bedelini ödemek şartile, gösterilecek mıntıkada tayin edilecek müddetler içinde toplayıp çıkarmak üzere izin verilebilir. Bu nevi mahsullerden salep, yer mantarı, kitre, çelik, soğan, kocayemiş, alıç gibi toprak mahsulâtı ile meyveleri ve ağaçlı yerlerdeki otları toplayacaklardan (18 inci maddede gösterilenlerden başkaları olsa dahil) para alınmaz.

DÖRDÜNCÜ FASIL

Ormanların Kadastrosu

Madde 21- Devlet ormanların kadastrosu orman idaresi tarafından yapılır. Kadastro işleri, biri sahanın tavsifatını gösteren yazı işlerinden diğheri de haritadan ibaret olmak üzere iki gruba ayrılır. Orman kadastrosuna esas teşkil edecek olan haritaların alınması işine bu kanunun mer'iyeti tarihinde başlanarak 10 sene içinde ikmal edilir.

Madde 22- Kadastro, tahdidi yapılmış ve haritası alınmış yerlerden başlar ve kaza taksimatına göre ayrı ayrı olarak tesbit olunur. Orman kadastro işleriyle mülkiyet ve tasarruflardaki her türlü değışiklikleri ve bilâhare yapılacak tashihatı, sair mütenevvi işler, vilâyetlerdeki orman başmühendisleri idare eder.

BEŞİNCİ FASIL

Ormanların Korunması

Madde 23- Ormanlardan kaim kuru ağaç, kuru, kök kesmek veya çıkarmak, kuru ağaçlardan kabuk ve çıra almak, salep, yer mantarı, kitre, soğan kocayemiş, alıç gibi toprak mahsulâtı ile meyvaları, kuru yaprakları, toplayıp götürmek ve her çeşit artık ve yerde yatık kuru ağaç, toprak, kum, çakıltaş ve taş çıkarmak ve mazi, kozalak ve sair orman tohumları toplamak, ormanlarda avlanmak, orman idaresinden izin almağa ve bu idarenin tayin edeceği şart ve müddetlere bağılıdır.

Madde 24- Devlet ormanlarının sınırları içinde maden araştırmak Ziraat Vekâletinden, taş ocakları araştırmak için de orman idaresinden izin almak şarttır. Gerek evvelden ve gerekse yeniden ruhsat alan arayıcılar araştırmaya başlamadan evvel arıyacağı yeri Ziraat Vekâletine veya orman idaresine haber vermeğe ve izin almağa ve ormanlara zarar gelecek hallerde orman idaresinin göstereceği tedbirleri kabul tedbirleri kabul etmeğe ve yapmağa

mecburdurlar. Taşocağı işletmek için Ziraat Vekâletinden ve maden işletmek için İcra Vekilleri Heyetinden karar alınmak şarttır. Bu kararlar verilirken herhangi taşocağı veya madenin işletilmesinin ormana vereceği zarar göz önünde tutulur.

Madde 25- Devlet ormanları içinde yeniden yerleşilmesi ve ormanların Devlet tarafından işletilmesine ve muhafazasına müteallik yapılacaklardan başka her çeşit binalar ve ağıl inşası ve hayvanların barınmasına mahsus yerler yapılması ve yeniden tarla açılması yasaktır. Ormanlarda umumi sıhhat ve emniyet ve menfaat icabı yapılacak her nevi bina ve tesisat ile orman hasılatı işliyeceklerin yapacakları bina ve tesisat için Ziraat Vekâletinden izin almak lâzımdır.

Madde 26- Ormanların sınırlarından dört kilometreye kadar uzaklıkta olan yerlerde yeniden her çeşit fabrika yapmak dahi Ziraat Vekâletinin iznine bağlıdır. Ormanlara yakın müessese ve fabrikalardan çıkıp ormanlara zararı dokunan gazların zararını fenne göre azaltmağa ve gidermeğe sahipleri mecburdur.

Madde 27- Ormanlar içinde bulunan devlet ve köy yollarile köylerin su yollarının tamirinde başlanırken mahalli orman idaresine haber verilir.

Madde 28- Orman sınırları dışında ve bu sınırlardan 500 metre mesafeye kadar olan yerlerde yapılacak kireç, kömür, katran, trebentin be daha başka buna benzer ocakların yapılması orman idaresinin iznine bağlıdır.

Madde 29- Orman sınırları dışında ve bu sınırlardan 100 metre mesafeye kadar olan yerlerdeki hızarlar istimlâk olunabilir. Sahipleri bunları söküp götürmek isterlerse onlara müsaade olunur.

Madde 30- Doğrudan doğruya orman mahsulatını işletmek üzere yeniden kurulacak her nevi fabrikaların açılmışı Ziraat Vekâletinin iznine bağlıdır. Vekâlet bu izni verirken kurulacak fabrikaların kuvvetini, ormanların işletilmesindeki fenni tehammülü ve mevcut fabrikaların sayısını göz önünde tutar.

ALTINCI FASIL

Devlet ormanlarının işletilmesi ve amenajmanı

Madde 31- Devlet ormanları, devlet tarafından işletilir.

Madde 32- Orman işleri ve her türlü işletmeler Ziraat Vekâletine bağlı hükmi şahsiyeti haiz ve mülhak bütçe ile idare olunan Orman Umum Müdürlüğü tarafından yapılır. Bu müdürlüğün teşkilatı ve vazifelerini ifa tarzı ayrı bir kanun ile tesbit olunur.

Madde 33- Kesilecek ağaçlar kuru ormanlarında numaralanır ve dipleri Devlet çekici ile damgalanır. Numara ve damga dip kütükde kalacak surette kesilir. Dip kütüğün yüksekliği dip kutrunun yarısını geçemez. Baltalıklarda ise kesilmeyerek kalacak olan ağaçlar iyice belli olacak şekilde işaretlenir.

Madde 34- Devlet orman çekici modeli yapılacak nizamnamede gösterilir. Çekiğin ait olduğu memurlardan gayrisi tarafından kullanılması yasaktır.

Madde 35- Her tomruk tam ortasından kabuksuz olarak haçvari pergel ile ölçülür. Numarası, kalınlığı, boyu, nev'i deftere yazılır. Mahrukat odunu kabuklu olarak ster üzerinden kaydolunur.

Madde 36- Parası verilmeden ve nakliye tezkeresi alınmadan, istif yerlerinden nakliyat yapılamaz. Nakliyat orman idaresinin göstereceği yollardan yapılır. Nakliye tezkereleri daima nâkillerin üzerinden bulunup talep vukuunda gösterilir.

Madde 37- Ormandan çıkan kerestelik hasılatın bedel tarifeleri mıntıkalar itibarile ve piyasaya rayiçlerine göre Orman Umum Müdürlüğü tarafından tanzim edilerek Ziraat Vekâletince tasdik olunur. Diğer nevi orman hasılatının bedel tarifeleri her kazada mahalli piyasalar göz önünde tutulmak şartıyla orman idaresinin o kazadaki en büyük memurunun iştirakile idare heyetleri tarafından tanzim edilerek Orman Umum Müdürlüğü tarafından tasdik olunur.

Madde 38- Ormanlar, baltalık ve kuru usüllerine göre tanzim ve Orman İşleri Umum Müdürlüğü tarafından tasdik olunacak amenajman plânlarına tevfikan işletilir.

Madde 39- Devlet ormanlarındaki kat'iyet ve istif her revire göre hazırlanan amenajman plânlarına müsteniden orman idaresinden tarafından yapılır. Her tomruk kesildiği mahalden numaralandıktan ve orman çekiçi ile damgalandıktan sonra istif mahallerine sevk olunur. Damgasız tomrukların taşınması yasaktır. Tomruk istihsalinden sonra ormanda bakiye kalan enkazın toplanıp çıkarılması için orman idaresi köylülere müsaade vermekte muhtardır. Bu kısmın istif olunması şart olmadığı gibi mukabilinde bir bedel alınmaz.

Madde 40- Büyük mikyasta ve mühim tesisatı icap ettirecek olan ormanlar İcra Vekilleri Heyeti tarafından karar verilmek şartile orman idaresile milli sermayeli Türk şirketleri veya milli bankalar tarafından müştereken işletilebilir.

YEDİNCİ FASIL

Otlak ve Mer'a İşleri

Madde 41- Devlet ormanlarının ağaçlı yahut ormandan açılmış çıplak yerlerinde yaylak, kışlak, otlak ve sulama gibi hakları olanlar bu haklarının taallûk ettiği kısımlar ormanların içinde bulunuyorsa orman idaresi tarafından gösterilecek yollardan girip çıkmağa ve ağaçlara fidanlara zarar yapılmaması için idare tarafından alınacak diğer nevi tedbirlere riayete mecburdurlar. Bu hak sahipleri tiftik keçisi, kara keçi ve deve hayvanlarının bu yerlere sokamazlar.

Madde 42- Devlet ormanlarındaki otlaklara hayvan sokulup otlatılmasına orman mühendisleri tarafından tanzim ve mafevk orman başmühendislerince tasdik olunacak plânlara göre Orman Umum Müdürlüğünün izni ile müsaade olunur. Plânda, otlatılacak hayvanların cins ve neveleri gösterilir. Yanmış olan orman yerlerine hiç bir suretle hayvan sokulamaz. Plânlar, otlak zamanından evvel tanzim ve tasdik olunur. Kuraklık gibi fevkaledde ahvalde Ziraat Vekâletinin izni muvakkat olarak Devlet ormanlarının zarar vermeyecek yerlerinde hayvan otlatılabilir.

SEKİZİNCİ FASIL

Muhafaza Ormanları

Madde 43- Ormansızlık yüzünden arazi kayma ve yağmurlarla yıkanma tehlikesine maruz olan yerlerdeki ormanlarla meskûn mahallerin havasını, demiryollarını şösalarını , ziraat edilen mahalleri ciğsel gibi zararlardan koruyan ve buraları toz fırtınalarına karşı muhafaza eden, nehir dolmalarının önüne geçen memleket müdafası için muhafazası zaruri olan ormanlar İcra Vekilleri Heyeti kararile muhafaza ormanı ayrılabilirler.288 TÜRK ORMAN DEVRİMİ

Madde 44- Mülkiyet Devletten başkasına aid olan ormanların muhafaza ormanı olarak ayrılması icabederse bu ormanlarla alelumum muhafaza ormanlarının tamamlanması için bunlara eklenmesi lâzım gelen yerler İcra Vekilleri Heyeti kararile istimlâk olunur.

Madde 45- Muhafazaya ayrılan ormanlar belli olacak surette münasip işaretlerle sınırlanır.

Madde 46- Muhafaza ormanlarının korunması bunlardan ne dereceye kadar kat'iyat yapılabileceği ve ne suretle istifade edilebileceği Orman Umum Müdürlüğü tarafından tayin edilip Ziraat Vekilliğince tasdik olunacak hususi usul ve şartlara bağlıdır.

Üçüncü Kısım Umuma Mahsus Ormanlar

BİRİNCİ FASIL

Sınırlama ve Harita

Madde 47- Köy, Belediye , İdarei hususiye gibi âmme müesseselerine aid umuma mahsus ormanların sınırlanması işini dahi beşinci madde de yazılı tahdid komisyonları yapar. Komisyonların masrafı Devlete, sınırlama işleri ve masrafları alâkadar müesselere aiddir.

Madde 48- Umuma mahsus ormanların içinde veya ormandan açılmış çıplak yerlerindeki otlak, yaylak, kışlak ve sulama gibi haklar, açılmış tarlalar ve her nevi malların ormana ziyani dokunduğu anlaşılırsa Orman Umum Müdürlüğünün muvafakatile alâkalıları bunları istimlâk edebilir.

Madde 49- Umuma mahsus ormanların komisyonlarca tahdid olunacak sınırlarını alâkadarları tahdid tarihinden itibaren itibaren iki sene içinde hendek açmak, kuru duvar yapmak, sabit kayalar üzerinde işaretler hakketmek veya yeniden sabit işaretler dikmek suretile belli etmeğe mecburdurlar. Madde 50- Umuma mahsus ormanların haritalarını, orman idaresi yapar. Bu iş için dahi müesseselerden masraf istenmez.

İKİNCİ FASIL

Umuma mahsus ormanların idaresi ve korunması

Madde 51- Umuma mahsus ormanların idaresi ve korunması bu kanun hükümlerine göre bunlara sahip olan müesseselerine aiddir.

Madde 52- Umuma mahsus ormanların korunması bu müesseseler tarafından seçilip orman idaresince kabul olunan bekçiler marifetile temin olunur. Vüs'ati 1000 hektara kadar olan ormanlar için bir bekçi tayini mecburidir. Daha geniş ormanlarda her bin hektar ve kusuru için birer bekçi ilâve ve beş bekçiye bir bekçibaşı ve 5000 hektara varan saha için ayrıca bir mühendis veya fen memuru tayin olunur. Mühendis veya fen memurunun tayini Orman Umum Müdürlüğüne aiddir. Bunların ücret ve maaşlarını orman sahipleri öder.

Madde 53- Devlet ormanlarına aid 24,25,26,28,33,35,36,41 ve 42 inci maddeler hükmü umumi ormanlarda da tatbik olunur.

Madde 54- Umumi ormanlarda Devlet ormanlarına ait 23 üncü maddede yazılı şekilde istifade edeceklere izin verme selâhiyeti memurlarına aittir. Ancak müesseseler Orman Umum Müdürlüğünün bu ormanlara zarar gelmemesi bakımından nu nevi istifadelerin tahdidi veya tanzimi yolunda göstereceği tedbirlere riayete mecburdurlar.

Madde 55- Umumi orman sahipleri icab ederse bedel tarifesini kendileri yaparlar.

ÜÇÜNCÜ FASIL

İşletme ve İmar İşleri

Madde 56- Umumi ormanları ya sahipleri işletilir veya işletmeyi başkasına verebilirler. Ancak bunlar orman idaresi tarafından parasız olarak tanzim edilecek amenajman planlarına göre işletilir. Bu plânlara göre işletilir. Bu plânlara riayeti idare kontrol eser.

Madde 57- Umumi orman sahipleri orman idaresinin nezaretli altında ve göstereceği şekilde ormanlar imar etmek , vasıflarını yükseltmek ve ormanlar içinde mevcut yaylak, kışlak ve mer'a haklarının istimaline hâlel vermemek şartile orman sınırları içindeki açık ve yangın görmüş ve seyrekleşmiş kısımları ağaçlandırmak vazifesiyle mükelleftirler.

Madde 58- Bilûmum masrafları varidatından mahsup edilmek ve varidat fazlaları kendilerine verilmek üzere sahiplerinin teklif ve rızaları üzerine bu kabil ormanların korunmaları, fenni idareleri ve işletilmeleri orman idaresince deruhde olunabilir.

Madde 59- Umumi ormanların toprağı ile birlikte şahıslara veya müesseselere devir ve temlik İcra Vekilleri Heyetince izin almağa bağlıdır.

Dördüncü Kısım

Vakıf Ormanlar

BİRİNCİ FASIL

Vakıf ormanların idareleri ve tabi olacağı hükümler

Madde 60- Evkafi sahiha ormanlarile hukuku tasarrufiyeleri mevkuf olan ormanlar hususi orman hükmüne tabi olup bunların idare, muhafaza ve işletilmeleri mütevellilerine veya Evkaf Umum Müdürlüğüne aittir.

Madde 61- Yalnız aşar ve rüsumatı mevkuf olan ormanlar devletin olup bunlar Devlet ormanları hakkındaki hükümlere tâbidir.

Madde 62- Evkat'ı mazbuteden olan vakıf ormanlarının bilumum masrafları varidatından mahsub edilmek ve varidat fazlalatı evkafa verilmek üzere fenni idareleri, korunmaları ve işletilmeleri hususunun orman idaresine verilmesine İcra Vekilleri Heyetince karar verilebilir.

Beşinci Kısım

Hususi Ormanlar

BİRİNCİ FASIL

Sınırlama ve Harita

Madde 63- Hususi orman sahipleri bu kanunun mer'iyeti tarihinden itibaren iki sene içinde ormanlarının sınırlarını tahdid ederek bu sınırları hendek açmak, kuru duvar yapmak, sabit kayalar üzerine hakketmek veya yeniden sabit işaretler dikmek suretile belli etmeğe mecburdurlar.

Madde 64- Hususi orman sahipleri nizamname ile tesbit olunacak zaman ve şekilde ormanlarının haritalarını yapıp orman idaresine vermeğe mecburdurlar. Bu müddet içinde yaptırıp vermedikleri takdirde bu ormanların haritalarını orman idaresi tarafından yaptırılır ve masrafları sahiplerinden alınır.

İKİNCİ FASIL

İdare ve Korunma

Madde 65- Hususi ormanların idareleri korunmaları ve işletilmeleri bu kanun hükümlerine göre sahiplerine aittir.

Madde 66- Hususi orman sahipleri 52 nci maddede gösterilen nisbet ve genişliğe göre tutacakları bekçi, bekçibaşı, mühendis veya Fen memuru ile ormanlarını muhafaza ve idareye mecburdurlar. Bunların nizamnamede gösterilecek şerait ve evsafı haiz olmaları ve orman idaresince kabul edilmiş bulunmaları lâzımdır. Koruma işini orman sahipleri yapmadığı takdirde bu iş orman idaresince deruhde olunur ve masrafı sahiplerinden alınır.

ÜÇÜNCÜ FASIL

İşletme ve İmar işleri

Madde 67- Hususi ormanlar sahipleri tarafından yaptırılıp orman idaresince tasdik olunacak amenajman plânlarına göre işletilir. Bu plana riayeti idare kontrol eder. Tayin olunacak müddet içinde bu plânları yaptırıp tasdik ettirmiyenlerin amenajman plânları orman idaresince yapılır ve masraf kendilerinden alınır.

Madde 68- Devlet ormanları hakkındaki 24,26,28,33,35,41 inci maddelerle parası verilmeden kaydı müstesna olmak üzere 36 ıncı maddesi ve son fıkrası hükmü müstesna olmak üzere 42 inci madde hükümleri hususi ormanlarda da tatbik olunur.

Madde 69- Hususi ormanların sahipleri isterlerse bilûumum masrafları varidatından mahsup edilmek ve varidatı fazlaları kendilerine verilmek üzere bu ormanların fenni idareleri, korunmaları ve işletilmeleri orman idaresince deruhte olunabilir.

Madde 70- Hususi ormanların ruhsatname ve nakliye tezkereleri hususi olarak diğer ormanlarınkinden ayırt edilecek bir şekilde yapılır.

Madde 71- Sahipli kuru ormanları bin ve baltalıklarda iki yüz hektardan küçük parçalar teşkil edecek şekilde ne parçalanıp satılabilir ve ne de mirasçılar arasında taksim olunabilirler. Madde 72- Sahipli ormanların satışları ve intikalleri tapu memurluklarınca aid oldukları mahalli orman idaresine bildirilir.

Madde 73- Hususi orman sahipleri orman idaresinin vereceği plân dairesinde ormanlarının kat'iyat veya yangın sebebiyle seyrekleşmiş kısımlarını ağaçlandırmağa ve mevcut ağaçların muhafazası için lâzım gelen imarları yapmağa mecburdurlar.

Madde 74- 71 inci maddede yazılı veya daha fazla miktarda olan sahipli ormanların sahipleri müteaddit olursa bunlar içlerinden birini veya bir başkasını orman idaresine karşı mes'ul bir müdür olarak göstermek mecburiyetindedirler. Göstermedikleri takdirde orman idaresinin şeriklerden birisini mes'ul müdür seçmeğe hakkı vardır.

Madde 75- Sahipli ormanlarda bunların sahipleri orman mühendisleri tarafından verilen raporlarla tespit edilecek emraz ve haşeratın tedavi ve imhasını ve her türlü tathirat icrasını temine mecburdurlar. Tayin edilecek müddet içinde orman sahipleri bunları yapmazlarsa bu işler orman idaresince yapılır ve masrafı kendilerinden alınır.

Madde 76 –Vakıf ve şahıslara ait ormanlardan, amenajman planlarında senelik tahammül olarak tespit bulunan kerestelik ve mahrukat miktarından ormanın bulunduğu mıntaka Devlet kaim ağaç tarifesinin dörtte birini ormanın işletilip işletilmemesine bakılmaksızın her mali sene için maktuan orman hasılat resmi olarak iki taksitte alınır. Taksidin bir mali yılbaşında, diğeri altı ay sonra alınır. Gününde bu resmi vermeyenler hakkında Tahsili Emval Kanunu tatbik olunur.

Altıncı Kısım

Müşterek hükümler

BİRİNCİ FASIL

Ağaçlandırma ve imar işleri

Madde 77- Orman Umum Müdürlüğü Devlet ormanlarının vasıflarını yükseltmek ve mevcut yaylak, kışlak ve mer'a haklarının istimaline hanel vermeme şartı ile orman sınırları içindeki açık yangın görmüş ve seyrekleşmiş kısımları ağaçlandırmak vazifesile mükelleftir.

Madde 78- Orman mefhumu dışında kalan yerlerde Devletin herhangi bir dairesi tarafından herhangi bir orman yetiştirilmesine lüzum gösterilirse buna Vekiller Heyetince karar verdikten sonra istimlak ve tesis masrafları alakalı daireye ait olmak üzere Orman umum Müdürlüğüne hazırlanacak ve Ziraat Vekaletince tasdik edilecek ağaçlandırma planlarına göre o yerler orman idaresi tarafından ağaçlandırılır ve buralar orman siciline alınarak hasılatı bakım masrafına karşılık olmak üzere orman idaresine bırakılır.

Madde 79- Devlet ormanlarının sınırları içindeki ırmak ve çay kenarlarını ve bunların kaynaklarını tanzim etmek, sellerin husulüne ve yer kaynaklarına mani olacak her türlü tahkimat ve imalatı yapmak orman idaresinin vazifesidir. Ancak Devlet ormanı içinden geçen şimendifer hattının, şosaların ve her nevi tesisatın tahkimi ve tamiri orman idaresine malumat verilerek alâkadar daire veya bunların sahipleri tarafından yapılır.

Madde 80- Muayyen bir ormanı olmıyan ve muhiti itibari ile ağaçsız olan mıntikalardaki köy ve belediyeler kendi hudutları içinde en az beş hektar vüsatinde bir orman yetiştirmekle mükelleftirler. Bu mükellefiyete tabi olacak köy ve belediyeler ve bunların yetiştireceği ormanın cinsi ve yeri orman idaresinin en büyük memurunun iştirakı ile vilayet ve kaza idare heyetlerince belli edilir. Bu suretle orman yetiştirecek yerlerde, bu işe elverişli, Devlete ait arazi mevcut ise bu arazi ,menşei ne olursa olsun köy veya belediye şahsiyeti hükmiyesi

namına meccanen terk ve temlik olunur. Verilecek arazi miktarının ihtiyaca göre mahallî idare heyetleri tayin eder. Böylece arazi temin edemeyenler intifai umuma ait yerlerle köyün ve belediyenin gelir kaynağı olan yerlerden fazlasını kısmen veya tamamen köylerde ihtiyar heyetleri, belediyelerle belediye meclisleri kararı ve en büyük mülkiye memurunun tasdiki ile bu işe tahsis edebilirler. Bu yollardan birisi ile arazi temin edemeyen köy veya belediyeler, bu iş için icab edecek araziye köy ve belediyelerin istimlak kanunlarına göre istimlak kanunlarına göre ve istimlak suret ile tedarike mecburdurlar.

Madde 81- Orman idaresi, orman yetiştirecek olan köy ve belediyelerin fidan ihtiyaçlarını karşılamak üzere orman fidanlıkları tesisine mecburdur, Fidanlıkların tesisine bu kabil köy ve belediyelerle yakınlığı ve fidanların cins ve nev'ini tayinde muhite uygunluğu gözetilir. Fidanlar, alâkalılara fidanlıkta bedelsiz tevzi olunur.

Madde 82 – Orman yapılacak olan bu sahalar, orman memurunun, bu memurun bulunmadığı yerlerde ziraat memurunun daimi murakabesi altındadır. Ancak, ağaçlandırılacak yerlerin ağaçlandırılması korunması ve yetiştirilmesi ve bunlara ait masrafların köy ve belediye bütçelerine konma tarzı Dahiliye ve Ziraat Vekâletlerince müştereken hazırlanacak talimatname ile tespit ve tanzim olunur.

Madde 83 – Şimendifer idareleri, Devlet, Vilayet, belediye ve köyler yeniden yapacakları demiryolları ve şoselerin kenarlarına fidan dikmek, bunları yetiştirmek ve korumakla mükelleftirler. Şimdiye kadar yapılmış olan demiryolları ve şose kenarlarını da böylece tedricen ağaçlandırmaya mecburdurlar.

Madde 84- Ağaç sevgisini körpe ve genç dimağlara kuvvetle aşılacak için bütün ilk ve orta mektep talebeler ile askerlere ağaçların faydalarını zihinlere yerleştirecek dersler okutturulması, bahçeleri müsait ise mektep ve kışlalarla her yıl ağaç diktirilmesi ve bunların korunması için Ziraat Vekâleti ile birlikte Milli Müdafaa ve Maarif Vekâletleri bir program hazırlayıp tatbik ederler.

Madde 85- Her Vilâyette valiler senenin muayyen mevsiminde ağaç bayramı tertip etmekle mükelleftirler. Bu bayramlarda her vatandaş avlusuna, yol kenarlarına, boş yerlere ağaç dikmeye ve bunları koruyup yetiştirmeye davet olunur. Fazla ağaç yetiştirenlere mükâfatlar verilir. Bayramın ne zaman başlayacağı, kaç gün devam edeceği ve ağaç yetiştirenlerden kimlere ne miktar mükâfat verileceği vilâyet idare heyetlerince tespit ve ilan edilir. Hususi idareler belediyeler, köy ihtiyar heyetleri bu bayramlar için lüzumu olacak fidanları ve

verilecek mükâfatı temin ve tedarik ederler. Ziraat Vekâletinin fidanlıklardan da mümkün mertebe istifade olunur.

Madde 86 – En ufak parçası yarım hektardan ve parçaları yekûnu bir hektardan aşağı olmamak şartı ile yeni ağaçlandırılan arazi sahibi, teşcirden itibaren yirmi sene için bu sahalara ait bütün vergilerden muaf tutulur. Bu sahaları orman halinde muhafaza etmeyenlerden vergi muafiyeti kaldırılır. Hali arazide ağaçlandırma yapmak isteyenler vali veya kaymakama müracaat ederler. Bu yerlerin hali araziden olduğu anlaşıldıktan sonra orman memurları tarafından yapılacak ağaçlandırma planına göre ağaçlandırma işine vilayet veya kaza idare heyetlerince izin verilir. Orman teşkilâtı bulunmayan vilâyetlerde ağaçlandırma planını ziraat memurları yapar Planlar meccanen yapılır. Ağaçlandırılan saha ağaçlandırılmasını takip eden beşinci senenin sonunda idare heyetleri kararı ile ağaçlayana temlik edilir. Ağaçlanan sahayı orman halinde muhafaza etmeyenlerden temlik edilen yer geri alınır.

Madde 87 –Orman sınırları dışında olup da yeniden orman yetiştirilmesine Vekiller Heyetince karar verilecek olan yerler Orman Umum Müdürlüğünce hazırlanıp Ziraat Vekilliğince tasdik edilecek ağaçlandırma planlarına göre orman idaresi tarafından ağaçlandırılır. İKİNCİ FASIL Orman Yangınlarının Söndürülmesi

Madde 88- Ormanların içinde ve yakınında ateş veya yangın görenler bunu derhal orman idaresine veya en yakın muhtar, Jandarma daireleri veya mülkiye âmirlerine haber vermeğe mecburdur.

Madde 89- Ormanlarda yangın olduğunda yangına yakın köy ve beldelerin 18 yaşını bitirip elli yaşını doldurmamış bütün erkek nüfusu beraberlerinde mevcut balta, kürek, kazma, testere gibi yangın söndürmeğe yarayacak aletleri ile yangın yerine gitmeğe ve yangını söndürmeğe mecburdurlar. Bu gelenler yangını söndürmeğe kâfi gelmezse daha ilerideki köy ve belde halkından mükellef olanlar da yangın yerine gönderilirler. Aynı şekilde vali, kaymakam, nahiye müdürü ve köy muhtarları ve civarındaki asker ve jandarma kıt'a kumandanları yangın mahalline yardımcı göndermeğe ve icabında bizzat gitmeğe mecburdurlar.

Madde 90- Yangın söndürülmesinde çalışanların bu yüzden hasara uğrayan malları Devlet ormanlarında orman idaresi; diğer ormanlarda alâkalıları tazmine mecburdurlar.

Madde 91- Ormanlarda yangın söndürülmesi için gidecekleri muayyen tarifeli vasıta ile hareket ettikleri takdirde ücretli orman idaresi tarafından ödeneceği gibi müstacel zamanlarda salâhiyetli memurların görecekları lüzum üzerine bunlar kamyon, araba gibi vasıtalarla da giderilebilir. Bunların ücreti de orman idaresi tarafından ödenir. Bunlara söndürme işinde çalıştıkları müddetçe Devlet ormanlarında orman idaresi, diğer ormanlarda alâkalılar tarafından parasız ekmek verilip başkaca ücret verilmez.

Madde 92- Yangın söndürülürken sakatlananlara sakatlık derecesine göre ve ölenlerin ailesine, polis ve jandarma efradına verilen tazminat kadar Devletçe para verilir. Yaralananlar en yakın hastaneye sevk edilir. Bütün hastaneler bu gibi sakatlananları hemen kabule mecburdur. Devlet ve âmme müessesesi hastanelerinde bunlar parasız bakılır. Hususi hastanelerde bakma parasını orman idaresi öder.

Madde 93- Orman yangınları için çekilen telgrafları, telgrafhane, demiryolu istasyon memurları parasız ve acele çekmeğe ve telgrafı alan memurlar da bunu hemen mahalline göndermeğe mecburdurlar.

Madde 94- Mahalli Hükümetin veya orman memurlarının sevk kâğıdı üzerine istasyon memurları yangını söndürmek üzere gidecek olanları asker tarifesi ile ve mahsubu yapılmak üzere yangına civar olan mahalde indirmek şartı ile yolcu veya marşandiz katar ile göndermeğe mecburdurlar. Ormanlardaki artıkların temizlenmesi

Madde 95- Bütün ormanlarda yapılacak kesimlerden kalacak ve zarar verecek olan artıkların ya ormanın boş mahallinde toplatılması veyahut orman haricine çıkarılması mecburidir.

DÖRDÜNCÜ FASIL

Orman memurlarının tahlifi ve silah taşıma hakları

Madde 96- Bütün orman mühendis, fen memuru, idare, koruma memurları vazifeye başlamazdan evvel buldukları kaza ve vilâyet merkezlerindeki sulh hakimleri tarafından yemin ettirilerek buna dair kendilerine bir vesika verilir.

Madde 97- Bütün ormanlarda vazife gören memur ve müstahler memuriyet derecesine göre şekilleri nizamname ile tespit edilecek elbise giyeceklerdir. Bunların her birisi Orman Umum Müdürlüğünce verilmiş bir hüviyet cüzdanı taşıyacaklardır.

Madde 98- Orman mühendis ve fen memurları ile idarece münasip görülecek diğer memurlar, bekçibaşılar ve bekçiler Hükümetin seçeceği bir silah ile teçhiz olunurlar. Orman bekçileri ve bekçibaşları orman suçlarına ait delilleri bir zabıt varakası ile tespit, müsadere icap eden malları zabıt ve icabında suç faillerini yakalamak vazifesi ile mükelleftirler. Orman bekçileri ve bekçi başları kendi mıntıklarında dahilinde her nevi suç faillerinde yakalamakta zabitanın talep edeceği muaveneti yapmaya da mecburdurlar.

Madde 99- Her sınıf orman bekçi ve bekçibaşları muvazzaf oldukları orman mıntakalarında av tezkeresi olmayanların ve orman idaresinden izin almamış olanların avlanmalarını meneder ve zabıtai saydiye nizamnamesi hükmüne göre bu gibilerin av silahların dahi müsadereye salâhiyetlidirler.

Madde 100- 98 inci maddeye göre silah taşımaya salâhiyetli olan orman memurları kendilerine verilen silah ve levazımını temiz tutmağa mecburdurlar. Bunların hiçbir sebep ve bahane ile başkalarına veremez ve satamazlar. Aksi harekette bulunanlar inzibati cihetten 2049 numaralı kanun hükümlerine ve cezai cihetten de Türk Ceza Kanunu hükümlerine tâbi tutulurlar. Madde

101- Silah taşımaya salâhiyetli olan orman memurları ancak Türk Ceza Kanununun 49 uncu maddesinde yazılı hallerde silahlarını kullanabilirler. Madde 102-Umuma mahsus ormanlarla hususi ormanlardaki bekçi ve bekçibaşları dahi Devlet ormanlarındaki bekçi ve bekçibaşların vazife ve salâhiyetlerini haizdirler.

BEŞİNCİ FASIL

Cezai Hükümler

Madde 103- Bu kanunun ikinci maddesine göre ağaç kat'iyatı orman idaresinin iznine tâbi tutulan mıntikalardaki ağaçları bu idareden izin almadan kesenler, sökenler veya bu ağaçların kurummasını icab ettirir işleri yapanlar Ceza Kanununun 516. maddesinin 1 inci fıkrasında yazılı ceza ile cezalandırılır. Eğer bunları ağaçların sahipleri yaparlarsa bir aya kadar hafif hapis veya 20 liradan 100 liraya kadar hafif para cezasına mahkûm edilirler.

Madde 104- 17,18 ve 19 uncu madde hükümlerine göre zati ihtiyaçları kendilerine verilen kerestelik ağaç veya mahrukatı başkasına satanlar, satılan şeyin miktarı nazarı itibara alınarak 100 liraya kadar hafif para cezası ile cezalandırılır.

Madde 105- Ormanlardaki yaş ağaçların kabuğu soyanlar ve bu ağaçları yaralayanlar, boğanlar, tepelerini veya tek mil dallarını koparanlar veya kesenler bunlardan çıra ve yalamuk çıkarıcılar, burç alanlar, orman örtüsünü kaldıranlar, orman toprağını kuvvetlendirmek için dikilen her çeşit nebatları zedeleyenler veya koparanlarla ruhsatsız ağaç kesenler yapılan zararın ehemmiyeti nazarı itibara alınarak bir haftadan altı aya kadar hapis ve beş liradan beş yüz liraya kadar ağır para cezası ile cezalandırılır. Ağaç kesmeden gayri hallerde yapılan zarar çok hafif olursa yalnız para cezası hükmedilir. Bu suretle çıkarılan ağaç ve mahsullerin musaderesine de karar verilir. Talep halinde ayrıca tazminata da hükmolunur. Bu tazminat Devlet ormanları için yapılan mıntika tarifesinde gösterilen bedeldir.

Madde 106- Geçen maddede yazılan işleri orman sahipleri yaparsa yapılan zararın miktarına göre bir haftadan üç aya kadar hapis veya beş liradan beş yüz liraya kadar ağır cezayı nakdi ile cezalandırılırlar.

Madde 107- İzin almadan 23 üncü maddede yazılı işleri yapanlarla bu işleri yapması için orman idaresince tayin olunacak şartlara riayet etmeyenler bir aya kadar hafif hapis veya 30 liraya kadar hafif para cezası ile cezalandırılır ve bu suretle çıkarılan mahsullerin müsaderesine de karar verilir.

Madde 108- 24 üncü maddeye göre izin almadan ormanlarda maden veya taşocakları açanlar elli liradan iki yüz liraya kadar ağır para cezası ile cezalandırılırlar ve açtıkları ocaklar kapatılır başkaca zarar gelmiş ise tazmin ettirilir. İzinle bu nevi ocakları açanlar tayin olunacak tedbirlere riayet etmezlerse bu cezanın yarısı hükmolunmakla beraber bu tedbirlere riayet edilinceye kadar ocakları idarece işlemekten menolunur.

Madde 109- 25 inci maddede yasak olduğu yazılı işleri yapanlarla bu maddede yapılması izne bağlı işleri izinsiz yapanlar 15 günden bir seneye kadar hapisle cezalandırılır ve talep halinde zarar varsa tazminatta da hükmolunur.

Madde 110- İzin almadan 26. maddede yazılı yerlerde fabrika yapanlar 100 liradan 500 liraya kadar ağır para cezası ile cezalandırılır ve fabrikanın işlemesi men edilir. Bu yerlerde izinle yapılan fabrikalardan çıkan zararlı gazları orman idaresince tayin olunacak müddet içinde izale etmeyenlerden 50 liradan 200 liraya kadar hafif para cezası alınır ve zarar izale edilinceye kadar idarece fabrika işlemekten menolunur.

Madde 111- 28 inci maddede yazılı işleri izin almadan yapanlar Türk Ceza Kanununun 526. maddesinin 1 inci fıkrasındaki ceza ile cezalandırılır ve açılmış olan ocak kapatılır.

Madde 112- Devlet çekici ile damgalanan ağaçları keserken bu damgayı 34 üncü maddede yazılı şekilde dip kütükte bırakmayan veya yüksek kesenlerde nakliye tezkeresi almaksızın ormandan ağaç çıkarılan ruhsatsız ağaç kesenlere verilecek ceza ile cezalandırılır. Nakliye tezkeresiz çıkarılan ağaçların müsaderesine de karar verilir.

Madde 113- Ormanda kesilen ağaçlardan yapılacak tomrukları damgasız olarak istif mahalline veya başka tarafa götürülenler her nevi ormanlarda 41 inci madde hükmüne muhalif hareket edenler 5 liradan 25 liraya kadar hafif para cezası ile cezalandırılır. Damgasız nakledilen tomrukların müsaderesine de karar verilir.

Madde 114- 42 inci maddeye göre izin almaksızın her nevi ormanlara kasteden hayvan sokanlar sokulan hayvan adedi nazarı itibara alınarak bir aya kadar hafif hapis ve elli liraya kadar hafif para cezası ile cezalandırılır. Kayıtsızlık ve teseyyüp eserile hayvan girmiş ise veya mezkûr maddede yazılı surette gösterilecek şart ve tedbirlere riayet edilmemişse yalnız para cezası hükmolunur.

Madde 115- Ormanların içinde veya yakınında ateş veya yangın alâimi görüp de bunu 88 inci maddede yazılı yerlere haber vermeyenler veya söndürülmesi mümkün olup da bunu söndürmeyenler 50 liraya kadar hafif para cezası ile cezalandırılır.

Madde 116- 89 uncu maddeye göre ormanlarda vukuua gelecek yangınları söndürmek için salâhiyetli memurlar tarafından yangın mahaline gitmeleri emrolunduğu halde gitmeyenlerle gidip de çalışmayanlardan kaymakam veya valinin kararı ile 5 liradan 10 liraya kadar hafif para cezası alınır. Bu kararlar kat'idir. Mezkur maddede yazılı memurlardan yangın yerlerine yardımcı gönderiyenlerle alakâ göstermeyenler Türk Ceza Kanununun 230 uncu maddesinin 2. fıkrasına göre cezalandırılır.

Madde 117- Muhafazaya ayrılmış ormanlarda ormanlara müteallik suçları işleyenlerin müstehak olacakları ceza üçte birden yarıya kadar artırılarak hükmolunur.

Madde 118- 63 üncü maddede yazılı müddet içinde ormanlarının sınırlarını muayyen işaretlerle belli etmeyen orman sahiplerinin 20 liradan 200 liraya kadar hafif para cezası alınır. Bu cezanın infazından sonra altı ay içinde yine bu mükellefiyeti ifa etmezlerse verilecek ceza 50 liradan eksik olmaz.

Madde 119- Hususi orman sahiplerinin 73 üncü madde hükmüne göre mükellef oldukları ağaçlandırma ve imar işlerini tayin olunacak müddet içinde verilecek plân dairesinde yapamadıkları ve 95 inci madde hükmüne göre temizleme mükellefiyetini yine tayin edilecek müddet içinde ifa etmedikleri takdirde kendilerinden 10 liradan 200 liraya kadar hafif para cezası alınır. Bu cezanın infazından sonra kendilerine yeniden verilecek münasip mühlet içinde yine yapmazlarsa bu işler orman idaresi tarafından yapılır ve masrafı kendilerinden alınır.

Madde 120- 105, 106, 107,112 ve 113 üncü maddelere göre müsadere karar verilecek olan malları bunları kanunsuz olarak kesildiğini, nakledildiğini veya toplandığını bildiği halde satın alanlar, taşıyanlar, işleyenler, kabul edenler veya gizleyenler bu malların miktarına göre beş liradan 200 liraya kadar ağır para cezası ile cezalandırılır ve malların bunların elinden müsadere karar verilir. Müsadere olunacak malları taşıyan vasıtalar dahi suçtan medhali olmayan kimselere ait olmamak şartı ile zabt ve müsadere olunur.

Madde 121- Ormanlardan verilen ağaç ve sair mahsulâtı tayin edilen müddetler içinde makbul mazereti olmaksızın çıkarmayanların bu malları orman idaresince ya istif mahalline veyahut da münasip bir mahalle naklettirilir ve masrafı kendilerinden alınır. Keyfiyet mal sahibine yazı ile bildirilir. İhbardan sonra vuku bulan her türlü zarar ve ziyandan Devlet mes'ul olmaz.

Madde 122- Ağaçlara vurulan resmi damga ve numaraları bozanlar ve orman sınırlarındaki taksimat ve saireye mahsus işaretleri ve levhaları kaldıranlar, belirsiz edenler, yerlerini değiştirenler bir aya kadar hafif hapis ve 50 liraya kadar hafif para cezası ile cezalandırılır.

Madde 123- Orman içinde kimlerin ne gibi ahvalde ateş yakacaklarını ve bu gibilerin ne gibi tedbirlerle riayet edeceklerine dair nizamnamede gösterilecek şart ve ihtiyati tedbirlere riayet etmeyerek ateş yakanlar ve ormanlar içine sönmemiş sigara atanlar Türk ceza kanununun 566. maddesinin birinci fıkrasına göre cezalandırılır.

Madde 124- Orman mühendislerinin gösterecekleri lüzum üzerine mahallin en büyük mülkiye memuru kuraklık veya yangın olup da henüz söndürülmemiş fakat sirayet ihtimalleri tamamen bertaraf edilmemiş olmak gibi fevkalâde zamanlarda muayyen bir müddet için ormanlara girmeği men ve oralardaki işleme ameliyatının tadilini emredebilirler. Bunlara riayet etmeyenlerden 50 liraya kadar hafif para cezası alınır.

ALTINCI FASIL

Suçların Takibi

Madde 125- Orman bekçileri ve bekçibaşları orman suçlarına aid tutacakları zabıt varakalarını zaptedeceklerini alâti cürmiye ve nakil vasıtaları ile derhal bağlı olduğu âmire gönderirler. Âmir de vakit geçirmeksizin bunları Cumhuriyet müddeiumumisine tevdi eder. Hüviyeti anlaşılmayan suçluları en yakın zabıta merkezine götürmeğe salahiyetlidirler.

Madde 126- Bu kanunda cezaları tayin edilen orman suçlarına müteallik davalar sulh bâkimleri tarafından görülür. Orman suçlarına aid davalar mahkemelerce acele mevaddan sayılır.

Madde 127- Orman suçlarından dolayı tutulan ağaç, tomruk, kereste, mahrukat vesair mahsulat ile nakil vasıtaları bekçi ve bekçibaşları tarafından zaptedilerek muhafaza edilmek üzere en yakın belediyeye veya köy muhtarına veya muhtarın vekiline bu da bulunmazsa ihtiyar heyeti azasından birine makbuz mukabilinde teslim olunur. Bunlardan çürüyecek ve bozulacak olanlarla muhafazası müşkül bulunanlar sulh mahkemesi kararı ile en yakın Pazar mahaline götürülerek idarenin satış komisyonu marifeti ile ve açık artırma ile satılır. Masraflar çıktıktan son a geri kalan para emanet olarak bankaya yatırılır. Mahkemece bunların iadesine karar verilirse mevcut olan aynen satılanların bedelleri iade olunur ve nakil masraflarından başka hiç bir masraf alınmaz.

Madde 128- Orman içinde kim tarafından kesildiği veya hazırlandığı belli olmayan ağaçları ve sair orman mahsullerini orman idaresi usulen satar. Bunların bedeli irad kaydolunur.

Madde 129- Orman bekçi ve bekçibaşları ormanlar içinde hüviyeti anlaşılamayan ve hal vaziyetleri şüphe uyandıran kimseleri en yakın köy muhtarına veya ihtiyar heyetine veya zabıta merkezine götürüp teslimi salahiyetlidir. Muhtar veya ihtiyar heyetlerinde hüviyetlerini tespit edemedikleri bu gibileri zabıtaya teslim ile mükelleftirler.

Madde 130- Ormanlarda başıboş görülen hayvanlar en yakın köy muhtarına veya belediyelere makbuz karşılığı teslim olunur. Hayvan sahibi zuhur edip zabıt varakasını imza ederse hayvan kendisine verilir. Muhtara veya belediyeye tesliminden itibaren 15 gün içinde sahibi bulunmayan hayvanlar idarece usulen satılarak bedeli bankaya yatırılır. Bankaya yatırıldıktan sonra bir sene içinde sahibi zuhur ederse bu bedel orman idaresince irad kaydolunur. Hayvan sahibi bakma masraflarını ödemeğe mecburdur.

Madde 131- Orman suçlularından mütevellid aranmayı icap ettiren haller. Ceza Muhakemeleri Usulü kanununun 97. maddesinde yazılı tehirinde mazarrat umulan hallerden sayılır ve bu aramaları, orman bekçi ve bekçibaşlıları mezkûr 97. madde hükmüne tevfikan yaparlar.

Madde 132- Bu kanunda cezalıları tayin olunan orman suçluları için dava müruru zamanı bir sene ve ceza müruru zamanı iki senedir.

Muvakkat hükümler

Muvakkat madde 1- Mülkiyeti Devletten başkasına aid ve bu kanunun mer'iyeti tarihinde mevcut olan ormanlardan :

A – Devlet ormanlarına bitişik olanlar ; köylülerin şahsî mülkiyetinde olup da sahaları miktarı elli hektarı geçmeyen hariç olmak üzere miktarları ne olursa olsun.

B – Devlet ormanlarına bitişik olmayanlar; sahaları miktarı bin hektarı geçenler Devletçe istimlâk olunur. Köy ve belediye orta malı ormanlarla mazbut vakıflardan olan ormanlar bu hükümden müstesnadır. Bu istimlâk muameleleri kanunun mer'iyeti tarihinden itibaren nihayet iki sene içinde ikmal olunur.

Muvakkat madde 2 - Birinci muvakkat madde mucibinde istimlâk edilecek olan ormanların istimlâk bedeli 1936 mali yılındaki arazi vergisine esas olan kıymettir. İstimlâk edilecek ormanın 1936 mali yılında arazi vergisine matrak olacak kıymeti bulunmadığı takdirde bu kıymet 2901 numaralı Arazi Tahrir Kanununda yazılı tahrir komisyonları marifeti ile 1331 yılı rayicine göre takdir edilerek usulü dairesinde kat'iyet iktisap ettikten sonra bunun 6 misli istimlâk bedeli addolunur.

Muvakkat madde 3 – İstimlâk edilecek ormanlar Ziraat vekaletince muhallinin en büyük mülkiye memuruna bildirilir. Bunlar tayin olunan kıymeti gösterir ihbarname ile bir ay içinde ferağ muamelesinin icrası lüzumunun usulü dairesinde sahibine tebliğ ederler. Bir ay içinde ferağ muamelesi icra etmeyenlerin rıza ve muvafakatlarına bakılmayarak istimlâk bedeli Ziraat Bankasına tevdi edildikten sonra bu ormanlar Hazine namına bir gûna harç ve resim alınmaksızın tapuda tescil edilirler.

Muvakkat madde 4 – Ormanların Devlet tarafından işletilmesi bütün ormanlar için def'aten tatbik edilmeyip Vilâyetler üzerinde tedricen tatbik olunur ve nihayet on sene içinde ikmal edilir.

Muvakkat madde 5 – Bu kanun mer'iyet mevkiine girdiği tarihten evvel mukavele ile işletmeleri hakiki veya hükmi şahıslara verilmiş olan Devlet ormanlarının işletmeleri eğer mukavelelerindeki müddetler daha evvel hitam bulmuyorsa nihayet on seneyi geçmemek üzere İcra Vekilleri Heyeti kararı ile bu şahıslar uhdesinde bırakılır. Bu hükümlere göre mukaveleleri feshedilecek olanlara verilecek tazminat bu işletme için orada yaptıkları lüzumlu tesisat ve inşaatın mukavelenin feshedildiği zamanki bunların mukavele şartlarına göre Devlete intikal edip etmeyecekleri de nazaran alınarak takdir edilecek Kıymetlerinden ibaret olacaktır.

Muvakkat madde 6- Devlet işletmesinin henüz teessüs etmediği yerlerde memleketin umumi veya mahallî kereste veya mahrukat ihtiyacı göz önünde tutularak tahammülleri müsait olan ormanlardan muvakkat plân ve raporlarla ve kısa müddetli mukavelelerle kerestelik veya mahrukat ağaçları satışa çıkarılır. Bunlardan başka maden ocaklarında kullanılacak direklerle resmî dairelerin telefon ve telgraf direkleri, travers ve köprü ve tünel ihtiyaçları için tahammülleri müsait olan ormanlardan tarife bedelile ağaç verilir.

Muvakkat madde 7 – Devlet işletmesi henüz teessüs etmeyen yerlerde (18) inci maddenin 1 inci fıkrası ile (19)uncu maddede yazılı kimselere ihtiyaçları için o maddelerde gösterilen bedel ile kerestelik veya mahrukat için ağaç verilir. (18) inci maddenin 2inci fıkrasında yazılı geçimleri öteden beri kendi vasıtaları ile iç pazarlara getirilip sattıkları kereste, odun ve kömüre bağlı olan köylülerin iştirak edebileceği miktarda kerestelik veya mahrukat için ağaçlar satışa çıkarılır.

Muvakkat madde 8 – Plânları yapıp tasdik edilinceye kadar vakıf ve hususi ormanlardan 76 ıncı madde mucibince alınacak hasılat resmî yerine katedecekleri kerestelik ve mahrukat için Devlet ormanları kaim ağaç tarifesinin nısfı orman hasılat resmi olarak tahsil olunur.

Son maddeler

Madde 133- Bu kanun tatbik suretini gösterir bir nizamname yapılır.

Madde 134- 1Kânunusani 1285 tarihli Orman Nizamnamesi ve zeyilleri ve tersane ve tophane idarelerine muktazi kerestenin tedarik ve itasına dair 1Kânunusani 1285 tarihli nizamname ve devairi resmîyeye lüzumu olan ve fıkara ahaliye tevzi edilecek mahrukat ile ciheti askeriyyeye lüzumu olan telgraf ve telefon direkleri ve mahrukatın bilmüzayede tarife bedeli üzerinden resmi alınarak ita edilmesine dair 109 numaralı kanun ve meccanen kereste kat'ına müsaade itasına dair 239 numaralı kanun ve Devlet ormanlarından köylülerin intifa

hakkına dair 484 numaralı kanun ile zeyli ve bilumum ormanların fennî usul dairesinde idare ve işletmeleri hakkındaki 504 numaralı kanun ile zeyli ve 2510 numaralı İskân Kanununun ormanlara taallük eden hükümlere bu kanuna muhalif bilumum ahkâm mülğadır.

Madde 135- Bu kanun hükümleri 1 Haziran 1937 tarihinden itibaren yürümeğe başlar.

Madde 136- Bu kanun hükümlerini ‘İcra Vekilleri Heyeti yerine getirir.

Orman Kanuna ek Kanun

Kanun No: 3444

Kabul tarihi : 13/6/1938 Neşri tarihi :25/6/1938

Madde 1 – 3116 sayılı kanununun 18 inci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir. Ormanların içinde veya orman sınırları köy ortasında ufki hattı müstakim üzerinde 10 kilometre uzaklığa kadar bulunan köylülere zati ihtiyaçları için dikili ağaçlara ait tarife bedelinin onda birini ve ayrıca kesme ve taşıma masraflarını ödemek şartıyla ormanların istif edilmiş yerlerinden veya orman memurunun göstereceği mahallelerden kerestelik, kaplık tomruk ve mahrukat verilir bu hudut dahilinde bulunan ve nüfusu iki binden az olan kaza merkezleriyle diğer kasabalar sakinleri dahil bu hükümden istifade eder. Aynı mesafe dahilinde bulunup da geçimleri, öteden beri, kendi vasıtaları ile pazarlara getirip sattıkları kereste, odun kaplık ve kömüre bağlı olan köylülere tam tarife bedeli alınarak izin verilebilir. Bu iznin ne hadlar dahilinde ve ne şartlarla verileceği talimatname ile tespit olunur. Ziraat Vekâleti, bu iznini, bu vaziyetteki köylülerin refah ve kalkınmalarına istihdaf eder tarzda yapacağı planlara uymaları ve aralarında bir veya müteaddid birlikler kurmaları ve işleme yerlerini ve çalışma tarzlarını göstereceği şekillerde islah etmeleri şartına bağlayabilir.

Madde 2 – Aynı kanun 36ncı maddesi sonuna aşağıdaki fıkra eklenmiştir: Orman idaresi nakliye tezkerelerine müsteniden müruriye tezkeresi verir. Orman malları aded, cins, nevi itibarı ile ibraz olunan nakliye veya müruriye tezkeresine tevafuk ettiği ve damgalı olduğu takdirde, heyeti umumiyesi üzerinden hacmen % 10 ve vezren % de 15’e kadar zuhur edecek fazlalık, nakliye veya müruriye tezkeresinde yazılı satış bedeli üzerinden orman resmi alınarak serbest bırakılır. Yukarı hadleri aşan miktar, bütün fazlalığa şamil olmak üzere kaçak addile müsadere olunur. Nakliye veya müruriye tezkeresine muvafık olup da damgasız olan emvalden cezaen ayrıca iki kat satış bedeli alınır. Orman sayılmayan manalardan

nakiller, ihtiyar heyetlerinden hiçbir resim ve resim ve ücrete tabi tutulmaksızın verilecek mazbatalarla yapılır.

Madde 3- 37. madde aşağıdaki şekilde tadil edilmiştir: Ormandan çıkan hasılatın bedel tarifeleri, mıntakalar itibariyle ve piyasa icaplarına göre Orman Umum Müdürlüğü tarafından tanzim edilerek Ziraat Vekâletince tasdik olunur.

Madde 4- 39 uncu madde sonuna aşağıdaki fıkra eklenmiştir: Aynı şartla ve keza bir bedel tesviyesine tabi tutmaksızın Ziraat Vekâleti ormanlarındaki kuru dal, kuru çalı çırpıların, orman tahrip etmeyecek tarzda toplanıp ormandan dışarı çıkarılması için köylülere izin verilebilir.

Madde 5- 127nci madde aşağıdaki şekilde tadil edilmiştir: Orman suçlularından dolayı tutulan ağaç tomruk, kereste mahrukat ve sair mahsulat ile nakil vasıtaları bekçi ve bekçibaşılar tarafından zaptedilerek muhafaza edilmek üzere en yakın belediyeye veya köy muhtarına veya muhtarın vekiline, buda bulunmazsa ihtiyar heyeti azasından birine makbuz mukabilinde teslim olunur. Bunlardan çürüyecek veya bozulacak olanlarla muhafazası herhangi yüzdenden mümkünsüz veya müşkül veya masraflı olanlar sulh hakimi izniyle en yakın Pazar mahaline götürülerek idarenin satış komisyonu marifeti ile ve açık arttırma ile satılır. Masraflar çıktıktan sonra geri kalan para, emanet olarak bankaya yatırılır. Suçlu lehine karar halinde müsadere edilmiş mallar mevcutsa, derhal satılmışsa bedeli iade olunur ve nakil masraflarından başka hiçbir şey alınmaz. Karar suçlu aleyhine olduğu takdirde ise müsadere edilmiş maddeler satılmamış ile satılarak, satılmışsa bedeli hazineye irad kaydolunur.

Madde 6 – Ziraat Vekaleti, lüzum göreceği ahval ve mıntakalarda İcra Vekilleri Heyetince de tasdik edilecek esaslar dahilinde, fabrika sahibi orman imalatçılarında aşağıdaki şartların tamamı veya bir kısmı mukabilinde tayin edeceği bedellerle, artırmamasız ağaç, tomruk ve ormanda kereste imalinden kalmış ve kalacak parçaları verebilir. İmalatçı tarafından Vekaletin tesbit ettiği imalat planının tatbik ve takibinin taahhüt edilmiş olması, Maliyet ve işletme şartlarının Vekaletçe kontrol edilmesinin kabul edilmiş olması, Vekaletçe tayin edilecek esas ve hadde uygun satış fiyatının stok tesisi ve sevk planının kabul edilmiş olması ,çalışan ormanda mevcut veya tahassül edecek enkaz ve parçaların kıymetlendirme ve sevk şartlarının kabul ve taahhüd edilmiş olması, Bir veya müteaddid birlik teşkil şartının kabul edilmesi.

Madde 7 – Doğrudan doğruya Devlet tarafından işletilecek ormanla millet sermayeli Türk şirketleri veya milli bankalarla müştereken işletilecek ormanlar ve Devlet orman işletmesi mütedavil sermayesine ait muameleler Muhasebei Umumiye, Artırma, Eksiltme ve İhale Kanunları hükümlerine tabi olmayıp İcra Vekilleri Heyetince tanzim olunacak kararnamelere ve hususi ticaret icaplarına göre yapılır. Bu işletmelere ait hesap devresi İlkteşrin bidayetinden, Eylül sonuna kadar devam eder. Bilançolar İlkteşrin bidayetinden itibaren dört ay içinde Divanı Muhasebata tevdi olunur. Divanı Muhasebat, bu bilançolar bu idarenin mevzuatına ve ticari işletmenin icaplarına göre tetkik ve muhakeme eder.

Madde 8 – Bu kanun neşri tarihinden muteberdir

Madde 9- Bu kanunun tatbıkına İcra Vekilleri Heyeti memurur

EK 3. Prof.Bernhard'ın Yasa Tasarısı**Bernard'ın Hazırladığı Kanun Tasarısı**

(1926)

1.Ormanların Tarifi

Haşep maddesi, bununla beraber tali ürünler alınmasına yarayacak; kendi kendine veya emekle yetişmiş, yetiştirilmiş, yetiştirilecek ve yetiştirilecek ağaç, ağaççıklar topluluğuna, toprakları ile beraber orman denir. Etrafı tamamen veya çoğunlukla ormanla çevrili arazide ormanların dış kenarlarında tenebbütü tabii ve orman inkişafının gerektirdiği miktar arazide ormandan sayılır.

II. Devlet Ormanları ve Tasarruf Hükümleri

2.Bütün ormanların devlet ormanı olması asıldır.

3.Devlet Ormanları arazileri ile birlikte şahıs ve müesseselere devir ve ferağı kanunla olur.

4.Devletin ormanlarla ilgili tasarruflarına karşı belirtilen iddialar beşinci fasılda gösterilen hakem hey 'etleri tarafından hal ve faslonulur.

5.Devletin ormanlarla ilgili, tasarruf ve temellük haklarına taarruz eden tüm iddialar bu kanunun mer'i yetinden itibaren bir sene içinde ilgilisi tarafından iktisat vekâletine yazılı olarak bildirilecektir. Yazılı olmayan her türlü iddia hakkı sakıt olur.

6.Tasarruf hakkı kabul ve tasdik olunan ormanlara; keşif ve mesaha sonunda ölçülen miktar senettekinden az ise senet tahsis olunur. Çok ise senetteki kadar ölçülerek sınırlandırılır. Her iki halde de tapu idaresi kaydını tashih ederek tasarruf senedi verir. Mevcut ve hususi ormanlar hakkında da bu madde hükmü mer'i olacaktır. Hükme esas alınacak miktarlar kayıtlarda ki miktarlardır.

III-Devlet Ormanlarının Sınırlandırılması

7.Bu kanunun mer'i yetinden itibaren iki sene zarfında devlet ormanlarının sınırlandırılmasına başlanacaktır. En geç on senede bitirilecektir. Orman sınırları arazide belirli şekilde tesbit edilecektir.

9.Devlet ormanlarının hudutları, arz üzerinde veya aerofotometri usulü ile elde olunacak haritalarla tesbit olunur.

10.Devlet Ormancılığının gayesi:

a)Yaşlı ağaçlardan tedricen faydalanmak, ormanları mükemmel bir faydalanma şekline getirmek. Faydalanma müddeti:

1)Kıymetli ağaç çeşitlerini daima muhafaza etmek

2)Çeşitleri doğada dağıldığı şekilde korumak

3)Faydalanılabilecek halde yeni ormanlar meydana getirecek şekilde mevcutların devamlılığını sağlayacak şekilde tayin olunacak.

b)İşletilen ormanlarda;

1) Mevcudun ıslahı ve bakımı,

2)Boşlukların doldurulması hususu sağlanacaktır.

c)1)Ormanlarda yol açma,2)Taşımaya elverişli suları tanzim etme, 3) Ağaçları taşımağa elverişli diğer tesisler kurma

d)Ormanları genel nakliyat şebekesine bağlamak, 2) Devlet ormanlarını yurt içindeki ihtiyacı karşılayarak harice ihracatı sağlayacak hale getirmektir.

IV-Devlet Ormanları ve İdaresi

12.Devlet ormanlarının işletilmesi yalnızca iktisat vekâletine aittir. Vekâlet; hususi teşkilat kurmağa, bir fon tesisine, maliyeden ayrı bir bilanço tanzimine, tatbikine, borçlanmaya, bir ihtiyat akçası ayırmağa yetkilidir.

15.Devlet Ormanları içinde ki yollar ve su yolları ormanlık sahadan sayılır.

16. Bu kanunun neşrinden itibaren devlet ormanlarının ağaçlı sahasında hiç kimse hayvan otlatamaz. Büyük kuraklık ve fevkâlade hallerde bakanlar kurulu kararı ile orman idaresinin tayin ve sınırlayacağı sahalarda geçici olarak ve ücret karşılığı otlatmaya izin verilebilir.

17.Bu kanunun neşrinden itibaren bir sene zarfında devlet ormanlarının açıklık sahalarda otlatma hakkına dair belgeli durumlar iktisat vekâletine yazılı olarak bildirilecektir. Bu

müracaatta hayvanın nev'i, miktarı ve mer'a mahalli de belirtilecektir. Süresi içinde yazılı olmayan başvurular muteber sayılmaz ve hakları düşer.

18. Tasarruf belgelerine göre mer'a hakkına karşı iddiaları hakem hey'etince kabul olunanlara belirtilen araziler verilir. Otlatma hakkı tanınanların bu sahalarında otlatmaların kaldırılması lüzumlu görülür ise değerinde bir tazminat ödenir veya karşılığı bir sahayı orman idaresi göstermeğe yetkilidir.

20.Devlet ormanlarının açıklık arazilerinin bir kısmı; orman içindeki ve civarındaki köylerde otlatma hakkına sahip olanlara ayrılabilir. Bu sahaların köylüler arasında taksimi veya mer'a dışında bir maksatla kullanılması yasaktır.

22.Tefrik olunan sahalar o ormanın dörtte bir alanını geçemez.

V-Hakem Hey'etlerinin Teşekkülü ve Genel Hükümleri

24.Devlet orman ve mer'aları hakkındaki iddialar; bir hukuk hakiminin başkanlığında üç orman teknik memuru bir baytar, bir ziraat memuru bir de ilgili il idare kurulunca seçilen kişiden kurulu bir hakem hey'eti tarafından hal ve faslonulur. Birden fazla hey'et kurulabilir

25.Devlet orman ve mer'alarının kat'i tesbit ve sınırlamasına, devlet orman ve mer'aları hakkında vaki olacak ve hakem hey'etleri tarafından hakkedilmiş hususlara ait iddialar mahkeme nezdinde mesmu olamaz.

26.Elli hektardan küçük orman ve mer'alar hakkında hakem hey'etlerinin kararları kesindir.Temyiz edilemez.Elli hektardan büyük sahalar hakkındaki kararlar iktisat vekâletinde teşkil olunacak yüksek hakem kurulunda temyiz edilebilir.

27.Yüksek hakem hey'eti iktisat vekâletinden; iki ormancı,bir ziraatçı, bir baytar ile dahiliye ve adliye vekâletlerinden birer üyeden kurulur.Bunlar için birer de yedek gösterilir.Adliye vekâletinden gösterilen zat başkanlık eder.

VI-Orman Mahsullerinin Siyaneti

30.Orman idaresinden izin alınmadıkça; yaş ağaçlardan,kök,dal,yaprak, ibre,çiçek,meyve,kabuk,usare (reçine dahil) ökse otunun toplanması, yalamuk çıkarılması kat'iyen yasaktır.

Ayrıca devlet ormanlarından izin alınmadan;kurumuş yaprak,yosun,ot vesair bitkileri toplamak;toprak,kum,çakıltası, madenler çıkarmak;maden sularını orman içinde veya dışına çıkarmak yasaktır.

Ormanlarda İskân

31. Bu kanunun neşrinden itibaren iktisat vekâletinin izni olmadıkça ormanlar içinde muhacir iskânı, ev ve her nevi inşaat yapılması, yeni tarla açılması yasaktır. Kanunun neşrinden evvel iskân edilmiş olanlarla inşa olunmuş binalar ve tarlaların ormana zararlılığı yönünden kaldırılmasına bakanlıkça lüzum görüldüğü takdirde İçişleri Bakanlığı'nca kararlaştırılacak şartlar ve şekillerde bunlar devlet ormanlarından çıkarılarak başka yerlere nakl ve iskân edileceklerdir. Terk edilecek arazi devlet ormanlarına eklenir.

VII- Ağaç İntifai

33.Bu fasılda belirtilen devlet ormanlarından parasız faydanılamaz.

34.Ormanlar yakınında bulunan ve baltalığı bulunmayan geçim sıkıntısında olan köy, nahiyeler taksitle ödenmek üzere, devlet ormanlarının müsait yerlerinden bir miktar ağaçlı saha verilir.

35.Köylere verilecek sahalar devlet ormanının üçte birini geçemez .Bu sahanın tesbitinde köydeki ev evlekleri,resmi binalar,tesisler,odun kömür ve kereste ihtiyaçları nazara alınır.

İstismar Usulü

38.Devlet ormanlarından işletme planlarına göre kesim yapılır.

39.Henüz planı yapılmamış devlet ormanlarında yıllık artım kadar kesilir.

41.Devlet ormanlarının doğrudan devletçe işletilmesi asıldır. Dikili olarak satışı mümkündür.

42.Devlet ormanlarından şahıslar tarafından kesim yapılacaksa; ağaçların tesbiti, kesim sahalarının tefriki,kesilmiş ağaçların ölçülmesi,hacimlendirilmesi,orman idaresince; diğer işler alıcı tarafından yapılır.Kesim alıcı tarafından yapılırsa,ağaçların dip kütüğü orman memurlarınca damgalanır.Kesim, damga dip kütükte kalcak şekilde yapılır.Saha suretiyle kesimde kesilmeyecek ağaçlara damga vurulur.

45.Bedeli ödenmedikçe hiçbir emval ormandan çıkarılamaz.

46.Bedeli ödenen emval için orman fen memuru; mevzu, mıntıka, adet, numara ve hacimlerini gösteren nakliye ilmihaberi tanzim eder. Bununla nakle müsaade edilmiş olur.

Haşebin Satışı

47.Bu kanunun neşrinden itibaren devlet ormanlarından orman emvalinin satış usullerini iktisat vekâleti tayin eder.

48.İktisat vekâleti bu emvali artırılmalı veya artırmaz satmağa yetkilidir.

49.Satışlarda emvalin asgari fiyatları Orman Umüm Müdürlüğü'nce tesbit, iktisat vekâletince tasdik olunacak tarifede belirlenir.Bu tarifeler iki yılda bir değiştirilir.

50.Satışlara devlet memurlarının katılması yasaktır.

Haşebin Satışının Kontrolü

51.Devlet ormanları dışına haşebin orman memurlarınca; naklinin kontrolü, ağaçların ormanlarda ölçülmesi, numaralanması,kayıt usulleri ve tatbik yerleri ve mahalli orman memurlarına ait binalar inşa edildikçe lağvedilecektir.Bunu Orman Umüm Müdürlüğü sağlayacaktır.

IX-Ağaçlama

52.Ormanlarda, şahıs arazilerinde,çıplak arazide yapılacak her çeşit ağaçlama Orman Genel Müdürlüğü'nün kontrolündedir.Ağaçlamanın gereği her cins hak ve selahiyete vaziyed eder.

53.Devlet ormanlarına 6 saat mesafede bulunan köylerde 17-50 yaşındaki erkekler orman idaresinin talebi üzerine 5 gün ağaçlama işlerinde çalışacaklardır. Çalışma süresini Orman Umum Müdürlüğü tayin eder.Köylü yerine ücretini ödeyerek, başkasını çalıştırabilir.

54.Ağaçlamalarda mümkün olursa asker de çalıştırabilir.

55.Her nahiye merkezinde 10,kazada 20, vilayette 30 dönümlük arazide orman kurulması mecburidir..

56.Tarla ve çiftlik sahipleri mülkleri hudutlarına 10 metre aralıkla meyveli veya meyvesiz ağaç dikmeye mecburdurlar. Kanunun neşrinden itibaren dört sene içinde yapılır.

57.Vilayetler, aralarında çalışan, kazalarını birbirine bağlayan, şosaların kenarlarına ağaç dikmekle mükelleftir. İl encümen kararı ile mükellef amele kullanılabilir. Amele beş günden fazla çalıştırılmaz

Köy ve Nahiye Ormanlarında Ağaçlama

58.Bu kanunun neşri tarihinde köy ve nahiyelere verilmiş veya verilecek ormanlarda kesim yapılarak açılmış sahaların üç senede ahali tarafından ağaçlandırılması mecburidir. Beş sene içinde yapılmazsa bu ormanlar devlete geçer. İlgililerin tazminat talepleri mesmu olmaz.

Eşhas Ormanlarında Ağaçlama

59.Bu kanunun mer'iyetinden itibaren kesilen yerleşen üç sene zarfında tekrar ağaçlandırılması mecburidir.Yapılmazsa bu saha devlet ormanlarına katılır. Mukavelelerde sözleşme feslonulur.

60.Bu kanunun mer'iyetinden itibaren açık arazide ağaçlandırma yapanlara üç sene sonra parasız verilir.Bu arazinin orman olarak kullanılması lazım.

X-Devlet Ormanlarının İdaresi

61.Orman memurları,müfettişleri ve muhafızları adli zabıttan sayılır.

XI-Köy, Nahiye, Müessesat Ormanları**Satış ve Taksim**

65.Köy ve nahiye ormanlarının ahali arasında taksimi memnundur. Bu ormanların arazisi ile tamamının veya bir kısmının satılması Bakanlar Kurulu Kararı ile kabildir.

66. Köy ve nahiye ormanlarının satılmasında öncelik devletindir.Sarfı nazar etmesi halinde keyfiyet tapu kütüğüne kaydedilir.

67.Bu kanunun neşri tarihinde köy ve nahiyeleri mevcut veya verilecek ormanların kaldırılması veya başka bir tarzda kullanılması memnundur.

Faydalanma

69.Köy ve nahiye ormanından ancak o köy halkı faydalanılabilir.Bir köy halkı diğer köyler ormanlarından kesim ve otlatma yapamaz.

70.Köy ve nahiye ormanlarının idarei fenniyeleri orman idaresine aittir.

71.5 bin hektardan büyük ormana sahip köy ve nahiyeler ormanların idaresi için bir teknik eleman çalıştırmağa mecburdurlar. Bunların statüleri iktisat vekâletince tasdik olunur.

Kontrol İşleri

72.Köy ve nahiye ormanlarında mevzuatın tatbikatından nahiye meclisleri mes'uldür.

Evkaf Ormanları

74. Bu kanunun neşrinden itibaren evkaf idaresince idare edilen bilcümle ormanlar bilatazminat devlet ormanlarına katılırlar. Metruk ve mahlul olanlar da aynı hükme tâbidir.

Hususi Ormanlar

75. Hususi ormanların bölünerek heder edilmemesi asıldır.Bu sebeple ferağ ve satışları ancak;

- 1) Toptan satılması,
- 2) Bölünerek kısım kısım satışı halinde de, 10 Ha dan büyük olması lazımdır.

10-200 Ha ise satış kaymakamın, 200-500 Ha ise valinin, iznine bağlıdır. Ancak bunların izin verecekleri kısım umum sahasının üçte birini geçemez.500 Ha'dan fazla olanlarda izni iktisat vekâleti verir.Bu taktirde satılacak kısım umum sahasının yarısından az olmamalıdır.Satışta kısım kısım satılan miktar değil tümü; tümüne kıyas olunacaktır.

77.Eşhas ormanları hiçbir suretle kaldırılamaz.

80.Şahıs ormanlarının fenni mürakabesi Orman Umüm Müdürlüğü'ne aittir.

81.Köy nahiye,müessesat ve şahıs ormanlarında; sahipleri ormanların idaresi için orman memurları çalıştırmağa ve bunlara yetecek meskenleri yapmağa mecburdurlar.Bunlar hakkında karar alma yetkisi mahalli orman müdürlüğüne aittir.Uygun olmayanları işten men'e de yetkilidirler.

XII-Muhafaza Ormanları

83.Umumi menfaat icabı köy,nahiye,müessesat,şahıslar ormanları daimi veya muvakkat olarak muhafaza ormanı olarak ilân olunabilir. Bu yetki iktisat vekâletine aittir.

86.Tazminat ve istimlak bedellerini tayin, istimlak komisyonlarına aittir.

88.Muhafaza ormanlarında; orman idaresinin izni olmadıkça; yaş ve kuru ağaç,yaprak,ibre,meyve,kabuk,usare almak ve toplamak; yosun, ot, toprak, taş,kum,çakıl

almak velhasıl arazinin ve ormanın varlığına zarar vermek memnundur.Hayvvan otlatmak, ateş yakmak yasaktır.

XIII-Yangından Koruma

89.Ormanlarda yangın olmaması için gerekli tedbirleri almağa, vukuunda söndürmekle orman memurları mükelleftir.

91.Ormanlardaki yangınlar; civar köylerin 17-50 yaşındakiler davet beklemezsizin her türlü vasıtaları ile gitmeğe, yangını söndürmeğe mecburdur.

XIV-Haşep Nakliyatı

107.Devlet ormanlarından elde olunan emvalin ormanlar içindeki akarsulardan naklinin iktisat vekâleti tanzim eder. Bu iş için masraf yapmış ise nakliyattan bir ücret almak hakkına sahiptir.

XV-Suçların Takibi

110.Orman bekçiler ve memurları orman suçlarını takibe ve tutanaklarını tanzimle mükelleftirler.

111.Orman memur ve bekçileri ormanlardan hilafı kanun çıkarılan emval götürüleceği mahalle kadar takip ve orada zapt ve müsadere ederler.

117.Tutanak zapt ve müsadereyi gerektiriyorsa bir örneği sulh hakimi veya nahiye müdürü veya vekili tarafından 3 gün içinde ilgililere tebliğ olunur.

118.Muteber kefil gösterilmesi, zapt ve tevkif masraflarının ödenmesi şartı ile ; sulh hakimi malın sahibine iadesini takdir eder.Kefilin itibarı hususunu hakim halleder.

120.Orman suçları tutanaklarla veya görgü şahitleriyle ispat olunur.

122.İki beki veya bir memur ve beki tarafından tanzim olunmuş tutanaklar, suçun sahteliği iddia oluncaya kadar muteber vesikadır.

124.Sahtelik iddiasının duruşmadan evvel yazılı olarak bildirilmesi lazımdır. Mahkeme 8 günlük bir mehil içinde sahtelik delillerini mahkemeye bildirmelerini sanıktan ister .Mahkemece yeterli görüldüğü takdirde sahtelik davası umumi hükümlere göre yürütölmek üzere orman davası tehir olunur.

Cezalar

125.İzin alınmadan devlet ormanlarında veya yasaklanan sahalarda yapılacak her çeşit bina ve evler hüküm alınmasına lüzum olmadan iktisat vekâletinin belirttiği süre içinde yıkılacaktır. Yıkılmazsa orman idaresince yıktırılarak masrafı alınır. Binalardan çıkan malzeme tazminat karşılığı müsadere olunarak satılır.

126.İzinsiz ağaç kesip götürenlerden emvalin müsadere ile birlikte gayrimamul hacmine göre tarife bedelindeki miktarın üç misli ceza alınır.Bunlardan mada cetveldeki cezalarda alınır.

127.Kesilen ağaç meşe,ceviz,zeytin nevinden ise ceza iki misli olur.

129.Muhafaza ormanlarında usulsüz kesimler halinde, her cins ormanda cetvelde yazılı cezaların iki misli alınır.

147. Haklarında hükmolunan cezayı ödeyemeyen ve kefil gösteremeyenler hakkında, cezanın beher yüz kuruşu için bir gün hapis cezası verilir. Devlet orman işlerinde işçi olarak çalıştırılırlar.

162.Ormanlarda tarla açma, mer'a yapma, vahşi hayvanları kaçırma veya suçları örtmek veya herhangi bir menfaat veya mazeret maksadı ile veya tedbirsizlikten ötürü yaktıkları ateşten, büyük küçük ağaç ve fidanları yakanlar; ceza kanununun 370 ci maddesi gereğince beş seneden az olmamak üzere ağır hapse mahkum edilirler.

Yanan ağaçlar için tarifedeki miktarları tazminat olarak öderler.Yanan ağaçlar ölçülemezse sahasının beher metre karesinden yirmi kuruş tazminat alınır.

Müteferrik Hükümler

163. Kişiler, köyler, kabileler, müesseseler veya teşkilatın ihtiyacına karşılık belirli bir hizmet veya menfaate tahsis olunmuş arazi içinde kalan ormanlar, tahsis sebebinin kalkması halinde bunlar hakem kararları ile devlet ormanlarına eklenirler.

164. Yukarıdaki madde belirtilen ormanların tahsisi maksadı devam ederken bile, bu ormanların tasarruf ve idaresi devlete aittir. Tahsisin ormanların işletilmesi ile kabili telif görülmemesi halinde de, tahsis süresinin sonu beklenmeden bu sahalarda devlet ormanlarına katılır.

165. Milli emlak olarak Maliye vekâletince idare olunan ormanlar devlet ormanlarına katılırlar.

ÖZGEÇMİŞ

Karadeniz Teknik Üniversitesi Orman Mühendisliği bölümüne yerleşti. 2017 yılında Orman Mühendisi unvanını alarak mezun oldu. Aynı yıl KTÜ Orman Mühendisliği Orman Ekonomisi Anabilim Dalı'nda yüksek lisans öğrenimine başladı. Ayrıca, Atatürk Üniversitesi İşletme Bölümü 2.sınıf öğrencisi olarak eğitimine devam etmektedir.

